

St prp nr 1

(1997-98)

FOR BUDSJETTERMINEN 1998

Fiskeridepartementet

Utgiftskapitler:
1000-1070 og 2415

Inntektskapitler:
4020-4070

Fiskeridepartementet

**Kap 1000-1070, 2415
4020-4070**

St prp nr 1

(1997-98)

FOR BUDSJETTERMINEN 1998

Fiskeridepartementet

*Tilråding fra Fiskeridepartementet av 26. september 1997,
godkjent i statsråd samme dag*

INNHold

	Side
Innledning	5
<i>Mål og utfordringer</i>	5
<i>Forskning og utvikling</i>	5
<i>Ressursforvaltning og flåtestruktur</i>	5
<i>Havbruk</i>	6
<i>Marked, omsetning og industri</i>	6
<i>Kystsoneforvaltning</i>	6
<i>Havner, farleder og navigasjon</i>	7
<i>Hovedtrekkene i budsjettforslaget</i>	7
<i>Oversikt over budsjettforslaget</i>	10
<i>Oversikt over Fiskeridepartementets aksjekapital og fond</i>	14
<i>Nytt økonomireglement i Fiskeridepartementet</i>	14
<i>Oppfølging av St meld nr 46 (1988-89) Om miljø og utvikling</i>	15
Nærmere om budsjettforslaget under programområde 16	
Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	17
Kap Programkategori 16.10 Administrasjon	17
1000 Fiskeridepartementet	17
1001 Deltakelse i internasjonale organisasjoner	21
Programkategori 16.20 Forskning og utvikling	23
1020 Havforskningsinstituttet (jf kap 4020)	25
1021 Drift av forskningsfartøyene (jf kap 4021)	33
1023 Fiskeri- og havbruksforskning (jf kap 4023)	35
Programkategori 16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning	47
Ressursforvaltning og strukturtiltak	47
Havbruksforvaltning	50
Marked, omsetning og industri	51
Kystsoneforvaltning	53
1030 Fiskeridirektoratet (jf kap 4030)	54
1040 Til gjennomføring av fiskeriatvanten (jf kap 4040)	61
1050 Diverse fiskeriformål	62
2415 Statens nærings- og distriktutviklingsfond	66
Programkategori 16.60 Kystforvaltning	69
1060 Kystadministrasjon (jf kap 4060)	71
1064 Havnetjenesten (jf kap 4064)	75
1065 Fyrtjenesten (jf kap 4065)	78
1066 Lostjenesten (jf kap 4066)	81
1067 Trafikksentraler (jf kap 4067)	84
1070 Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf kap 4070)	86
Tilråding	88
Utkast til vedtak	89

Programområde 16

Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning

Mål og utfordringer

Fiskeri- og havbruksnæringen er en av Norges største eksportnæringer med en eksportverdi på 22,5 mrd kroner i 1996. Verdiskapingen i næringen er en viktig forutsetning både for å sikre arbeidsplasser og bosetting i de fiskeriavhengige delene av landet, og for landets totale økonomi. Næringen har et stort potensiale for økt verdiskaping og vil kunne få økt betydning for samfunnet i årene som kommer.

I St meld nr 4 (1996-97) Langtidsprogrammet 1998-2001 er det slått fast at fiskeri- og havbrukspolitikken skal bidra til økt verdiskaping i en lønnsom og bærekraftig fiskeri- og havbruksnæring, og gjennom dette gi grunnlag for bosetting, sysselsetting og utvikling langs kysten. Regjeringen vil arbeide for en forvaltning av fiskeressursene som sikrer en høyest mulig langsiktig og bærekraftig avkastning, en miljø sikker havbruksnæring og et godt fiskerihavnetilbud.

I samsvar med Langtidsprogrammet arbeider Fiskeridepartementet med en strategimelding for flåten og industrien. Meldingen vil være et sentralt grunnlag for departementets arbeid framover.

Innen kystforvaltningsområdet skal Fiskeridepartementet bidra til trygg ferdsel på sjøen og en rasjonell sjøtransport. Infrastrukturen skal tilpasses framtidige transportmønstre. I et godt utbygd og effektivt samferdselsnett er havnene viktige bindeledd mellom sjø- og landtransport.

Forskning og utvikling

Fiskeri- og havbruksforskningen innen Fiskeridepartementets ansvarsområde skal bidra til å virkeliggjøre målene i fiskeripolitikken.

Den forvaltningsrettede forskningen og overvåkingen skal sikre et best mulig kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av norske ressurser og havområder. Innsatsen på dette området utgjør et sentralt grunnlag for den nasjonale og internasjonale rådgivningen om utnyttelsen av fiskebestandene, som blant annet blir utformet gjennom samarbeidet i Det internasjonale rådet for havforskning (ICES).

Den næringsrettede forskningen og utviklingen skal medvirke til å styrke lønnsomheten og konkurranseevnen i fiskeri- og havbruksnæringen og bidra til økt verdiskaping. Det er en stor utfordring å innrette forskningen slik at behovet for markedsorientert omstilling og industriell utvikling i næringen blir best mulig dekket.

Ressursforvaltning og flåtestruktur

I ressursforvaltningen er målet å legge til rette for et bærekraftig ressursuttak som sikrer et høyt, varig utbytte fra ressursene. Fiskeridepartementet vil legge stor vekt på å videreføre og utvikle velfungerende bilaterale og internasjonale forvaltningsregimer. 80 pst av fangstene våre kommer fra bestander vi deler med andre land. Norge er derfor avhengig av et velfungerende internasjonalt forvaltningssystem. Et viktig ledd i dette arbeidet er de langsiktige rammeavtalene om fiskerisamarbeid Norge har inngått blant annet med Russland, Den europeiske union (EU) og andre nordøst-atlantiske kyststater. Innenfor disse avtalene blir det forhandlet fram årlige avtaler om kvoter og forvaltningstiltak.

For fiskerimyndighetene i landene rundt Nordsjøen vil det være en stor utfordring å utvikle gode forvaltnings- og kontrollordninger for alle bestandene i Nordsjøen. Norge vil arbeide aktivt for å medvirke til at dette skjer innenfor det bilaterale fiskerisamarbeidet med EU.

Uregulert fiske i internasjonalt farvann er en stor trussel mot en bærekraftig ressursforvaltning. Det er derfor et mål å få slikt fiske under kontroll, herunder fisket i Smutthullet.

De nasjonale reguleringene tar utgangspunkt i de totalkvotene som er fastsatt i internasjonale avtaler for fellesbestander eller ensidig på eksklusive norske bestander. En sentral utfordring for myndighetene er å fordele fiskerimulighetene gjennom reguleringstiltakene på en slik måte at det bidrar til å fremme en lønnsom fiskeflåte, en balansert regional fordeling og at det stimulerer til økt verdiskaping i industri- og eksportleddene.

Det er behov for en betydelig fornyelse og oppgradering av fiskeflåten. Samtidig er det fremdeles nødvendig å redusere den totale fangstkapasiteten for å få en bedre struktur og kapasitetstilpasning i fiskeflåten. En slik reduksjon vil bidra til å bedre lønnsomheten til de gjenværende fartøylene og legge til rette for større grad av fornyelse i flåten. Det er en særlig utfordring å utvikle hensiktsmessige strukturvirkemidler for kystflåten. Regjeringen foreslår derfor å bevilge midler til en ny ordning med tilskudd til kondemnering av kystfiskefartøy i 1998.

Havbruk

Hovedtrekkene i havbrukspolitikken ligger fast, i tråd med St meld nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring. Hovedmålet er at oppdrettsnæringen skal ha en balansert og bærekraftig utvikling og være en lønnsom og livskraftig distriktsnæring.

Det er et viktig mål for forvaltningen å sikre at næringen kan øke sitt utviklingspotensiale og utnytte Norges naturgitte fortrinn for havbruk. Oppdrett av fisk vil bli stadig viktigere som matkilde til en voksende verdensbefolkning. Norsk oppdrettsnæring har betydelige utviklingsmuligheter.

I lys av lakseavtalen som ble inngått mellom Norge og EU-kommisjonen i juni 1997, er det en viktig utfordring å legge til rette for en balansert produksjonsvekst og å utvikle fleksible rammebetingelser. Andre viktige utfordringer for havbruksforvaltningen er blant annet arbeidet med sykdomsforebyggelse og rømming av oppdrettsfisk. Fiskeridepartementet bidrar til utvikling av ny teknologi og videre utvikling av effektive og miljøvennlige produksjonsformer.

Marked, omsetning og industri

Fiskeridepartementets mål er å legge til rette for økt verdi av norsk fiskeeksport og økt bearbeiding og verdiskaping i Norge. Arbeidet med internasjonale handelsavtaler, økt satsing på felles markedsføring, forskning og utvikling, arbeid for en større foredlingsgrad og bedring av produktene kvalitet vil stå sentralt framover. Dette arbeidet er spesielt viktig for å bedre rammevilkårene for fiskeindustrien.

For å bedre vilkårene for eksport av norsk fisk til EU, forhandlet Norge i 1996 fram en avtale om veterinær grensekontroll. Avtalen skal etter planen ferdigbehandles i EU, EØS-komiteén og Stortinget i løpet av høsten 1997. Denne avtalen, sammen med resten av EØS-avtalen, EFTA, EFTAs tredjelandsavtaler og World Trade Organization (WTO), skal medvirke til å sikre norsk fiskerinæring markedsadgang. Selv om EU også på lengre sikt vil være det viktigste markedet for norsk fisk, vil Fiskeridepartementet legge stor vekt på arbeidet med å bedre handelsbetingelsene til andre markeder som Asia, Øst-Europa og USA. Dette er et viktig arbeid for å gjøre norsk eksport mindre avhengig av EU.

Oppfølging av lakseavtalen med EU vil være en viktig oppgave i tiden framover.

Kystsoneforvaltning

På kystsoneforvaltningsområdet har Fiskeridepartementet som målsetting å sikre tilgangen på tilstrekkelige sjøarealer for utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen, å sikre framkommelighet og sikker sjøverts ferdsel langs kysten og å sikre tilstrekkelige arealer til de viktigste havnene.

Det er i dag konkurranse om arealene i kystsonen. Fiskeridepartementet vil derfor styrke deltakelsen i prosesser der det legges premisser for tilgangen på areal, for eksempel i

arealplanlegging i medhold av plan- og bygningsloven og arbeid med verneområder i kystsonen. I denne sammenhengen vil kompetansehevende tiltak stå sentralt.

Havner, farleder og navigasjon

Sjøtransporten spiller en sentral rolle i norsk samferdsel, og det er derfor et mål for Fiskeridepartementet å legge til rette for gode kommunikasjonslinjer på sjøen, jf St meld nr 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport.

En god infrastruktur for sjøtransport er viktig for konkurranseevnen, verdiskapingen og sysselsettingen i næringslivet generelt, ettersom hovedtyngden av befolkningen og næringslivet i Norge er lokalisert nær kysten. Spesielt vil gode og effektive havner være en forutsetning for verdiskapingen i fiskerinæringen.

Med overgang til raskere, større og mer dyptgående fartøy blir kravene til gode manøvreringsforhold i farleder, innseilingsruter i havnebasseng og langs kaier skjerpet.

Sjøtransporten har en dominerende posisjon i godstransport til og fra utlandet. Fiskeridepartementet vil legge til rette for at havnene kan utvikles til effektive knutepunkter med god tilknytting til det landbaserte transportsystemet, som ledd i regjeringens arbeid med en helhetlig transportpolitikk.

Fiskeridepartementets arbeid for god framkommelighet og trygg ferdsel på sjøen, og derigjennom en rasjonell og konkurransedyktig sjøtransport, er drøftet nærmere i St meld nr 46 (1996-97).

Lostjenesten og tradisjonelle navigasjonshjelpemidler som fyr og merker er, sammen med moderne elektroniske navigasjonshjelpemidler som Loran-C og Global Positioning System (GPS), viktige virkemidler for å opprettholde et godt sikkerhetsnivå og god framkommelighet i norske farvann. Det er et mål å få til en best mulig koordinering av radionavigasjonshjelpemidler, og departementet deltar derfor i EU sitt arbeid med utvikling av en felles radionavigasjonsplan og et framtidig europeisk satellittsystem for navigasjon (GNSS).

Hovedtrekkene i budsjettforslaget

Fiskeri- og havbruksnæringen er en av Norges største eksportnæringer. Det betyr at næringen er særlig avhengig av at det føres en økonomisk politikk som sikrer og styrker næringslivets kostnadmessige konkurranseevne gjennom lav pris- og kostnadsvekst og en stabil valutakurs. Regjeringens opplegg for den økonomiske politikken i 1998 er innrettet med sikte på dette.

Etter en lang periode med sterk vekst er konjunkturutviklingen nå inne i en kritisk fase, der fastlandsøkonomien er preget av svært høy kapasitetsutnyttelse. Den økonomiske politikken må derfor bidra til å dempe veksten i innenlandsk etterspørsel. Dette er nødvendig dersom vi skal unngå tiltakende pris- og kostnadsvekst, som ville undergrave de resultatene som er oppnådd de siste årene med lavere prisstigning, lavere rente og lavere arbeidsledighet.

De viktigste virkemidlene for å sikre en balansert vekst og dempe presstendensene i norsk økonomi er et stramt finanspolitisk opplegg og inntektsoppgjør med lave nominelle tillegg. Pengepolitikken bidrar til å stabilisere norsk økonomi ved å stabil valutakurs støtter opp under finanspolitikken og gjennomføringen av inntektsoppgjørene.

I samsvar med dette er regjeringens budsjettopplegg for 1998 lagt opp med sikte på å dempe den innenlandske etterspørselen. Et slikt økonomisk opplegg er særlig viktig for de konkurranseutsatte delene av norsk næringsliv, ikke minst fiskeri- og havbruksnæringen.

I statsbudsjettforslaget har regjeringen foreslått en betydelig satsing på eldreomsorg og helse. Budsjettforslaget inneholder også forslag om økte bevilgninger til grunnskolereformen, barnehageutbygging og utviklingshjelp. For å finne rom for en slik satsing innenfor et budsjettopplegg som samtidig skal dempe den innenlandske etterspørselen, er det nødvendig å redusere utgiftsrammene for mange av de øvrige budsjettområdene.

Fiskeridepartementets budsjettforslag for 1998 har en utgiftsramme på 1 689,3 mill kr. og en inntektsramme på 516,8 mill kr. Sett i forhold til vedtatt budsjett for 1997 (Budsj-Innst S III 1996-97) innebærer forslaget for 1998 en reduksjon på 54,8 mill kroner eller 3,1 pst, korrigert for fiskeriavtalen og andre tekniske justeringer. Inntektsrammen øker med 45,3 mill kroner eller 9,6 pst i forhold til S III 1997.

Flåtefornyelse

Regjeringen mener det er behov for en betydelig fornyelse og oppgradering av fiskeflåten. Regjeringen har lagt til rette for dette blant annet ved at fiskeflåten fra 1997 har fått tilgang til alle virkemidlene i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Det er også åpnet for at fiskeflåten kan få tilskudd fra kommunale næringsfond. Dette innebærer at fiskeflåten i motsetning til tidligere har fått tilgang til et offentlig virkemiddelapparat på linje med næringslivet for øvrig.

Det er en sentral utfordring å få til en fornyelse og oppgradering av fiskeflåten uten at dette fører til oppbygging av kapasiteten i næringen. I kystflåten er det i dag ingen virkemidler som stimulerer til kapasitetstilpasning. Aldersstrukturen i flåten viser at innslaget av gamle fartøy er størst i gruppen 15-34 meter, samtidig som innslaget av nye fartøy også er minst i denne gruppen.

Regjeringen ser det som et mål å legge til rette for bygging av flere større kystfiskefartøy. Båter i gruppen 15-34 meter er derfor prioritert ved bruk av SNDs virkemidler. Det er ønskelig å legge tilrette for virkemidler som kan føre til at kapasitet tas ut også i kystflåten, slik at nybygging kan virkeliggjøres.

Regjeringen foreslår at det innføres en ordning med kondemneringstilskudd for kystfiskefartøy. Det foreslås bevilget 25 mill kroner for 1998. Ordningen vil bli administrert av SND og vil bli sett i sammenheng med SNDs øvrige virkemidler. Det er et sentralt formål med ordningen å kombinere kapasitetstilpasning med fornyelse og omstrukturering av kystflåten.

Det har vært et sterkt ønske i næringen at det skal være mest mulig likebehandling mellom verftsstøtte til bygging av utenlandske fiskefartøy ved norske verft og kontraheringstilskudd ved bygging av norske fiskefartøy. Som det framgår av Nærings- og handelsdepartementets budsjettforslag foreslås det at det med virkning fra 1. januar 1998 ikke skal gis verftsstøtte ved bygging av fiskebåter for eksport til EØS-land. Dette fører til at den konkurransevridning næringen tidligere har pekt på ikke lenger vil være tilstede i forhold til fiskefartøy i EØS-land. Det foreslås i tråd med dette at ordningen med kontraheringstilskudd avvikles fra samme tidspunkt.

Fiskeflåten er fortsatt preget av overkapasitet i forhold til ressursgrunnlaget. Samtidig er økonomien for store deler av fiskeflåten god, ikke minst i ringnotflåten. Renten er på et lavt nivå. Dette gjør også at det er mindre behov for særskilt statlig tilskudd for å få virkeliggjort nybyggingsprosjekter ut over de ordinære virkemidlene i SND.

Etter at fiskeflåten fikk tilgang til SNDs ordning med distriktsrettede investeringstilskudd, ser regjeringen ikke behov for å videreføre en egen tilskuddordning for Finnmark. Ubrukte midler fra tidligere års bevilgning overføres imidlertid til samme formål i 1998.

Industriutvikling

Som ledd i arbeidet for økt verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen, vil regjeringen legge til rette for økt bearbeiding av råstoffet. Samtidig er det behov for en sterkere markedsorientering for alle deler av næringen med økt markedskunnskap, økt markedsrettet produktutvikling, økt markedsadgang og økt markedsinnsats.

Innenfor Fiskeridepartementets bevilgning til Norges forskningsråd skal bruken av forskningsmidlene dreies med økt vekt på forskning rettet mot produkt- og prosessutvikling, bedre totalutnyttelse av råstoffet gjennom utvikling av marin bioteknologi og utnyttelse av biprodukter, samt oppbygging av markedskunnskap. Bevilgningene til slike formål gjennom NFR vil således bli økt.

Innenfor Fiskeridepartementets tilskudd til utviklingstiltak, vil 4 mill kroner bli benyttet til tiltak rettet mot marked og industri, 7,5 mill kroner til programmet «Næringsutvikling for marine arter i oppdrett» (NUMARIO) og 2,5 mill kroner til delfinansiering av programmet «Marin bioteknologi i Tromsø» (MABIT).

Fiskeriforvaltningens arbeid innen kvalitetsområdet, - og spesielt det internasjonale arbeidet, skal prioriteres opp. En økt innsats på dette området er et viktig ledd i arbeidet med å vri fiskeriforvaltningens innsats i sterkere grad mot industri- og markedsleddet.

Det ble i 1995 satt i gang et treårig program gjennom SND for ekstraordinær satsing overfor fiskeindustrien. Programmet er basert på en strategi for å fremme fiskeindustriens konkurranseevne, lønnsomhet og verdiskaping. Regjeringen vil videreføre programmet i 1998 med inntil 50 mill kroner over Kommunal- og arbeidsdepartementets og Nærings- og handelsdepartementets budsjett. I motsetning til tidligere år vil satsingen i 1998 få en distriktsprofil.

Havneutbygging

Bevilgningene til fiskerihavneanlegg og farleder økes reelt med 20 mill kroner, over 11 pst fra 1997 til 1998. Dette er i samsvar med at regjeringen i St meld nr 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport, varslet en økt satsing på fiskerihavner og farleder i perioden 1998-2001.

Syv nye anlegg startes opp i 1998. Det bygges ut fiskerihavneanlegg i Sirevåg i Rogaland, Geilevika i Møre og Romsdal, Hovsund i Nordland, Melbu i Nordland og Båtsfjord i Finnmark. Det utbedres farleder i Søvik i Møre og Romsdal og Forsøl i Finnmark. Gjenstående arbeider i Svartnes i Finnmark skal utføres.

Bevilgningene til fyrtenester økes reelt med 3,8 mill kroner. Også dette er i samsvar med den økte satsingen som regjeringen varslet i stortingsmeldingen.

Det har vært en økt etterspørsel etter lostjenester. I budsjettforslaget foreslås det at rammen for lostjenester økes reelt med 15 mill kroner. Inntektsrammen for losgebyrene øker tilsvarende.

Forskning og utvikling

Fiskeridepartementet er blant de departementene som har relativt sett størst innsats innen forskning- og utviklingsvirksomhet med en foreslått bevilgning i 1998 på 542,5 mill kroner inklusive oppdragsinntekter. Det er en begrenset reduksjon fra 1997.

Det er usikkerhet knyttet til størrelsen på viktige fiskebestander og også usikkerhet om forskningsmetodene. Bevilgningene til ressursforskning videreføres derfor på samme høye nivå både til Havforskningsinstituttet, til Fiskeriforskning og til forskningsfartøyene.

Bevilgningene til Norges forskningsråd videreføres på om lag samme nominelle nivå. Disponeringen av bevilgningen til NFR skal dreies med økt vekt på forskning rettet mot produkt- og prosessutvikling, bedre totalutnyttelse av råstoffet gjennom utvikling av marin bioteknologi og utnyttelse av biprodukter, samt oppbygging av markedskunnskap. Bevilgningene til slike formål gjennom NFR vil bli økt.

Grunnbevilgningen til Fiskeriforskning i Tromsø gjennom Norges forskningsråd videreføres på samme nivå som i 1997 og tilskuddet fra departementet blir styrket fra 1997 til 1998.

Havbruksforskningen vil bli videreført på om lag samme nivå både i Havforskningsinstituttet og under Norges forskningsråd. Etter at havbeiteprogrammet PUSH avsluttes i 1997, vil forskning knyttet til havbeite bli videreført innen rammen av andre program. Programmet «Næringsutvikling for marine arter i oppdrett» videreføres, men på et lavere nivå enn i 1997.

Den særskilte utviklingsordningen under departementet videreføres ikke, men vil delvis bli videreført gjennom nyskapsprogrammet i NFR.

Forvaltningen

Bevilgningene til selve departementet, Fiskeridirektoratet og Kystdirektoratet videreføres på om lag samme nivå. Det innføres gebyr for behandling av søknader om ervervstillatelse.

Kvinnerettede tiltak gjennom Fiskerinæringens kvinneutvalg og bevilgninger til kompetansehevede tiltak gjennom Fiskerinæringens felles kompetansestyre videreføres som nå.

Bevilgninger til sosiale tiltak videreføres som nå.

Ut fra en samlet budsjettmessig vurdering reduseres bevilgningen til Redningsselskapet med 10 mill kroner fra 50 mill kroner til 40 mill kroner.

Det foreslås også en reduksjon i bevilgningen til informasjon om ressursforvaltning.

Oversikt over budsjettforslaget

Kat 16.10 Administrasjon

Budsjettforslaget for 1998 under programkategori 16.10 Administrasjon innebærer en nominell økning på 2,435 mill kroner eller 5,1 pst i forhold til SIII 1997. Årsaken til økningen er blant annet kompensasjon for økte utgifter i forbindelse med innføring av nytt økonomireglement for staten og kompensasjon for økte driftsutgifter etter at det er innført internpriser på tjenester fra Statens forvaltningstjeneste.

En del av bevilgningen under programkategorien går til å dekke medlemskontingenten til internasjonale organisasjoner innen fiskeri- og kystforvaltning som Norge er medlem av. Bevilgningsbehovet i 1998 til dette formålet innebærer en moderat økning.

Kat 16.20 Forskning og utvikling

Budsjettforslaget innebærer som omtalt ovenfor en reduksjon under programkategori 16.20. En vesentlig del av denne reduksjonen skyldes at det er tatt ut nær 22 mill kroner som følge av at nybygget ved Havforskningsinstituttet i Bergen er nærmest ferdigstilt. Bevilgningen til ferdigstillelse av bygget er for 1998 overført til Statsbygg.

Kat 16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning

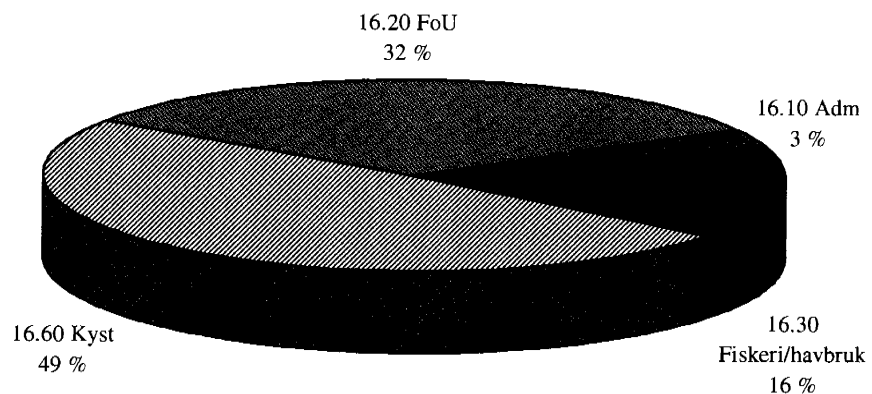
Budsjettforslaget for 1998 under programkategori 16.30 innebærer en nedgang på 175,169 mill kroner eller 39,6 pst i forhold til SIII 1997. I tråd med innarbeidet praksis er det ikke satt av midler til en eventuell fiskeriavtale for 1998. Justert for dette innebærer budsjettforslaget under denne programkategorien en reduksjon på 19,3 pst i forhold til nivået for 1997. Dette skyldes hovedsakelig at ordningen med kontraheringstilskudd avvikles, jf omtale ovenfor.

Kat 16.60 Kystforvaltning

Budsjettforslaget for 1998 under programkategori 16.60 innebærer en økning på 29,453 mill kroner eller 3,7 pst i forhold til S III 1997. Det fremmes forslag om økte bevilgninger til fiskerihavner og farleder. Videre vil investeringene innenfor farledsutbygging og -vedlikehold øke i 1998.

Utgiftssiden og inntektssiden under Lostjenesten er som følge av en generell trafikkøkning i 1997, foreslått økt med 15 mill kroner i budsjettforslaget for 1998.

Budsjettet fordeler seg på de ulike programkategoriene som følger:

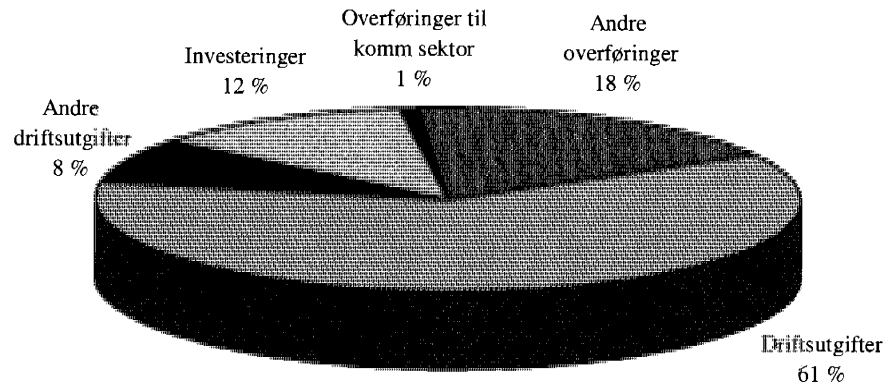
Utgiftsrammen for 1998 på 1 689,3 mill kroner fordeler seg på kapitler som følger:

(i 1 000 kr)

Kap	Betegnelse	Regnskap 1996	S III ¹⁾ 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
1000	Fiskeridepartementet (jf kap 4000)	41 437	44 600	47 035	5,5
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner	3 316	3 470	3 470	
	Sum 16.10 Administrasjon	44 753	48 070	50 505	5,1
1020	Havforskningsinstituttet (jf kap 4020)	223 293	243 715	224 625	-7,8
1021	Drift av forskningsfartøyene (jf kap 4021)	98 688	95 425	96 485	1,1
1023	Fiskeri- og havbruksforskning (jf kap 4023)	233 123	241 695	221 395	-8,4
	Sum 16.20 Forskn og utvikling	555 104	580 835	542 505	-6,6
1030	Fiskeridirektoratet (jf kap 4030)	221 871	215 515	222 955	3,5
1040	Til gjennomføring av fiskeri- avtalen (jf kap 4040)	88 459	90 000		
1050	Diverse fiskeriformål	28 786	16 754	16 145	-3,6
2414	Statens Fiskarbank (jf kap 5601)	56 925			
2415	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond		120 000	28 000	-76,7
	Sum 16.30 Fiskeri- og havbruks- forvaltning	396 041	442 269	267 100	-39,6
1060	Kystadministrasjon (jf kap 4060)	146 933	129 680	112 760	-13,0
1064	Havnetjenesten (jf kap 4064)	159 157	163 500	185 000	13,1
1065	Fyrtjenesten (jf kap 4065)	193 269	183 262	188 690	3,0
1066	Lostjenesten (jf kap 4066)	250 080	258 660	281 625	8,9
1067	Trafikksentraler (jf kap 4067)	15 847	33 495	34 560	3,2
1070	Elektroniske navigasjonshjelpe- midler (jf kap 4070)	40 787	31 140	26 555	-14,7
	Sum 16.60 Kystforvaltning	806 073	799 737	829 190	3,7
	Sum programområde 16	1 801 971	1 870 911	1 689 300	-9,7

- 1) Under kap 1020 og 1040 inngår i S III 1997 henholdsvis byggebevilgningen for nybygget ved Havforskningsinstituttet og fiskeriatvaten. Byggebevilgningen under kap 1020 er fra og med 1998 overført til Statsbyggs budsjett. I tråd med innarbeidet praksis inngår ikke bevilgningsforslaget for en eventuell fiskeriatvate i proposisjonen. Dette forklarer mye av den prosentvise reduksjonen under de tilhørende programkategoriene.

Fordelingen på kostnadsarter er som følger:

Av den samlede utgiftsrammen går 69 pst til å dekke utgifter knyttet til lønn og drift av Fiskeridepartementet, Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet, Ernæringsinstituttet og Kystverket. Videre er 12 pst av utgiftsrammen investeringer. Av disse er fiskerihavneinvesteringene det viktigste innsatsområdet. Statlige tilskudd til kommunale fiskerihavneanlegg er et virkemiddel i havnetjenesten og dette utgjør 2 pst av utgiftsbudsjettet. 20 pst av utgiftsrammen er overføringer til andre, det vil si tilskudd. De største rammetilskuddene går til Norges forskningsråd og Redningsselskapet (NSSR).

Budsjettforslaget for 1998 har en inntektsramme på 516,8 mill kroner, som fordeler seg på kapitler som følger:

(i 1 000 kr)

Kap	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
4020	Havforskningsinstituttet (jf kap 1020)	88 825	96 000	97 190	1,2
4021	Drift av forskningsfartøyene (jf kap 1021)	27 305	23 000	25 370	10,3
4023	Fiskeri- og havbruksforskning (jf kap 1023)	11 152	5 235	5 320	1,6
4030	Fiskeridirektoratet (jf kap 1030)	27 341	27 226	32 148	18,1
4060	Kystadministrasjon (jf kap 1060)	4 562	51	50	-2,0
4064	Havnetjenesten (jf kap 1064)	18 734	10	10	
4065	Fyrtjenesten (jf kap 1065)	7 888	34 543	52 228	51,2
4066	Lostjenesten (jf kap 1066)	311 375	257 710	281 645	9,3
4067	Trafikkentraler (jf kap 1067)	14 765	23 780	18 939	-20,4
4070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf kap 1070)	6 985	3 945	3 900	-1,1
	Sum programområde 16	518 932	471 500	516 800	9,6

Bruk av stikkordet "kan overføres"

Det foreslås at stikkordet "kan overføres" blir knyttet til de postene som er tatt med i tabellen nedenfor. Kategori I dekker tilskuddsposter der utbetaling må kunne skje i 1998 etter tilsagn gitt i 1997 for å sikre at vilkårene i tilsagnet er oppfylt. Kategori II gjelder tilskuddsposter for bygge- og anleggsbevilgninger. Ordinære bygge-, anleggs- og materiellbevilgninger (postene 30-49) er ikke tatt med i oppstillingen.

			(i 1000 kr)	
Kap	Post	Navn	Overført til 1997	Forslag 1998
1023	50	Tilskudd til Norges forskningsråd		170 000
1023	51	Tilskudd til havbeiteprogrammet PUSH	2 305	
1023	70	Tilskudd til Fiskeriforskning i Tromsø		15 040
1023	71	Tilskudd til utviklingstiltak	19 592	18 485
1040	70	Tilskudd til støtte av fiskeriene mm	58 657	
1050	71	Sosiale tiltak	16	1 500
1050	73	Kvinnerettede og kompetanshevende tiltak	16 785	11 900
1050	74	Erstatninger	3 400	1 745
1050	78	Utviklingstiltak i fiskerinæringen i Finnmark	6 000	
1064	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	7 456	26 000
1070	71	Tilskudd til personellutgifter Omega		2 695
2415	71	Tilskudd til nybygging og kjøp av brukte fiskefartøy til Finnmark	6000	
Sum kategori I			120 211	247 365
2415	70	Tilskudd til kontraheringstilskudd	72 750	
2415	75	(Ny) Tilskudd til kondemnering av fiskefartøy		25 000
1070	70	Tilskudd til utbygging og drift av Loran-C	5 282	4 060
Sum kategori II			78 032	29 060

Årsverk under Fiskeridepartementet pr 1. juli 1997

Kap	Navn	Årsverk pr 1. juli 1997		
		Faste	Tidsbegr ¹⁾	I alt
1000	Fiskeridepartementet	76	4	80
1020	Havforsknings- instituttet	232	129	361
1021	Drift av forsknings- fartøyene	103		103
1023	Ernæringsinstituttet	25 1/2	19	44 1/2
1030	Fiskeridirektoratet	412 1/2		412 1/2
1060	Kystadministrasjonen	178		178
1065	Fyrtjenesten	282		282
1066	Lostjenesten	422		422
1067	Trafikksentraler	51		51
Programområde 16		1782	152	1934

- 1) Ved Havforskningsinstituttet og Ernæringsinstituttet er en relativt stor andel av stillingene definert som tidsbegrensede. Hovedårsaken til dette er at instituttene finansierer en betydelig andel av sin virksomhet med eksterne oppdragsinntekter. I St prp nr 1 (1996-97) for Fiskeridepartementet ble det opprettet nye faste oppdragsbaserte stillinger ved Havforskningsinstituttet. Departementet har under vurdering opprettelse av ytterligere faste oppdragsbaserte hjemler. Etterhvert som det blir foretatt tilsetninger i disse stillingene vil antallet tidsbegrensede tilsetninger ved Havforskningsinstituttet bli redusert.

Oversikt over Fiskeridepartementets aksjekapital og fond**Fiskeridepartementets eierandeler i aksjeselskap i 1997**

	Selskapets Fiskeridep samlede aksjepost aksjekapital (pari kurs)	
NORUT Gruppen AS	18 000 000	3 000 000
Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS	6 000 000	2 940 000
Institutt for akvakulturforskning AS	8 500 000	425 000

NORUT Gruppen, som ble etablert i 1992, er et forskningskonsern for anvendt forskning og utvikling på bred faglig basis med utgangspunkt i forskningsmiljøene i Tromsø og Narvik. Fiskeridepartementet er medeier i NORUT Gruppen med 1/6 av aksjene, og NORUT Gruppen er igjen morselskapet til Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS (Fiskeriforskning) med 51 pst av aksjene. Fiskeridepartementet eier de resterende 49 pst.

Fiskeriforskning i Tromsø driver forskning på marin bioteknologi, fiskeri- og havbruksteknologi, økonomi, marked, havbruk og marine ressurser. Fiskeriforskning mottar årlige tilskudd fra Fiskeridepartementet. Vi viser til omtalen av Fiskeriforskning under programkategori 16.20 Forskning og utvikling.

Institutt for akvakulturforskning AS (Akvaforsk) har som formål å drive allmennyttig virksomhet innenfor akvakulturforskning. Fiskeridepartementet overtok i 1996 vederlagsfritt halvparten av Landbruksdepartementets tidligere aksjer, og har etter dette en aksjepost på 425 000 kroner.

Offentlige fond under Fiskeridepartementet

Antall fond under Fiskeridepartementet er redusert de senere årene. På begynnelsen av 1990-tallet hadde Fiskeridepartementet over 10 fond. De fleste av disse ble avvirket i 1993. Fiskeomsetningsfondet ble avvirket 9. august 1996, og restmidler ble samtidig overført til Eksportutvalget for fisk. Selfondet er under avvirkning i 1997, og restmidler på i overkant av 145 000 kroner vil bli delt i to like store deler som skal gå til å dekke kontroll med selfangst og vitenskapelige forsøk innenfor selfangst. Når Selfondet er avvirket, gjenstår det to fond under Fiskeridepartementet; Skagerrakkystens fiskerifond og Loslegatet.

Formålet for Skagerrakkystens fiskerifond er å fremme fiskeriene på Skagerrakkysten. Inntektsgrunnlaget er renter fra et opprinnelig beløp på 200 000 kroner. Det skal årlig tillegges kapitalen 10 pst av renteinntektene. De øvrige kapitalinntektene er disponible til fondets formål. Pr 31. desember 1996 hadde fondet en bokført kapital på 343 000 kroner, hvorav grunnkapitalen utgjorde 319 000 kroner. Tildelinger fra fondet blir administrert av fiskerisjefen for Skagerrakkysten.

Loslegatet kan utdeles til tidligere loser og losbåtmannskaper, og til deres etterlatte, når det finnes å være behov for stønad. Legatet hadde pr 31. desember 1996 en bokført kapital på 457 000 kroner, hvorav grunnkapitalen utgjorde 423 000 kroner. Det er bare avkastningen av fondet som blir fordelt, det vil si et beløp i størrelsesorden 30 - 50 000 kroner årlig. Kystdirektoratet administrerer tildelingene fra fondet. Norges Bank forvalter kapitalen i fondene under Fiskeridepartementet.

Nytt økonomireglement i Fiskeridepartementet

Med hjemmel i kongelig resolusjon av 10. januar 1997 trådte det nye økonomireglementet og funksjonelle krav for økonomiforvaltningen i staten i kraft fra samme dag. Reglementet er basert på et nytt fullstendig konsept for bedre økonomistyring. Siktemålet er en mer effektiv styring og utnyttelse av statlige midler og en bedre mål- og resultatoppnåelse.

For å følge opp kravene i det nye økonomireglementet med tilhørende funksjonelle krav, har Fiskeridepartementet igangsatt et prosjekt for å innarbeide det nye økonomireglementet internt i departementet. Prosjektet består av fire arbeidsområder; etatstyring, tilskuddsforvaltning, instruksjer og fullmakter og etablering av nye edb-løsninger. Formålet med prosjektet er å:

- Belyse hvilke utfordringer departementet står overfor i forbindelse med innføringen av det nye økonomireglementet med funksjonelle krav.
- Foreslå og iverksette tiltak innenfor de ulike områdene for på en systematisk måte å innføre det nye reglementet.

- Foreslå metoder for løpende oppfølging av reglementet.

Fiskeridepartementet legger dessuten opp til å ha en aktiv medvirkning overfor underliggende etater i deres arbeid med å iverksette det nye økonomireglementet, herunder anskaffelse av nye økonomisystemer og utarbeidelse av interne instruksjoner og retningslinjer. Når det gjelder departementets og etatenes arbeid med å innarbeide det nye økonomireglementet, vises det til omtale under kap 1000 Fiskeridepartementet, kap 1020 Havforskningsinstituttet, kap 1030 Fiskeridirektoratet og kap 1060 Kystadministrasjonen.

Oppfølging av St meld nr 46 (1988-89) Om miljø og utvikling

Det er et mål for norsk forvaltning av levende marine ressurser å innarbeide prinsippene om bærekraftig utvikling og produksjon i fiskeriforvaltningen.

I henhold til St meld nr 46 (1988-89) Om miljø og utvikling skal hensynet til en bærekraftig utvikling innarbeides i all samfunnsplanlegging og sektorpolitikk. Med utgangspunkt i denne målsettingen vil Fiskeridepartementets rolle og ansvar i miljøpolitisk sammenheng følge av de næringsmessige aktivitetene departementet forvalter, herunder fiske og fangst, oppdrett, forvaltning av tang- og tareressursene, havbeite, fiskeforedling, kystadministrasjon og sjøtransport.

Internasjonale og nasjonale miljøprosesser

Internasjonale prosesser som berører de marine økosystemene og marin ressursforvaltning tar utgangspunkt i kap 17 i Agenda 21, i Konvensjonen om biologisk mangfold og i den globale adferdskodeks for ansvarlig fiske. Vern og bærekraftig bruk av ressursene skal kombineres, og «føre-var»-prinsippet vil være en grunnleggende forutsetning for den framtidige forvaltningen av de marine økosystemene. Norsk fiskeriforvaltning har medvirket til å utforme retningslinjer for bruk av «føre-var»-prinsippet i internasjonal forvaltning av levende marine ressurser, blant annet gjennom FN-avtalen om fiske på vandrende bestander og gjennom Nordsjøkonferansen. I Nordsjøkonferansens fiskeri- og miljøvernministermøte ble det for første gang foretatt en bred drøfting av integrering av miljø- og fiskerispørsmål i den marine ressursforvaltningen.

Slike prosesser vil i økende grad påvirke forutsetningene for den nasjonale forvaltningen av fiskeri- og havbruksnæringen. Fiskeridepartementet arbeider med dette både ved å delta internasjonalt for å påvirke innholdet i de konvensjoner, avtaler og anbefalinger som utarbeides, og ved å innarbeide de prinsipper og forpliktelser man har inngått i nasjonal planlegging og forvaltning.

Miljørettet forskning og utvikling

Forskning og utvikling er et vesentlig virkemiddel i Fiskeridepartementets miljøpolitikk, og satsingen på dette området skal bidra til at fiskeriforvaltningen: 1) styrker kunnskapen omkring effekter av forurensning på de marine ressursene, 2) opparbeider seg kompetanse på effekter av fiskeri- og havbruksaktiviteter på miljøet, og 3) får et kunnskapsgrunnlag som kan danne basis for utvikling av mer miljøvennlig teknologi.

Overvåking og kartlegging av havmiljøet

Overvåking og kartlegging av havmiljøet står sentralt i Fiskeridepartementets arbeid. Forvaltningen må bidra til at havmiljøet kan gi optimale rekrutterings- og vekstbetingelser for de marine ressursene og bidra til å hindre forurensning av det marine miljøet, blant annet gjennom aktiv støtte til at nasjonale og internasjonale regelverk styrkes og overholdes. Et sentralt mål i forbindelse med bevaring av biologisk mangfold i havet er å få til en mer helhetlig forvaltning der oppmerksomheten rettes mot såvel kommersielle som ikke-kommersielle arter, og sammenhengene mellom dem. Det vises til omtale av dette i stortingsmeldingen om økologisk bærekraftig utvikling.

Miljøaspekter innen fiske og fangst

Fiskeriforvaltningen fører en ressursforvaltning basert på vitenskapelige tilrådinger som fremmer en langsiktig optimal utnyttelse av de marine ressursene i samsvar med begrepet bærekraftig utvikling. Fiskeridepartementet legger vekt på at de fangstmetodene som anvendes innenfor fiskeriene skal ivareta behovet for beskyttelse av biologisk mangfold og de marine leveområdene, blant annet gjennom fortsatt utvikling av skånsomme og selektive fiskeredskaper og sorteringsmekanismer, og gjennom regelverk som hindrer yngelbeskattung, utkast med videre. Fiskeridepartementet vil arbeide for at dette følges opp både nasjonalt og internasjonalt.

Miljøaspekter innen havbruk

Fiskeridepartementet vil fortsatt legge vekt på miljøvennlige driftsformer og sykdomsforebyggende arbeid innen oppdrettsnæringen. Innsatsen vil særlig rettes inn mot rømming og rømmingssikring, sykdomsbekjempelse og tiltak mot lakselus.

Lakselus er anslått til å påføre næringen årlige tap på flere hundre millioner kroner. I tillegg til direkte tap ved redusert tilvekst og kvalitet, økt mottakelighet for andre sykdommer (sekundære infeksjoner) og direkte dødelighet, medfører lakselus store behandlingskostnader og den kan også gå fra oppdrettsfisk til villfisk.

Rømming av oppdrettsfisk er fortsatt et problem i havbruksnæringen. Fisk som rømmer representerer i seg selv tap for næringen, men utgjør også en faktor i forhold til ville bestander av anadrom laksefisk og for fisk i fangenskap, både gjennom potensiell sykdomsspredning og genpåvirkning. Siden 1993 har de registrerte rømmingstallene vist nedgang fra om lag 700 000 til under 300 000 i 1996. Rømmingstallene er imidlertid fortsatt for høye og det arbeides på mange felter for å få rømmingstallene ytterligere ned.

Miljøaspekter ved foredling av fisk

Fiskeridepartementet har gjennom prosjektet Resirkulering og utnytting av organiske biprodukter i Norge (RUBIN), som er et samarbeidsprosjekt med næringen, arbeidet strategisk for å fremme større utnyttelse av biprodukter fra fiskeri- og havbruksnæringen.

Hovedmålet med prosjektet har vært å øke norsk verdiskaping basert på fisk og å gjøre biprodukter til en varig og stabil inntektskilde for både fangstledd, oppdrettsnæringen og fiskeindustrien ved å: 1) skape en vesentlig større utnyttelse for biprodukter fra fiskerinæringen, 2) øke lønnsomheten og verdiskapingen av biprodukter fra fiskeri- og havbruksnæringen og 3) sikre en bærekraftig utvikling og en miljømessig forsvarlig håndtering av biprodukter. Innsatsen må både rettes inn mot å utvikle produkter som sikrer avsetning for større råstoffmengder, og mot mer spesialisert produksjon for høyere betalende markeder.

Miljøaspekter innen kystforvaltningen

På kystforvaltningsområdet ivaretar Fiskeridepartementet hensynet til sjøtraffiksikkerhet og legger i den sammenhengen vekt på miljø sikkerhet i farledene. Miljømessig er de viktigste utfordringene å beskytte kysten mot skipsulykker og samtidig ivareta hensynet til en effektiv sjøtransport. En stor del av Kystdirektoratets aktiviteter er rettet inn mot å trygge ferdselen. Dette omfatter blant annet oppmerking av farvann med merker, lykter og fyr, lostjenester, elektroniske navigasjonshjelpemidler og trafikksentraltjenester.

Sjøtransportsektoren bidrar også til miljøproblemer i form av luftforurensning, utslipp til vann og støy. Det er også knyttet konflikter til bruk av havnearealer. Mye av forurensningen fra skip foregår utenfor befolkningskonsentrasjoner, og problemene ved utslippene til luft er derfor av regional og global karakter. Skipene forurenser imidlertid også under innseiling og når de ligger i havn. På denne måten representerer utslippene til luft og vann også et lokalt problem. Ved en sammenligning med andre transportmidler kommer sjøtransport forholdsvis bra ut miljømessig, både når det gjelder luftforurensning, støy og arealbruk. For nærmere omtale vises det til St meld nr 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport.

**Nærmere om budsjettforslaget under programområde 16
Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning***Programkategori 16.10 Administrasjon*

Programkategorien omfatter driftsutgifter som er knyttet til den sentrale fiskeri-, havbruks- og kystforvaltningen i Fiskeridepartementet og utgifter til deltakelse i internasjonale organisasjoner.

Kategori 16.10 Administrasjon fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
1000	Fiskeridepartementet (jf kap 4000)	41 437	44 600	47 035	5,5
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner	3 316	3 470	3 470	
	Sum 16.10 Administrasjon	44 753	48 070	50 505	5,1

Kategori 16.10 Administrasjon fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post- gruppe	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
01-11	Lønn og godtgjørelser, varer og tjenester	41 027	44 100		
01	(Ny) Driftsutgifter			46 835	6,2
70-89	Andre overføringer	3 726	3 970	3 670	-7,6
	Sum 16.10 Administrasjon	44 753	48 070	50 505	5,1

KAP 1000 FISKERIDEPARTEMENTET

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	24 121	25 280	
11	Varer og tjenester	16 906	18 820	
01	(Ny) Driftsutgifter			46 835
70	Tilskudd diverse formål		410	200
	Sum kap 1000	41 437	44 600	47 035

Innledning

Fiskeridepartementet bygger i stor grad sine forvaltningsstrategier på faglig rådgivning fra, og samarbeid med, departementets underliggende etater som er nærmere omtalt i de respektive programkategoriene. For å få et samlet bilde av innsatsen i Fiskeridepartementet, må derfor omtalen av kap 1000 ses i sammenheng med omtalen under de enkelte programkategoriene.

I løpet av 1998 vil Fiskeridepartementet flytte til lokaler i Grubbegata 1.

Nytt økonomireglement for staten

Fiskeridepartementet har startet arbeidet med å innføre det nye økonomireglementet med tilhørende funksjonelle krav for Fiskeridepartementets ansvarsområde. Arbeidet er organisert som et prosjekt med fire underliggende arbeidsgrupper med tilhørende mandat. Arbeidsgruppene er etablert innen områdene: etatsstyring, tilskuddsforvaltning, instruks og fullmakter og etablering av nye edb-løsninger.

Til delvis dekning av utgifter til systemer, konsulenter og opplæring i forbindelse med innføringen av det nye økonomireglementet, har Fiskeridepartementet blitt tildelt midler over kap 1630 Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltning. I tillegg er Fiskeridepartementet tildelt to stillingshjelmmer med tilhørende lønnsmidler.

Fiskeridepartementet har som mål å forbedre styringen av underliggende etater og forvaltningen av tilskuddsordningene. Et ledd i dette arbeidet er å få utarbeidet oversiktlige dokumenter som beskriver hvordan og under hvilke premisser etatene styres og tilskuddene forvaltes. Dette arbeidet vil i hovedtrekk bli gjennomført i 1998.

Fiskeridepartementet og underliggende etater vil innen 1. juli 1998 ha innført nye edb-løsninger og etablert nye instruksjoner og fullmakter i tråd med Finansdepartementets krav.

Når det gjelder omtale av mål og resultater i fagproposisjonen er en del forbedringer innarbeidet i denne proposisjonen, men det vesentlige av forbedringer vil først være innarbeidet i statsbudsjettet for 1999.

Mål og utfordringer

Fiskeridepartementet har det overordnede ansvaret for at de målene som blir satt innenfor fiskeri-, havbruks- og kystforvaltningen blir nådd. For å nå de fiskeripolitiske målsettingene, er det viktig at Fiskeridepartementet i økende grad utøver en rolle som samarbeidspartner, premissleverandør og pådriver i forhold til andre områder som administrerer generelle næringspolitiske og distriktpolitiske virkemidler. Departementet forvalter og administrerer lover og forskrifter, setter rammer for næringsutøvelse og fører kontroll med at gjeldende regelverk blir overholdt. Departementet har en viktig rolle som pådriver i internasjonale prosesser innen fiskeriforvaltningen. Rollen som forhandler i internasjonale fora i ressurs- og handelspolitiske saker er et sentralt og ressurskrevende arbeidsfelt.

Sentrale arbeidsoppgaver i 1996-97

Departementet som forvaltningsorgan og politisk sekretariat

Fra 1. januar 1997 ble Statens Fiskarbank integrert i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Fiskeridepartementet fastsatte overordnede fiskeripolitiske retningslinjer for virkemiddelbruken overfor fiskeri- og havbruksnæringen forvaltet av SND, fylkeskommuner og kommuner.

Fiskeridepartementet arbeider med en strategimelding om økt verdiskaping i fiskeflåten og fiskeindustrien. Formålet med meldingen er å få samlet og klargjort fiskeripolitikken og å få presentert de strategiene som vil benyttes for å nå hovedmålene i fiskeripolitikken.

Forskrift til lov om registrering som kjøper i første hånd av råfisk mv har vært på høring. Loven og forskriften vil tre i kraft fra og med 1. januar 1998. Fra samme tidspunkt vil fiskesalgslagenes rett etter råfiskloven til å godkjenne kjøpere bli opphevet.

Fôrvoteordningen fra 1996 ble videreført i 1997.

I mai 1997 la regjeringen fram St meld nr 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport, og klassifiserte i den sammenheng havnene i Oslo, Grenland, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim, Bodø og Tromsø som nasjonale havner. Departementet har også deltatt i utarbeidelsen av St meld nr 36 (1996-97) Om avveininger, prioriteringer og planrammer for transportsektorene 1998-2007.

Internasjonale spørsmål og handelspolitikk

Norge, Færøyene, Island, Russland og EU inngikk 14. desember 1996 en fempartsavtale om reguleringen av norsk vårgytende sild for 1997. Avtalen regulerer disse partenes sildefiske i hele bestandens utbredelsesområde. I tilknytning til denne kvoteprotokollen er det inngått bilaterale avtaler om gjensidig fiskeadgang i partenes fiskerisoner. Et ekstraordinært årsmøte i Den internasjonale kommisjonen for fiske i det nordøstlige Atlanterhav (NEAFC) i mars 1997 vedtok en regulering av det internasjonale sildefisket. Denne reguleringen omfatter også fisket til nasjoner som ikke er del i fem-partsavtalen.

For 1997 er det inngått bilaterale fiskeritavtaler med Russland, EU, Færøyene, Grønland og Polen i tillegg til trepartsavtale med Island og Grønland om loddefisket ved Jan Mayen.

Etter vedtak på det forrige Nordsjøkonferansemøtet i Esbjerg, ble det enighet om at det skulle avholdes et særskilt ministermøte om integreringen av miljøspørsmål i fiskeriforvaltningen. Norge ble utpekt som vertskap, og det ble i mars 1997 avholdt et fiskeri- og miljøministermøte for alle Nordsjølandene i Bergen. På konferansen ble det spesielt fokusert på utfordringene knyttet til forvaltningen av ressursene i Nordsjøen.

Kontrollen med fisket i Nordsjøen har ikke vært tilfredsstillende de siste årene. Norge arbeider derfor aktivt med å inngå kontrollsamarbeidsavtaler med andre Nordsjøland. Det er tidligere inngått kontrollavtaler med Danmark, Irland, Skottland og Færøyene. En ny avtale ble inngått med Sverige i juni 1997. Det tas sikte på å inngå kontrollavtaler med Nederland og Frankrike i løpet av 1997.

I august 1996 ble det innledet et nordisk samarbeid om miljømerking av fisk. Som et ledd i oppfølgingen på norsk side har det blitt etablert en kontaktgruppe med representanter for Fiskeridepartementet og næringen. Gruppen skal bidra til informasjonsutveksling og definere og ivareta norske interesser på området.

Fiskeridepartementet har deltatt i forhandlinger om revisjon av EØS-avtalen vedrørende veterinær grensekontroll. Endringer ventes å tre i kraft i begynnelsen av 1998.

Fiskeridepartementet har også i 1996 og 1997 arbeidet for å bedre handelsvilkårene til fiskeindustrien, blant annet ved oppfølging av bilaterale og multilaterale avtaler (EFTA, WTO), styrking av den felles markedsføringen og revisjon av kvalitetslovgivningen. Etablering av kontakt med andre lands myndigheter på kvalitetsområdet har vært prioritert overfor Russland og andre østeuropeiske land, for å ivareta interessene til norsk fiskeeksport.

EU-kommisjonens dumping- og subsidiegranskning av den norske havbruksnæringen som startet høsten 1996, medførte mye arbeid for myndighetene og næringen. Granskingen endte opp med en lakseavtale mellom Norge og EU den 2. juni 1997. Lakseavtalen inneholdt blant annet prislausuler, indikative eksporttak til EU, overvåkingsmekanismer og økning av eksportavgiften. Lakseavtalen sikrer norsk oppdrettsnæring forutsigbare rammebetingelser overfor land i EU.

Prioriteringer for 1998

Departementet som forvaltningsorgan og politisk sekretariat

I samsvar med St meld nr 4 (1996-97) Langtidsprogrammet 1998-2001 blir det arbeidet med en stortingsmelding med strategier for framtidig utvikling i fiskerinæringen. Formålet med meldingen er å få samlet og klargjort regjeringens fiskeripolitikk og få presentert de strategiene regjeringen vil bruke for å nå hovedmålene i fiskeripolitikken.

Fiskeridepartementet har påbegynt arbeidet med utforming av en overordnet forsknings- og utviklingsstrategi (FoU) for fiskerisektoren. Målet er å få en bedre integrering av FoU som virkemiddel i sektorpolitikken, og å skape grunnlag for klarere prioriteringer av viktige forskningsområder.

Regjeringens målsetting om å fremme bærekraftig utvikling ivaretas i fiskeriforvaltningen gjennom et høyt faglig nivå på ressursforskning og overvåking. Det er derfor viktig at ressursundersøkelsene på sentrale bestander dekker hele utbredelsesområdet.

Det er nødvendig med en betydelig fornyelse og oppgradering av fiskeflåten, både for å skape effektiv drift og lønnsomhet, og for å utvikle et best mulig samspill med industriens behov for kvalitetsråstoff. Fiskeridepartementet vil legge til rette for en større grad av fornyelse i fiskeflåten og arbeide videre for å få en bedre struktur- og kapasitetstilpasning i kyst- og havfiskeflåten, for på den måten å styrke lønnsomheten i næringen. Det foreslås derfor at en ordning med kondemneringstilskudd for kystflåten etableres fra 1998. Ordningen vil bli administrert av SND og vil bli sett i sammenheng med SNDs øvrige virkemidler. Det er et sentralt formål med ordningen at man kan kombinere kapasitetstilpasning med en fornyelse og omstrukturering av kystflåten.

Fiskeridepartementet har sendt på høring instillingen fra samisk fiskeriutvalg som har gjennomgått de samiske interessene i fiskerisammenheng. Utvalgets forslag vil bli vurdert av Fiskeridepartementet sammen med høringsuttalelsene.

Departementet vil arbeide for at en større grad av markedsretting av fisket og produksjonen, og bedre samarbeid mellom de enkelte sektorene i fiskerinæringen, skal legge grunnlag for større verdiskaping.

Fiskeridepartementet vil også i 1998 bidra til at produksjonsveksten i oppdrettsnæringen blir mest mulig balansert og bærekraftig. Lakseavtalen med EU sikrer næringen stabile rammebetingelser de nærmeste årene. Fiskeridepartementet har på det grunnlag besluttet å utlyse tidligere gitte matfiskkonsesjoner, hvorav 25 konsesjoner i Finnmark, 5 i Troms og 1 i Sør-Trøndelag. Departementet har opphevet den midlertidige stansen i tildeling av settefiskkonsesjoner, for dermed å bedre tilgangen på settefisk. Ordningen med førkvoter og kontroll vil bli videreført i 1998 på et noe høyere nivå enn i 1997.

Det vil bli arbeidet videre med gjennomgang av lov- og forskriftsverket for havbrukssektoren.

I forbindelse med avslutningen av havbeiteprogrammet PUSH, jf kap 1023 post 51, vil Fiskeridepartementet i 1998 vurdere hvilke områder av havbeiteproblematikken det vil være mest aktuelt å følge opp, både forvaltningsmessig og for videre forskning.

Departementet vil fortsatt prioritere arbeidet med kystsoneplanlegging for å sikre at fiskeri- og havbruksinteresser og havne- og farvannsinteresser blir ivaretatt i kommunale og regionale sektorplaner. Om lag 280 kommuner skal utarbeide rullerende kystsoneplaner i årene som kommer.

Fiskeridepartementet har oppnevnt et utvalg som skal vurdere Kystverkets rolle, funksjoner og oppgaver.

Det er behov for å vurdere ulike former for havnesamarbeid i Oslofjordregionen, og Fiskeridepartementet har tatt initiativ til å sette i gang et slikt arbeid.

Fiskeridepartementet vil starte opp arbeidet med å utvikle et plansystem for infrastrukturer innen sjøtransportsektoren. Dette omfatter både utvikling av et planverktøy og opplegg for en planprosess.

Regjeringen vil legge fram for Stortinget en evaluering av det nye losplik- og losgebyrsystemet våren 1998.

St meld nr 33 (1996-97) Vurdering av den gjennomførte nedlegginga av vakthaldet på fyr vil bli fulgt opp i 1998, med særlig vekt på å vurdere om det er aktuelt å rebemanne enkelte fyr mot avbemanning av andre fyr.

Internasjonale spørsmål og handelspolitikk

Det vil bli lagt stor vekt på å utvikle gode forvaltningsregimer for de bestander som forvaltes sammen med andre land og for de bestander som vandrer i internasjonalt farvann. Departementet vil løpende og aktivt delta i internasjonale forhandlinger for å sikre norske interesser gjennom å påvirke innholdet i avtalene og de tilrådingene som blir utarbeidet.

En rekke internasjonale prosesser knyttet til fisk, miljø og handel berører i stadig sterkere grad fiskeriforvaltningen. Det foregår blant annet arbeid i ulike FN-organisasjoner, i regi av internasjonale miljøorganisasjoner og i internasjonale handelsorganisasjoner. Sett i sammenheng med presset på ressursene og Norges ambisjoner om å spille en aktiv rolle i utviklingen av internasjonal havrett og forvaltningen av levende marine ressurser, stiller slike prosesser nye krav til Fiskeridepartementet som aktivt må engasjere seg for å ivareta hensynet til norsk ressursforvaltningspolitikk.

Arbeidet med å bedre handelsvilkårene for fiskerinæringen vil kreve kontinuerlig oppfølging også i 1998. Det gjenstår flere uløste spørsmål i forhold til EU, og det blir viktig å bedre markedsadgangen for norsk fisk i nye større markeder som Russland, Øst-Europa og Sørøst-Asia.

Lakseavtalen med EU som vil gjelde i fem år, sikrer norsk oppdrettsnæring stabile rammebetingelser overfor EU. Avtalen vil kreve oppfølging fra Fiskeridepartementet i tiden framover.

Integrering av miljøregler i handelspolitikk vil bli et viktig felt i forhold til framtidig fiskeriforvaltning. Et tema her en miljømerking av fisk, som blant annet er et aktuelt tema i internasjonale organisasjoner som World Trade Organization (WTO) og OECD, i tillegg til i regi av private miljøorganisasjoner. Fiskeridepartementet vil arbeide for å få miljømerking forankret i etablerte internasjonale organisasjoner.

Fiskeridepartementet vil delta sterkere i internasjonalt samarbeid innen transportsektoren, herunder samarbeid med EU og innen EØS. Spørsmål i tilknytning til det transeuropeiske transportnettverket (TEN), med særlig vekt på havne- og sjøtransportsspørsmål, vil være av stor betydning for Norge. Dette gjelder også arbeidet med generelle navigasjonsspørsmål.

BUDSJETTFORSLAGET

Stillinger

Under kap 1000 Fiskeridepartementet var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 80 årsverk, hvorav 4 var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Bevilgningen under post 01 går til å dekke lønnsutgifter, reiser, kontortjenester, kompetanseheving, inventar, utstyr, informasjonsvirksomhet og utredningsmidler i Fiskeridepartementet. En del av bevilgningen på posten går til å dekke kostnader ved forvaltningsrettede utredninger og prosjekttiltak som det ikke er kapasitet eller kompetanse til i departementet. I 1997 har utredningsmidlene blitt fordelt på i overkant av 20 prosjekter.

Det er en liten økning i bevilgningen under posten fra 1997 til 1998. Økningen skyldes blant annet justering av rammen som følge av økte lønnsutgifter i forbindelse med innføringen av nytt økonomireglement og kompensasjon for kjøp av tjenester fra Statens forvaltningstjeneste på 1,1 mill kroner.

Det fremmes forslag om å bevilge 46,835 mill kroner til å dekke driftskostnadene for Fiskeridepartementet i 1998.

Post 70 Tilskudd diverse formål

Formålet med ordningen er å gi støtte til ulike fiskeri-, havbruks- og kystfaglige tiltak. Det fremmes forslag om å bevilge 200 000 kroner på posten i 1998.

KAP 1001 DELTAKELSE I INTERNASJONALE ORGANISASJONER

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap	S III	Forslag
		1996	1997	1998
70	Tilskudd	3 316	3 470	3 470
	Sum kap 1001	3 316	3 470	3 470

Innledning

De internasjonale organisasjonene Norge er medlem av er viktige premissleverandører for utformingen av norsk fiskeri- og kystforvaltning. Dette gjelder særlig organisasjonene for ressursforvaltning som representerer den fremste internasjonale ekspertise som rådgivningsorgan for nasjonale forvaltningsstrategier. Regjeringen har som mål at norsk fiskeridministrasjon skal ha en sterk posisjon i disse organisasjonene. Norge har ambisjoner om å spille en aktiv rolle i utviklingen av internasjonal havrett og forvaltningen av de levende marine ressursene. Det er derfor ønskelig å styrke kyststatperspektivet når FN-avtalen om fiske på vandrende bestander skal nedfelles i praktiske regionale avtaler om forvaltning og fordeling av fiskeressursene. Med bakgrunn i disse ambisjonene er det viktig for Norge å spille en aktiv rolle i de regionale fiskeriorganisasjonene.

Nærmere om organisasjonene*Fiskeri- og havbruksforvaltning og -forskning*

Forvaltningen av fiskebestandene i det nordlige Atlanterhavsområdet er basert på internasjonalt samarbeid om regulering av fisket gjennom bilaterale og multilaterale avtaler. Det internasjonale rådet for havforskning (ICES) gir forvaltningsmyndighetene råd om størrelsen på bestandene, framtidige totaluttak og andre råd for regulering av fisket. Med utgangspunkt i denne rådgivningen drøftes de årlige reguleringer og kvoter for de ulike fiskebestandene med de aktuelle partene.

Norge spiller en aktiv rolle i Den internasjonale kommisjonen for fiske i det nordøstlige Atlanterhav (NEAFC). NEAFC har de siste årene utvidet sine aktiviteter betydelig som forvaltningsorganisasjon. Den nordvestatlantiske fiskeriorganisasjonen (NAFO) fastsetter reguleringstiltak for de viktigste bestandene som utnyttes i det nordvestlige Atlanterhav utenfor Canadas 200 mils-sone.

NEAFC har i den senere tid spilt en aktiv rolle i forhold til regulering av bestandene i områdene utenfor nasjonal fiskerijurisdiksjon i de nordøstatlantiske havområdene. Det er blant annet vedtatt reguleringstiltak for uer, vårgytende sild og kolmule. Det er videre igangsatt et arbeid med sikte på å tilpasse NEAFC til den seneste utviklingen i internasjonal havrett, blant annet FN-avtalen om fiske på det åpne hav. Det arbeides videre aktivt for å komme fram til et felles kontroll- og håndhevelsesregime i organisasjonen. Dette arbeidet vil medføre betydelige organisasjons- og budsjettmessige endringer. Som en følge av at ICES har gått over til fullkost prising av sine tjenester, og fordi NEAFC kjøper tjenester fra ICES, har NEAFC fått en sterk økning i kostnadene.

Den nordøstatlantiske sjøpattedyrkommisjonen (NAMMCO) tar for seg forvaltning av hvalross, regionale selbestander, og mindre tannhval. NAMMCO har de siste årene arbeidet med å estimere bestander av sel og hval for å kunne avgjøre om en bærekraftig beskatning av disse bestandene er mulig. Etableringen av sekretariatet i Tromsø har de siste årene medført en moderat økning i kostnadene.

Fiskeridepartementet deltar også i andre internasjonale organisasjoner som Den internasjonale hvalfangstkommissjonen (IWC), Verdens matvareorganisasjon (FAO) og Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD), jf omtale under kap 1000 Fiskeridepartementet.

Havner, farleder og navigasjon

Norge er medlem av tre internasjonale organisasjoner innen kystforvaltning og er med i styrer og i arbeidsgrupper av særlig interesse for Norge. De internasjonale navigasjonskongressene (PIANC) har ansvar for utredninger for planlegging, utbygging og drift av havner, farleder og offshoreinstallasjoner. Virksomheten i Den internasjonale havnevesenorganisasjonen (IAHP) er særlig rettet mot organisasjon og administrasjon av havner, og dessuten mot sikkerhetsspørsmål. Virksomheten til Den internasjonale fyrvesenorganisasjonen (IALA) er i hovedsak rettet mot utvikling og koordinering av utstyr, systemer og krav til presisjon for navigasjonsrettledning.

BUDSJETTFORSLAGET**Post 70 Tilskudd**

Posten dekker medlemsavgiften til ulike internasjonale organisasjoner og kommisjoner som Norge deltar i. Medlemskontingenten for organisasjonene innen kystforvaltning er vesentlig lavere enn for organisasjonene innen ressursforvaltning. Enkelte av medlemskontingentene ligger an til å øke i 1998. Det fremmes forslag om å bevilge 3,47 mill kroner på posten i 1998. Disse vil fordeles som følger:

		(i 1 000 kr)		
Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	
1. Det internasjonale rådet for havforskning (ICES)	1 225	1221	1221	
2. Den internasjonale kommisjonen for fisket i det nordøstlige Atlanterhav (NEAFC)	355	485	485	
3. Den nordvestatlantiske fiskeriorganisasjonen (NAFO)	109	144	144	
4. Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen (NAMMCO)	1 490	1490	1490	
5. Internasjonal forening for havbruk (WAS)		10	10	
6. De faste internasjonale navigasjonskongresser (PIANC)	63	35	35	
7. Den internasjonale havnesenorganisasjonen (IAHP)		10	10	
8. Den internasjonale fyrvesenorganisasjonen (IALA)	74	75	75	
Sum kap 1001, post 70	3 316	3 470	3 470	

Programkategori 16.20 Forskning og utvikling

Programkategorien dekker utgifter til drift og investeringer ved Havforskningsinstituttet, forskningsfartøyene og Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt og tilskudd til Norges forskningsråd, Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS (Fiskeriforskning) og tilskudd til utviklingstiltak.

Kategori 16.20 Forskning og utvikling fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap	Betegnelse	Regnskap 1996	S III ¹⁾ 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
1020	Havforskningsinstituttet (jf kap 4020)	223 293	243 715	224 625	-7,8
1021	Drift av forskningsfartøyene (jf kap 4021)	98 688	95 425	96 485	1,1
1023	Fiskeri- og havbruksforskning (jf kap 4023)	233 123	241 695	221 395	-8,4
	Sum 16.20 Forskn og utvikling	555 104	580 835	542 505	-6,6

- 1) Under kap 1020 inngår i S III 1997 byggebevilgningen for nybygget ved Havforskningsinstituttet. Byggebevilgningen er fra og med 1998 overført til Statsbyggs budsjett.

Kategori 16.20 Forskning og utvikling fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)					
Post- gruppe	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
01-11	Lønn og godtgjørelser, varer og tjenester	210 604	202 725		
01	(Ny) Driftsutgifter			211 365	4,3
21-23	Andre driftsutgifter	115 748	124 000	127 615	2,9
30-49	Nybygg, anlegg	17 840	30 000		-100,0
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	181 504	177 030	170 000	-4,0
70-89	Overføringer til private	29 408	47 080	33 525	-28,8
	Sum 16.20 Forskn og utvikling	555 104	580 835	542 505	-6,6

Innledning

Fiskeridepartementet finansierer næringsrettet forskning og utvikling rettet mot å gi kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av næringen og rettet mot nyskaping og utvikling i alle ledd i fiskeri- og havbruksnæringen. Hoveddelen av virksomheten ved Havforskningsinstituttet, en stor del av aktiviteten ved Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt, den oppdragsbaserte ressursforskningen ved Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning og Norges forskningsråds ressursforskningsprogrammer er rettet mot å vedlikeholde og utvikle kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen. Hoveddelen av midlene til forskning rettet mot nyskaping og utvikling av næringen kanaliseres gjennom Norges forskningsråd, dels som delfinansiering av brukerstyrte prosjekter. Det kanaliseres også midler til dette gjennom Tilskudd til utviklingstiltak (kap 1023 post 71).

Mål og utfordringer

Fiskeri- og havbruksforskningen innen Fiskeridepartementets ansvarsområde skal bidra til å virkeliggjøre målene i fiskeripolitikken.

Den forvaltningsrettede forskningen og -overvåkingen skal sikre et best mulig kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av norske ressurser og havområder. Innsatsen på dette området utgjør et sentralt grunnlag for den nasjonale og internasjonale rådgivningen om utnyttningen av fiskebestandene, som blant annet blir utformet gjennom samarbeidet i det internasjonale rådet for havforskning (ICES).

Overvåking av ressurs- og miljøtilstanden i havet er kostnadskrevende. Kravene til dokumentasjon på dette området er økende, jf omtalen av de internasjonale konvensjonene nedenfor. Det er derfor viktig å utvikle metoder og teknologi som gir mest mulig kostnadseffektiv

overvåking. Metodeutviklingsarbeidet koordineres av NFR og skjer i samarbeid mellom sentrale forskningsmiljøer.

Forskning rettet mot nyskaping og utvikling i næringen skal medvirke til å styrke lønnsomheten og konkurransevnen i fiskeri- og havbruksnæringen og bidra til økt verdiskaping. Det er en stor utfordring å innrette forskningen slik at behovet for markedsorientert omstilling og utvikling i fiskeindustrien blir best mulig dekket.

I Fiskeridepartementets budsjett er det satt av egne midler til næringsutvikling, jf omtalen under kap 1023, post 71 Tilskudd til utviklingstiltak. Mens forskningsinnsatsen skal medvirke til ny kunnskap på prioriterte områder innen fiskeri- og havbrukssektoren, skal midlene til utviklingstiltak brukes til å bringe kunnskapen ut til næringsutøverne og omgjøre forskningsresultater til næringsvirksomhet.

Forskning står sentralt i utviklingen av fiskeri- og havbruksnæringen. En viktig utfordring framover er å få næringen til å ta et større ansvar for finansieringen av marin forskning.

Fiskeridepartementet har påbegynt arbeidet med utforming av en overordnet forsknings- og utviklingsstrategi for fiskeri- og havbrukssektoren. Det vises til omtale av dette under programkategori 16.10, kap 1000 Fiskeridepartementet, prioriteringer for 1998.

Havbeiteforskningen som har vært organisert i havbeiteprogrammet PUSH har gitt svært interessante resultater. Det er en utfordring å bygge videre på den kompetansen som er opparbeidet og bedre kunnskapsgrunnlaget for utvikling av havbeitevirksomhet i Norge. Det vises til nærmere omtale av dette under omtalen av forskningsinstitusjonene.

Stiftelsen RUBIN (Resirkulering og utnyttelse av organisk avfall i Norge), som har som mål å bidra til en økning i utnyttelsen av biprodukter fra fiskeri- og havbruksnæringen, blir nedlagt i 1997. Fiskeridepartementet er i gang med å vurdere den videre oppfølging av arbeidet med biprodukter, og hvordan dette arbeidet kan inkluderes i den øvrige virksomheten framover. Det vises til nærmere omtale av RUBIN under kap 1023, post 71.

Resultater 1996-97

Resultater fra forsknings- og utviklingsvirksomheten i 1996-97 framgår av resultatomtalen under de enkelte forskningsinstitusjonene og tilskuddsordningene og er omtalt i kap 1020, 1021 og 1023.

Prioriteringer for 1998

Budsjettforslaget for 1998 innebærer en reduksjon på 38,33 mill kroner under programkategori 16.20 i forhold til S III 1997. Dette er en nominell nedgang på 6,6 pst i forhold til 1997, jf omtale av de overordnede prioriteringene i Fiskeridepartementets budsjett for 1998 i innledningen.

Fordelingen av Fiskeridepartementets midler til forskning og utvikling på kapitler og poster framgår av tabellene foran. Innenfor denne rammen vil Fiskeridepartementets midler til forskning og utvikling i 1998 rettes inn mot følgende hovedområder:

Forskning rettet mot nyskaping og utvikling i næringen er viktig for å øke verdiskapingen i fiskeri- og havbruksnæringen, og for å gjøre næringen mer konkurransedyktig nasjonalt og internasjonalt. Prioriterte områder vil være forskning rettet mot produkt- og prosessutvikling, bedre totalutnyttelse av råstoffet gjennom utvikling av marin bioteknologi og utnyttelse av biprodukter og oppbygging av markedskunnskap.

St meld nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring gir grunnlaget for prioriteringer av forskningsinnsatsen på havbruksfeltet. I meldingen blir det lagt vekt på å opprettholde og videreutvikle det faglige grunnlaget innen havbruksforskningen. Det er viktig å opprettholde forskningsaktivitetene rettet mot den etablerte oppdrettsnæringen. Dette forutsetter imidlertid at næringen i større grad selv finansierer en økende andel av forskningen. De markedsmessige utfordringene laksenæringen møter i dag aktualiserer ytterligere behovet for nytenkning og produktutvikling. Regjeringens program for næringsutvikling av marine arter i oppdrett (NUMARIO), som spesielt prioriterer kveite, skjell og steinbit, ble startet i 1997 og vil bli videreført i 1998. Målet med denne satsingen er å legge til rette for at arter som fra et forskningsmessig synspunkt er klare for kommersiell oppdrett, får nødvendig hjelp i etableringsfasen og tilstrekkelig tilgang på offentlig infrastruktur slik at næringsutviklingspotensialet kan realiseres. Programmet er nærmere omtalt under kap 1023, post 71 Tilskudd til utviklingstiltak.

Den forvaltningsrettede forskningen og -overvåkingen er en sentral og nødvendig del av beslutningsgrunnlaget for fiskeriforvaltningen. Store deler av innsatsen på dette feltet er bundet opp i regelmessige forsknings- og overvåkingsoppgaver rettet mot å opprettholde og øke kunnskapsgrunnlaget for forvaltningen av fiskebestandene. Innføring av «føre-var»-prinsippet i ressursrådgivningen vil få konsekvenser for utformingen av forvaltningsrådene, og det vil være en

sentral oppgave å redusere usikkerheten i bestandsanslagene gjennom videreutvikling av metodene for ressurovervåkingen og ved en styrket innsats på å utforme modeller som er tilpasset forskjellene mellom de ulike bestandene.

De norske forskningsinstitusjonene på fiskeri- og havbrukssiden deltar i det internasjonale forskningssamarbeidet blant annet gjennom EUs rammeprogram for forskning. Det er viktig å utnytte de mulighetene samarbeid og kunnskapsutveksling gir til å fremme norsk fiskeri- og havbruksforskning.

KAP 1020 HAVFORSKNINGSINSTITUTTET (jf kap 4020)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	76 799	72 475	
11	Varer og tjenester	48 415	45 240	
01	(Ny) Driftsutgifter			127 435
21	Spesielle driftsutgifter	80 239	96 000	97 190
30	Nybygg, kan overføres	17 840	30 000	
	Sum kap 1020	223 293	243 715	224 625

Innledning

Kapitlet omfatter Havforskningsinstituttet med forskningsstasjonen Flødevigen og havbruksstasjonene Austevoll og Matre. Havforskningsinstituttet er administrativt underlagt Fiskeridepartementet, men har eget styre. Havforskningsinstituttet driver også forskningsfartøyene, som er budsjettert under eget kapittel, jf kap 1021.

De primære oppgavene for Havforskningsinstituttet er å drive forvaltningsrettet forskning, overvåking og rådgivning for Fiskeridepartementet. Instituttet representerer departementet i mange internasjonale råd og utvalg.

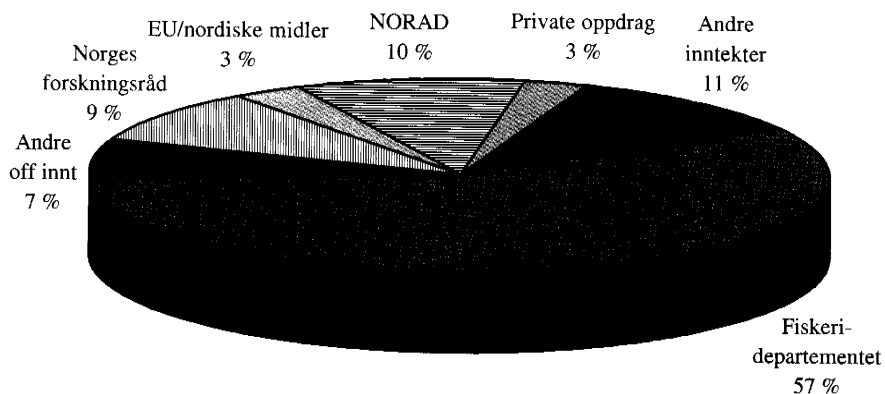
Den langsiktige forvaltningsrettede forskningen, og aktiviteter som ressurs- og miljøovervåking, basisdrift av havbruksstasjonene og rådgivning, er fra 1996 skilt ut i egne linjeprogram. Dette gir en bedre oversikt over kostnadene og ivaretar bedre de direkte forvaltningsrettede oppgavene. De tre linjeprogrammene er: program 91 "Ressurovervåking og rådgivning", program 92 "Miljøovervåking og rådgivning" og program 93 "Havbruk og rådgivning". Linjeprogrammene er i hovedsak finansiert av Fiskeridepartementet og følger senterstrukturen ved instituttet; senter for marine ressurser, senter for marint miljø, og senter for havbruk.

Den øvrige forskningsaktiviteten er organisert i 12 forskningsprogram som omfatter både forvaltnings- og næringsrettet forskning og utvikling, så vel som mer grunnleggende forskning. Aktiviteten i forskningsprogrammene er avgjørende for å frambringe ny kunnskap og forbedrede metoder, som i neste omgang kan innarbeides i linjeprogrammenes virksomhet som grunnlag for nye og bedre forvaltningsråd.

Forskningsprogrammene er i større grad finansiert av eksterne bevilgninger enn linjeprogrammene. Finansieringen kommer hovedsakelig fra Norges forskningsråd, EUs forskningsmidler, andre ulike offentlige institusjoner og etater i tillegg til private bedrifter. Fiskeridepartementet er imidlertid også en viktig finansieringskilde for forskningsprogrammene, jf oversikten under med finansieringskildene til Havforskningsinstituttet.

Havforskningsinstituttet har stor aktivitet innen fiskeriforskning i u-land (forskningsprogram 11). Hovedmål for aktiviteten er å utvikle effektive forskningsbaserte forvaltningssystemer med tilhørende selvstendige institusjoner i utviklingsland. Fiskeriforskning u-land finansieres av NORAD, som også finansierer driften av forskningsfartøyet «Dr. Fritjof Nansen», jf kap 1021. U-landsaktiviteten vil derfor ikke bli nærmere omtalt i Fiskeridepartementets budsjettproposisjon. Virksomheten forventes å få om lag samme omfang i 1998 som i 1997.

Oversikt over finansieringskildene til Havforskningsinstituttet i 1996

I figuren er bevilgninger over kap 1020 og 1021 inkludert. Havforskningsinstituttet fikk i 1996 om lag 66 pst av inntektene fra Fiskeridepartementet, hvorav om lag 57 pst direkte fra departementet og 9 pst indirekte fra departementet gjennom Norges forskningsråd. Fiskeridepartementets andel av finansieringen er på tilnærmet samme nivå som i 1995. Samlet kommer om lag 85 pst av inntektene fra statlige eller offentlige institusjoner. NORAD finansierer aktiviteter rettet mot fiskeriforskning og rådgivning i utviklingsland. 1996 viste en svak økning i den EU-finansierte forskningen i forhold til 1995.

I den videre omtalen presenteres først overordnede mål, resultater og prioriteringer for Havforskningsinstituttet. Resten av omtalen er delt inn i hovedområder der linjeprogrammene blir utførlig omtalt. Forskningsprogrammene (1-12) er omtalt under de respektive linjeprogrammene. Måloppnåelse for det enkelte forskningsprogram vil være avhengig av hvor store eksterne bevilgninger instituttet får. Omtalen under de enkelte forskningsprogrammene må derfor ses i sammenheng med linjeprogrammene og de overordnede målsettingene.

Mål

Havforskningsinstituttets virksomhet skal gi kunnskap om hav- og kystmiljøet, de biologiske ressursene i havet og grunnlaget for oppdrett og havbeite, og dessuten om sammenhengen mellom disse. Instituttets overvåking, forskning og rådgivning skal legge grunnlaget for en langsiktig og bærekraftig forvaltning og utnytting av de marine ressurser og det marine miljø, og for utvikling av havbruksnæringen.

Resultater 1996-97

Det vises til resultatbeskrivelsene i omtalen av de enkelte programmene. Fordelingen av Havforskningsinstituttets driftskostnader (inkludert fartøykostnader under kap 1021) på linje- og forskningsprogram for regnskapsåret 1996, slik disse er registrert i instituttets virksomhetsregnskap vises i tabellen på neste side. I disse kostnadene er ikke investeringer i nytt bygg, husleie til Statsbygg-Vest og Fiskeriforsknings andel av fartøyleie for forskningsfartøyet «Jan Mayen» inkludert. Til sammenligning er tilsvarende budsjettall for 1997 ført opp i tabellen.

Oversikten viser i hovedtrekk de totale drifts- og fartøykostnadene ved Havforskningsinstituttet i 1996 og budsjettet for 1997 fordelt på programmer i instituttets virksomhetsplan. Ressurs-overvåking og rådgivning er den klart største aktiviteten ved Havforskningsinstituttet, og har økt fra 1996 til 1997.

	(i 1000 kr)			
	Regnskap 1996	Plan for virksomheten 1997		
		Fiskeridep	Eksternt ¹⁾	Totalt ²⁾
Linjeprogram:				
Ressursovervåking og rådgivning	85 604	69 206	26 357	95 563
Havmiljøovervåking og rådgivning	32 656	28 604	7 427	36 031
Havbruk og rådgivning	13 872	11 002	1 902	12 904
Støtteaktiviteter	10 011	1 270	13 646	14 916
Sum linjeaktiviteter	142 143	110 082	49 332	159 414
Forskningsprogram:				
1) Ressurs- og miljøforskning i kystsonen	4 257	3 937	2 268	6 205
2) Økosystemet Norskehavet	23 982	17 203	8 852	26 055
3) Reproduksjon og rekruttering	8 118	3 090	1 834	4 924
4) Populasjonsdynamikk	14 606	6 519	5 308	11 827
5) Mengdemålingsmetodikk	13 545	12 285	5 524	17 809
6) Ansvarlig fiske	16 917	11 039	13 062	24 101
7) Yngelproduksjon	4 625	1 518	3 322	4 840
8) Oppdrettsorganismer	10 721	4 268	13 107	17 375
9) Havbeite	15 611	3 761	8 149	11 910
10) Marin forurensning	6 276	2 567	3 286	5 853
11) Fiskeriforskning i u-land	35 603		47 909	47 909
12) Fiskehelse og bioteknologi	8274	2582	6755	9 337
Sum FoU-program	162 535	68 769	119 376	188 145
Total sum Havforskningsinstituttet	304 678	178 851	168 708	347 559

- 1) Gjelder inntekter på kap 4020 og 4021, postene 01 og 03 og utgifter på kap 1020 og 1021, post 21.
2) Totalbevilgningen på kap 1020, postene 01 og 11 og kap 1021, postene 01 og 11 unntatt investeringer, husleie til Statsbygg og Fiskeriforsknings utgifter til forskningsfartøyet «Jan Mayen».

Havforskningsinstituttet fikk bevilget 5 mill kroner til økt satsing innen havbruksforskning over statsbudsjettet for 1997. Midlene er benyttet til 10 faste forskerstillinger ved Senter for havbruk med tilhørende driftsmidler. På grunn av at stillingene ble besatt sent i budsjettåret har en del av midlene blitt benyttet til nødvendig og grunnleggende utstyrsinvesteringer og databearbeidelse.

Ved Stortingets behandling av St prp nr 63 (1996-97) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1997 ble det vedtatt å omdisponere 2,5 mill kroner fra driftspostene under kap 1021 Drift av forskningsfartøyene til tilsvarende poster under kap 1020 Havforskningsinstituttet. Bakgrunnen for omdisponeringen var innsparing av driftsutgifter under kap 1021 som følge av omlegging av drift til utleie av forskningsfartøyet «G.M. Dannevig» (jf kap 1021). Midlene har blitt benyttet til innføring av ferdigutviklede flerbstandsmodeller i ressursovervåking og -rådgivning - linjeprogram 91. Utviklingen av disse modellene har tidligere vært finansiert som forskningsprogram, og modellene kan nå benyttes i bestandsvurderingene. Omdisponeringen er videreført i budsjettet for 1998.

EU aksepterte i perioden Universitetet i Bergen (UiB) og Havforskningsinstituttet som et «Large Scale Facility for Marine Foodchain Research». Dette gir internasjonal anerkjennelse av den fagkompetansen og de forskningsfasilitetene som eksisterer for å utføre denne type forskning i Bergen. Gjennom økonomisk støtte til UiB og Havforskningsinstituttet får forskere fra medlemslandene i EU anledning til å delta i den forskningen som foregår ved Institutt for marinbiologi og ved Austevoll havbruksstasjon og feltstasjonen i Parisvatnet.

Nytt økonomireglement for staten

Havforskningsinstituttet har utarbeidet en kravspesifikasjon til nytt økonomi-, lønns-, og personalsystem som dekker kravene i det nye økonomireglementet og spesifikke krav til funksjonalitet og styringsdata ved instituttet, og har på dette inngått opsjonsavtale om kjøp av nytt økonomi-, lønns-, og personalsystem.

Arbeidet med innføring av nytt økonomireglement for staten skal sluttføres innen 1. juli 1998. Dette innebærer at Havforskningsinstituttet skal ha innført nye edb-løsninger og etablert nye instruksjoner og fullmakter i tråd med Fiskeridepartementets og Finansdepartementets krav. Det forutsettes gjennom dette at den totale økonomiforvaltningen ved instituttet vil være i overensstemmelse med det nye økonomireglementet og de tilhørende funksjonelle krav.

Prioriteringer for 1998

Ressursområdet representerer Havforskningsinstituttets hovedoppgave, med prioritet på overvåking og rådgiving for de økonomisk viktigste bestandene. Videreutvikling og innarbeiding av mengdemålingsmetoder og bestandsmodeller for å bedre rådgivningsgrunnlaget vil bli prioritert i 1998. Arbeidet med metodeutvikling og bruk av alternative metoder knyttet til miljø- og ressurskartlegging vil også bli videreført, både ut fra hensynet til å få dekket forvaltningsmessige behov og ut fra behovet for en optimal utnyttelse av tilgjengelige forsknings- og fartøyressurser.

For å utvikle best mulige mengdeberegninger av marine ressurser, vil det bli lagt vekt på å kombinere ulike data og å øke bruken av miljødata i vurderingen av fiskebestandene. Innenfor miljøområdet vil også undersøkelser av nivåer, transport og effekter av miljøgifter på de marine ressursene bli prioritert.

Havforskningsinstituttet vil være faglig medspiller i metodeutvikling innenfor kartlegging og overvåking av marint biologisk mangfold som oppfølging av St meld nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling.

Aktiviteten under områdene marine ressurser og marint miljø skal gi et optimalt grunnlag for vurdering av livsgrunnlag og bærekraftig utnyttelse av de levende marine ressurser.

Aktiviteter under området havbruk skal følge opp hovedtrekkene i St meld nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring. Den økte innsatsen på havbruksforskning fra 1997 videreføres i 1998 og skal sikre gode forvaltningsråd og anvendelighet for videre utvikling av havbruksnæringen. Forskning på laksefisk er fremdeles det viktigste området innen havbruk. Arbeidet med å utvikle næringsmessig oppdrett av marine arter, jf NUMARIO, skal også videreføres. Det vil bli prioritert å ha operative produksjonslinjer av laks, regnbueørret, røye og kveite ved instituttet. Forskning og rådgiving knyttet til helse, hygiene og genetikk skal være prioritert, inkludert aktuelle spørsmål knyttet til rømt oppdrettsfisk og miljøeffekter av havbruksvirksomhet. I tillegg skal det utføres genetiske analyser og gis forvaltningsråd om biodiversitet.

Fiskeridepartementet ser det som viktig at kompetansen som er bygd opp gjennom havbeiteprogrammet tas vare på ved at arbeidet med havbeiterelaterte problemstillinger videreføres i aktuelle løpende forskningsprogram. Havbeiteforsøk med hummer søkes videreført i 1998. Andre havbeiterelaterte problemstillinger som skal prioriteres, vil bli vurdert nærmere på bakgrunn av sluttrapportering og tilrådinger fra PUSH-programmet (jf kap 1023 post 51).

Det vises også til programkategoriomtalen og til omtalen av linjeprogrammene og forskningsprogrammene nedenfor.

MARINE RESSURSER***Linjeprogram 91: Ressursovervåking og rådgiving*****Mål**

Hovedmålet er å framskaffe et godt ressursbiologisk kunnskapsgrunnlag og gi sikre forvaltningsråd for bærekraftig høsting av de marine ressursene basert på presise mengdemål og prognoser for utvikling av bestandene.

Et viktig delmål er at ulike typer data skal kunne kombineres for å få et best mulig bestandsberegningsgrunnlag. Arbeidet er av betydelig internasjonal karakter siden de fleste fiskebestander deles med andre nasjoner.

En bærekraftig forvaltning av de marine naturressurser krever et betydelig omfang og presisjon i kunnskapsgrunnlaget. «Føre-var»-prinsippet bygges nå inn i forvaltningsmodellene, og biodiversitetskonvensjonen stiller nye krav om å overvåke effekten av konvensjonell bestandsutnyttelse på det marine biologiske mangfoldet.

Resultater 1996-97

Programmet leverer et grunnleggende bidrag til fiskeriforvaltningen i form av status og forventet utvikling av våre viktigste fiskebestander. Foruten direkte mengdemålinger av fiskebestandene inngår fangsstatistikk, flerbandsvurderinger og miljøparameter. Resultatene fra programmet er i hovedsak oppdatert status for ulike fiskebestander, som grunnlag for kvotefastsetting i kommende års fiske. Norske fiskerier beskatter om lag 80 bestander av fisk, skalldyr og sjøpattedyr. Havforskningsinstituttet gir i dag ressursbiologiske forvaltningsråd for 40 av disse, med hovedvekt på økonomisk og økologisk viktige bestander som norsk vårgytende sild, nordsjøsil, makrell, kolmule, norsk-arktisk torsk, hyse, sei, blåkveite og vågehal.

Program 1: Ressurs- og miljøforskning i kystsonen

Mål: Frambringe kunnskaper om marint miljø og biologiske ressurser som grunnlag for en samlet, bærekraftig forvaltning av kystsonen, med optimal verdiskaping og minimale interessekonflikter.

Resultater: Programmet startet i 1996. Arbeidet med å kartlegge fiskeressurser på Skagerakkysten er godt i gang, og selv om feilkildene er store og nøyaktigheten derfor lav, ser det ut til at metodikken som er brukt gir nyttige bestandsanslag. For torsk og ørret er det gjennomført biologiske undersøkelser som gir bedre innsikt i livshistorien og dynamikken til disse populasjonene. Undersøkelsene av tareskogen er godt i gang. Studiene av økologiske relasjoner i strandsonen er også kommet i gang, og en har utviklet et godt samarbeid med universitetene i Oslo og Bergen og Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Program 4: Populasjonsdynamikk og flerbestandsmodellering

Mål: Utvikle et bedre teoretisk og anvendbart grunnlag for ressursforvaltning ved å klargjøre hvordan naturgitte forhold og fiske påvirker bestandsutvikling og høstbar produksjon fra marine ressurser. Et viktig delmål er å utvikle populasjonsdynamiske modeller, herunder flerbestandsmodeller, mer fleksible enbestandsmodeller og modeller for vekst og modning hos fisk.

Resultater: Det er funnet klare genetiske forskjeller mellom norsk vårgytende sild og lokale sildestammer («Kvitsjøsilde») i Barentshavet. Ny viten om eggkvalitet i forhold til hunntorskens alder og kondisjon er allerede anvendt i bestandsberegninger og kan gi en bedre sammenheng i gytebestand- og rekrutteringsproblematikken. Prognosegrunnlaget for fiskens vekst er forbedret gjennom temperaturprognoser og modellering av temperatur i fiskens ulike utbredelsesområder. Flerbestandsmodellen MULTSPEC er nå operativ.

Program 5: Mengdemålingsmetodikk

Mål: Forbedre og utvikle metodikk for mengdemåling av fiskebestander basert på fiskeriuavhengige data.

Resultater: Nye datalagringsmerker er tatt i bruk og har gitt ny viten om blant annet fiskens vandring og dybdefordeling. Det er framskaffet ny detaljert informasjon om sildas akustiske egenskaper, som kan få stor betydning for mengdeberegning av denne arten. Det er også etablert metodikk for akustisk kartlegging av stortare.

Program 6: Ansvarlig fiske

Mål: Utvikle teknologi for fangst og lagring av fisk og andre marine ressurser som gir høyest mulig utbytte av tildelte kvoter, i overensstemmelse med internasjonale konvensjoner for ansvarlig fiske. Programmet er i hovedsak rettet mot arts- og størrelsesselektivt fiske, og et viktig delmål er å klarlegge bidødelighet for fisk som følge av kontakt med fiskeredskap

Resultater: Forsøk med bruk av horisontalt skillepanel i trål har gitt god separasjon av torsk og hyse. Bruk av kvadratmasker i snurrevadfisket har redusert bifangsten av småtorsk. Videre har bruk av sorteringsrist i seinotfiske gitt en mer effektiv størrelsesseleksjon, og kan anbefales innført i praktisk fiske. Bidødelighetsforsøk i krepsetrålning antyder at undermåls kreps som kastes over bord påføres høy dødelighet, mens kreps som sorteres ut på fiskedyp har god sannsynlighet for å overleve. Utvikling av alternativt lineagn har gitt meget lovende resultater, spesielt med sikte på artsselektivitet i torske- og hysefisket.

MARINT MILJØ

Linjeprogram 92: Havmiljø - overvåking, tilstandsvurdering og rådgivning

Mål

Programmets hovedmål er å overvåke langtidsutviklingen og gi prognoser for utviklingen i havklima, produksjonsforhold og forurensning i norske kyst- og havområder. Resultatene inngår som grunnlag for vurdering av bærekraftig utnyttelse av de marine ressursene.

Resultater 1996-97

Resultatene fra overvåking av havklimaet viser nå at havmiljøet er avkjølt, etter en rekke varme år tidlig på 1990-tallet. På grunn av dette forventes det en vestlig fordeling av torsk i Barentshavet, og at silda i Norskehavet ikke vil trekke inn i de kalde vannmassene i islandsk sone. Det forventes også relativt dårlige rekrutteringsforhold for både torsk og sild. Mengden av mindre dyreplankton i Barentshavet høsten 1996 viste en nedadgående trend fra de foregående årene.

Større former for dyreplankton synes derimot å ha økt som følge av at loddebestanden har vært liten. Dette gjør at det nå kan forventes gode vekstvilkår og hurtig gjenvekst av loddebestanden.

Det er gjennomført en omfattende vurdering av tilstanden i kystvannmassene fra svenskegrensen til Stad med hensyn på næringssalter og overgjødning. Kyststrømmen langs Skagerrak viser seg å være tydelig belastet av næringssalter og organisk anrikning ved langtransporterte tilførsler fra den sørlige Nordsjøen, Kattegat og Østersjøen. Dette fører blant annet til at fjordbassenger får økt organisk tilførsel og nedsatt oksygeninnhold, og kan også medføre økte forekomster og risiko for oppblomstringer av giftige alger.

Resultater fra algeovervåking utført ved Havforskningsinstituttet og andre institusjoner sammenfattes og gis ut som en ukentlig algeinfo som er tilgjengelig for fiskeri- og havbruksnæringen.

Program 2: Økosystem Norskehavet

Mål: Identifisere de viktigste faktorene og mekanismene som forårsaker endringer i økosystemet i Norskehavet. Slik grunnleggende innsikt i virkemåten til økosystemet vil bli brukt som grunnlag for prognoser om utviklingen i havklima, produksjonsforhold og tilstandene i fiskebestandene.

Resultater: Tokt til Grønlandshavet i august 1996 tyder på at variasjonen i isdekket, som har betydning for smeltevannslaget i Grønlandshavet, kan ha større økologiske konsekvenser for området. Biomasseberegninger basert på planktonprøver har gitt mål for mengden dyreplankton i hoveddelen av Norskehavet og deler av Islandshavet og Grønlandshavet. Utbredelsesmønsteret for plankton ble sammenlignet med utbredelsen av sild. Resultatene fra tokt viser at silda beitet intensivt på større dyreplankton. Samtidig er sildas næringsbehov studert i laboratorier, og en har funnet ut at ved lave matrasjoner produserte silda om lag 30 pst færre egg enn sild på høy rasjon. Slike data vil være viktige i beregning av bæreevnen i Norskehavet med hensyn til produksjon av sild.

Program 3: Reproduksjon og rekruttering

Mål: Bedre grunnlaget for fiskebestandsberegninger gjennom økt kunnskap om de prosesser som regulerer reproduksjon og rekruttering.

Resultater: Undersøkelser av betydningen av alderssammensetning i gytebestanden for rekruttering hos torsk har fortsatt. Egg fra torsk som har gytt flere ganger er større enn egg fra førstegangsgytere, og det er også relativt stor forskjell i larvenes aktivitet etter klekking. Dette kan ha betydning for overlevelse og rekruttering.

Program 10: Marin forurensning

Mål: Kartlegge og framskaffe ny kunnskap om belastningen og effektene av forurensning i våre kyst- og havområder for bedre å kunne dokumentere hvordan marin forurensning påvirker miljøkvaliteten og livsbetingelsene for fisk. Resultatene skal inngå som grunnlag for miljø- og ressursforvaltningen av havet.

Resultater: Arbeid med utvikling av en matematisk modell for beskrivelse av transport av næringssalter og forurensning har fortsatt i samarbeid med Universitetet i Bergen og Det norske meteorologiske institutt. Modellen er brukt blant annet i arbeidet med status for næringssaltsituasjonen i Ytre Oslofjord og for Skagerak- og Vestlandskysten. Nivåene av cadmium og bly er avtagende i vestlige deler av dyprenna i Skagerak, men fortsatt økende i de indre østlige deler. Dette gjenspeiler en tidsforsinkelse i forhold til en generell reduksjon i tilførsler på grunn av akkumulering og sedimenttransport. Det er gjennomført forsøk med å gi torsk fôr som inneholdt organiske miljøgifter. Resultatene viste at torsk som fikk PCB i fôret ble gytmoden nesten en måned før torsk i kontrollgruppen. Slike virkninger fra miljøgifter på modning og reproduksjonssyklus hos fisk kan ha økologiske konsekvenser.

HAVBRUK

Linjeprogram 93: Havbruk og rådgivning

Mål

Hovedmålet er å utføre havbruksforskning og forvaltningsrådgivning som skal sikre en bærekraftig utvikling av havbruksnæringen. Viktige delmål er å produsere forskningsmateriale og å holde operative produksjonslinjer for laksefisk, kveite, kamskjell og torskfisk, slik at rådgivningsgrunnlaget for akvakultur til enhver tid er oppdatert. Andre delmål er å gi forvaltningsråd innen helse- og miljøspørsmål, genetik og biodiversitet.

Resultater 1996-97

Lakseoppdrett i Norge er nå blitt nesten årstidsuavhengig ved at det kan produseres smolt for utsetting gjennom store deler av året, og ikke bare vår og sommer som tidligere. Matre havbruksstasjon har satt opp en egen produksjonslinje for nullårig høstsmolt. Denne forsøkslinjen er nå tilgjengelig for forsøk på lik linje med ettårssmolten.

Steril laks vil ikke, dersom den rømmer, kunne formere seg med villaks, og forskning på dette området vil gi viktig kunnskap for forvaltningen. Det er derfor i forbindelse med et EU-prosjekt om steril laks etablert produksjonslinjer for triploid laks og linjer for rene hunn- og hannpopulasjoner.

Når det gjelder kveite ble det produsert om lag 250 000 larver av akseptabel kvalitet fordelt på vår- og høstproduksjon. Disse ble benyttet til ulike forsøk.

Det har lyktes å utsette kjønnsmodning hos torsk ved bruk av lysstyring.

Det er utført forvaltningsoppgaver knyttet til fôringsregulering for laks, helse, sykdom og genetikk.

Havforskningsinstituttet opererer ingen linje for produksjon av skjell, men det er utført miljø- og forvaltningsoppgaver knyttet til produksjon av skjell.

Innenfor marine arter er aktiviteten nå konsentrert om kveite- og kamskjellforskning ved at forskning på steinbit er avvirket og hummerklekkeriet nedlagt, i tillegg til at det er slaktet ned store mengder torsk.

Program 7: Yngelproduksjon i havbruk

Mål: Utvikle intensive metoder for årstidsuavhengig produksjon av marin yngel, og å oppskalere produksjonen.

Resultater: Hovedinnsatsen i 1996-97 har vært rettet mot kveite. Det er stor interesse for oppdrett av kveite ute i næringen, men sviktende yngelproduksjon har medført lite tilbud av kveiteyngel. I de to siste årene har produksjonen vært om lag 100 000 kveiteyngel årlig. Det lave produksjonstallet skyldes hovedsakelig sykdom, spesielt virussykdommene hjerne- og netthinnesyke (VER), infeksøs pankreas nekrose (IPN) og bakterielle sykdommer, og mangel på levende fôr. Det mangler fortsatt kunnskaper som kan gi en forutsigbar yngelproduksjon. Yngelproduksjon av kveite er i dag avhengig av levende fôr, Artemia, og innsamlet dyreplankton fra sjøen. Fortsatt gjenstår en del utviklingsarbeid på levende fôr.

Program 8: Oppdrettsorganismer - miljø, vekst og kjønnsmodning

Mål: Utvikle bærekraftige og økonomisk rasjonelle produksjonsmetoder av oppdrettsorganismer der sluttproduktet er salgbar matvare av høy kvalitet. Lakseforskningen er det viktigste området innen programmet, med fokus på grunnleggende biologi, slaktekvalitet og miljøvennlige oppdrettsmetoder.

Resultater: Studier av laksens atferd i merder har bedret forståelsen for hvordan ulike miljøfaktorer virker inn på laksens trivsel og vekst. Det er etablert kunnskap om hvordan slaktekvaliteten hos laks endres i forhold til fiskestørrelse, sesong og miljøfaktorer. Steril laks er lansert som et mulig tiltak mot negative effekter av rømt oppdrettslaks. Laks som er sterilisert med trykkbehandling like etter befruktning har så langt vist tilnærmet like gode egenskaper som vanlig laks i oppdrett. Innen marine arter er det lagt vekt på grunnleggende studier på kveite og torsk, med hovedvekt på kveite. Forsøkene tyder på at lys kan brukes til å styre vekst og kjønnsmodning hos begge artene. På kveite er det også vist at en kan få akseptabel vekst i merder med utspilt bunn.

Kunstig lys i oppdrett

Forskning har vist at bruk av kunstig lys i oppdrett øker produksjonen og reduserer kjønnsmodningen. Resultatene er tatt i bruk i store deler av næringen. Det er beregnet at bruk av kunstig lys medfører en inntektsforbedring på 1 krone pr kg produsert laks, noe som årlig vil utgjøre en gevinst på mellom 200 og 300 mill kroner.

Program 9: Havbeite

Mål: Klarlegge grunnlaget for havbeite på torsk, hummer, laks og kamskjell basert på økologiske og genetiske prinsipper. Dette forskningsprogrammet avsluttes i 1997 sammen med PUSH-programmet (jf kap 1023 post 51).

Resultater: Forskningen har gitt økt kunnskap om kamskjell i ulike livsfaser og forholdet mellom skjell og miljø, relatert til en dyrkingssituasjon. Arbeidet for å oppnå en reproducerbar, stabil yngelproduksjon i full skala har vært høyest prioritert. Det er under gjennomføring flere forsøk for å studere geninteraksjoner mellom lokal stamme og utsatt, genetisk merket laksesmolt. Arbeidet med genetisk karakterisering av norsk oppdrettslaks på Kyrksæterøra er videreført.

Hummerfangstene ved Kvitsøy høsten 1996 besto av gjennomsnittlig 50 pst havbeitehummer. Dette viser klart at det er mulig å øke en lokal bestand med utsetting, men også at det vil ta flere år før det foreligger endelige tall for gjenfangst etter utsetting av hummer.

Det vises forøvrig til omtale av resultater fra PUSH-programmet.

Program 12: Fiskehelse og bioteknologi

Mål: Forskningen skal legge grunnlaget for råd til forvaltningen innen helse-, miljø- og bioteknologiske problemstillinger innenfor havbruksnæringen, og gi grunnlag for næringsutvikling.

Resultater: Innsatsen på laksefisk har i 1996-97 vært konsentrert om utvikling av metoder for sykdomsforebygging. Frambringelse av kunnskap om hvordan sykdommer spres i det marine miljø og vertsforhold for de forskjellige sykdommer, har vært viktige deler av dette arbeidet. Arbeidet med lakselus har vært rettet inn mot å utvikle metoder for å kunne forutsi lakselusproduksjonen i norske farvann, og resultatene tyder på at egg som ligger under et oppdrettsanlegg kan klekke og utgjøre et smittepress mot fisken i anlegget. På kveite er det etablert metoder for påvisning av ulike sykdommer. Det er også arbeidet med utvikling av sykdomsforebyggende metoder på kveitelarver. Opptak av bakterier i fôrorganismer kan medføre endring av bakteriefloraen i tarmen hos kveitelarver under startfôringen. Det arbeides med en metode for vaksiner av kveitelarver gjennom fôret.

Resultater fra forskning på kveite viser at det er stor variasjon i vekst og overlevelse mellom grupper og familier. Det er derfor viktig å utvikle metoder basert på molekylærbiologi som skiller mellom grupper og familier. I arvestoff fra kveite er det identifisert områder som kan benyttes til dette formål.

Vaksiner og forebyggende miljøtiltak

Økte inntekter ved bruk av effektive vaksiner mot bakteriesykdommer gjennom flere år er beregnet til å være i størrelsesorden 10 mrd i norsk oppdrettsnæring (ifølge Kontali analyse). Forskningsresultat som tas i bruk innenfor oppdrettsnæringen og som fører til bedre hygiene, færre rømte fisk og effektive tiltak for å bekjempe lakselus, reduserer tapene for næringen. Slike tiltak er også viktige for å fremme en bærekraftig og miljøriktig oppdrettsvirksomhet.

BUDSJETTFORSLAGET

Stillinger

Pr 1. juli 1997 var det ved Havforskningsinstituttet besatt stillinger tilsvarende 361 årsverk, hvorav 129 var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er økt som følge av husleiekompensasjon på nær 5 mill kroner. Den økte husleien gjelder instituttets tilbygg som står ferdig høsten 1997 og som fortløpende er tatt i bruk i løpet av året 1997, med siste planlagte innflytting ved årsskiftet 1997-98. I tillegg videreføres omdisponeringen av 2,5 mill kroner fra driftspostene under kap 1021 som ble vedtatt i forbindelse med St prp nr 63 (1996-97) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1997. Det vises til omtale under «resultater 1996-97».

Det fremmes forslag om å bevilge 127,435 mill kroner på posten i 1998.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten omfatter utgifter i forbindelse med instituttets eksterne oppdragsprosjekter, og den blir motsvart av tilsvarende oppdragsinntekter under kap 4020, post 03 Oppdragsinntekter. Omfanget av oppdragsvirksomheten har vært stigende over flere år, men det er ikke forventet en ytterligere økning i 1998.

Det ble bevilget 96 mill kroner til spesielle driftsutgifter i S III 1997. Som følge av den forventede stabiliseringen av oppdragsinntektene er forslaget for 1998 på samme nivå som for 1997, bare kompensert for prisstigning.

Det fremmes forslag om å bevilge 97,19 mill kroner på posten i 1998.

Post 30 Nybygg, kan overføres

Bevilgningen er fra og med 1998 overført til Statsbygg (jf kap 1080 post 31). Prosjektet omfatter tilbygget til høyblokken ved Havforskningsinstituttet, ombygging og utbedring av de tekniske anleggene i blokken, og modernisering av laboratorievirksomheten. Bygget er planlagt ferdigstilt tidlig i 1998.

KAP 4020 INNTEKTER (jf kap 1020)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
03	Oppdragsinntekter	88 825	96 000	97 190
	Sum kap 4020	88 825	96 000	97 190

Post 03 Oppdragsinntekter

Posten gjelder oppdragsinntekter der Havforskningsinstituttet tar på seg forsknings- og utviklingsoppgaver på prosjektbasis som en del av den samlede virksomhetsplanen for instituttet. Inntektene kommer blant annet fra Norges forskningsråd, EU-forskningsmidler, NORAD, Statens forurensningstilsyn, andre departement, andre offentlige fond og private bedrifter. Figuren under innledningen til Havforskningsinstituttet gir en oversikt over den relative betydningen de ulike finansieringskildene har for instituttets samlede inntekter og bevilgninger (figuren omfatter også kap 1021 og 4021).

Det fremmes forslag om å bevilge 97,19 mill kroner på posten i 1998. Forslaget innebærer en videreføring av bevilgningsnivået fra 1997, jf omtale under kap 1020 post 21.

KAP 1021 DRIFT AV FORSKNINGSFARTØYENE (jf kap 4021)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	37 435	40 165	
11	Varer og tjenester	35 411	32 260	
01	(Ny) Driftsutgifter			71 115
21	Spesielle driftsutgifter	25 842	23 000	25 370
	Sum kap 1021	98 688	95 425	96 485

Innledning

Kapitlet omfatter driften av Havforskningsinstituttets forskningsfartøy «G.O. Sars», «Johan Hjort», «Michael Sars», «G.M. Dannevig» og «Fjordfangst». Driften av fartøyet «G.M. Dannevig» blir delvis finansiert ved bevilgning over dette kapitlet, og delvis ved leieinntekter. I tillegg omfatter kapitlet bevilgninger til drift, vedlikehold og lagring av instrumenter og redskap til bruk om bord i fartøyene. Kapitlet omfatter videre driften av «Dr. Fridtjof Nansen», som NORAD eier og finansierer fullt ut.

Mål

Forskningsfartøyene skal være et redskap i forskning og overvåking og dermed bidra til å gi kunnskap om hav- og kystmiljøet, de biologiske ressursene i havet og sammenhengen mellom disse. Dette skal være med på å legge grunnlaget for en langsiktig ressursforvaltning og en bærekraftig næringsutvikling. Kapasiteten og utstyret på forskningsfartøyene skal utnytted optimalt. Driften av fartøyene skal være best mulig koordinert og kostnadseffektiv, og samtidig gi et vel tilpasset tilbud for å kunne gjennomføre Havforskningsinstituttets virksomhet på sjøen.

Resultater 1996-97

Rederivirksomheten ble styrket gjennom opprettelsen av en egen rederiavdeling i 1997. Omorganiseringen har foreløpig hatt størst betydning for instituttets interne organisering av disse tjenestene. Den nye organiseringen vil også kunne gjøre det mulig for Havforskningsinstituttet å ta på seg rederansvar for andre forskningsfartøyer dersom det er ønskelig, basert på avtaler mellom eier- og driftsinstitusjonene.

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har i Budsj-innst S nr 12 (1996-97) bedt om at Fiskeridepartementet gjennomgår virksomheten og planleggingen knyttet til driften av forskningsfartøyene. Rederierheten har i 1997 foretatt en grundig gjennomgang av driftsrutiner og vedlikeholdsbehov for fartøy og utstyr, og arbeider med mulige forbedringer. For fartøyene som omfattes av kapitlet er drift og utnyttelse planlagt og samordnet gjennom årlige toktplaner, slik at driften av fartøyene kan gi en mest mulig optimal utnyttelse av forskningstiden på havet. Bruken av «Jan Mayen» samordnes med bruken av de øvrige fartøyene gjennom den årlige toktplanleggingen, jf omtale under post 01.

Samarbeidet med andre institusjoner er kommet langt når det gjelder informasjonsutveksling og planlegging, blant annet gjennom årlige møter i rederigruppen. Informasjon om de enkelte

forskningsinstitusjoners årlige toktprogrammer via Internett, gjør at forskere og medarbeidere fra andre institusjoner kan delta som gjester om bord på planlagte tokt for å gjøre egne undersøkelser eller for å delta i de undersøkelsene Havforskningsinstituttet gjennomfører.

Havforskningsinstituttet har en høy utnyttelsesgrad av fartøyene. Operativt tilgjengelige døgn er nå høyere for instituttets fartøyer enn for Kystvakten, som ligger på rundt 300 døgn pr år, noe man der har funnet rimelig på grunn av nødvendig vedlikehold. Også sett i forhold til private rederier er fartøykapasiteten godt utnyttet. Tabellen under gir en oversikt over tokttdøgn for forskningsfartøyene som er omfattet av kap 1021. Det arbeides kontinuerlig med tanke på å forbedre rutiner og drift av fartøyene og få en mest mulig kostnadseffektiv utnyttelse av kapasiteten.

Oversikt over tokttdøgn og person-tokttdøgn i 1994 - 1996

Fartøy	1994		1995		1996	
	Tokttdøgn ¹⁾	Person-tokttdøgn ²⁾	Tokttdøgn	Person-tokttdøgn	Tokttdøgn	Person-tokttdøgn
G.O. Sars	294	2.330	277	1.771	332	2.196
Johan Hjort	285	2.228	300	1.836	318	2.085
Michael Sars	274	1.262	276	1.256	318	1.589
G.M. Dannevig ³⁾	143	376	194	483	233	589
Fjordfangst ⁴⁾	186	438	202	476	184	581
Dr. Fr. Nansen	255	1.050	258	726	301	1.255
Leiefartøyer	745	1.297	859	1.501	943	1760
Sum	2.182	8.981	2.366	8.049	2.629	10.055

- 1) Tokttdøgn er operative driftsdøgn minus all landligge og døgn som blir brukt til transport mellom felt eller havner uten vitenskapelig personell ombord.
- 2) Persontokttdøgn er den tiden tokt deltakerne er ombord.
- 3) «G.M. Dannevig» og «Fjordfangst» sitt bruksområde er begrenset pga fartøyenes størrelse og muligheter til full kontinuerlig drift.
- 4) I begrepet tokttdøgn er her bare med aktive forskningsdøgn. Gangtid mellom forskningsfelt og havner er ikke inkludert i denne summen.

Omorganiseringen av driften av «G.M. Dannevig» til drift som delvis baseres på utleie, har satt instituttet i stand til å styrke den langsiktige forvaltningsrettede ressursforskningen i linjeprogram 91 «Ressursovervåking og rådgivning» ved omprioritering av midler fra kap 1021 til kap 1020. Ordningen videreføres i 1998, jf omtale under kap 1020.

Prioriteringer for 1998

Forvaltningsmessige brukerbehov skal være styrende for driften av forskningsfartøyene. Når det gjelder resultatkrav og prioriteringer knyttet til miljø- og ressurskartleggingen, vises det derfor også til nærmere omtale under kap 1020 Havforskningsinstituttet. Det vil bli arbeidet videre med å utvikle gode resultatindikatorer knyttet til driften av forskningsfartøyer.

Samarbeidet med andre institusjoner vil bli prioritert for å få best mulig samfunnsmessig nytte av de norske forskningsfartøyene. Havforskningsinstituttet vil kunne påta seg rederansvar for andre forskningsfartøy dersom det er ønskelig og hensiktsmessig.

BUDSJETTFORSLAGET

Stillinger

Under kap 1021 Drift av forskningsfartøyene var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 103 årsverk, hvorav ingen var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Posten omfatter utgifter til lønn til de ansatte på forskningsfartøyene og avtalelønn for skipspersonell, og dessuten utgifter til drift og vedlikehold av Havforskningsinstituttets fartøyer. Vedlikeholdet som dekkes er ordinært vedlikehold for å holde fartøyene i samme stand som tidligere. Ekstraordinære utgifter til klassing og nye sikkerhetsbestemmelser, dekkes bare delvis under denne posten.

I bevilgningsforslaget er det foretatt en reduksjon på 2,5 mill kroner i forhold til S III 1997 som følge av omdisponering til kap 1020, jf nærmere omtale under kap 1020.

Det er videre forutsatt at 4,2 mill kroner benyttes til grunnleie av «Jan Mayen» i minst 75 døgn, fordelt med 25 døgn for Havforskningsinstituttet (1,4 mill kroner) og 50 døgn for Fiskeriforskning i Tromsø (2,8 mill kroner). Avsetningen bygger på avtalen fra 1992 mellom Fiskeridepartementet og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet om at Fiskeridepartementet på årlig basis skal leie «Jan Mayen» av Universitetet i Tromsø og Norges fiskerihøgskole en fjerdedel av toktdøgnene. Dette vil normalt utgjøre 75 døgn. Havforskningsinstituttet og Fiskeriforskning har selv ansvaret for å finansiere leiekostnadene ut over det øremerkede beløpet på 4,2 mill kroner, som dekker selvkost ved leien av «Jan Mayen».

Det fremmes forslag om å bevilge 71,115 mill kroner på posten i 1998.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen er bruttørføring av forskningsoppdrag og blir motsvart av inntekter under kap 4021, post 01 Oppdragsinntekter. Utgiftene omfatter lønn og drift av «Dr Fridtjof Nansen», drift av «GM Dannevig» og noe innleie av fiskefartøy til fangst- og ressursforskning.

Det fremmes forslag om å bevilge 25,37 mill kroner på posten i 1998.

KAP 4021 INNTEKTER (jf kap 1021)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Oppdragsinntekter	27 305	23 000	25 370
	Sum kap 4021	27 305	23 000	25 370

Post 01 Oppdragsinntekter

Posten er motsvart av tilsvarende utgifter under kap 1021, post 21 Spesielle driftsutgifter. Det fremmes forslag om å bevilge 25,37 mill kroner på posten i 1998.

KAP 1023 FISKERI- OG HAVBRUKSFORSKNING (jf kap 4023)

Kapitlet omfatter Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt (post 01, 11 og 21), tilskudd til fiskeri- og havbruksforskning i Norges forskningsråd (post 50), Havbeiteprogrammet PUSH (post 51), Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS (post 70) og Tilskudd til utviklingstiltak (post 71).

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	7 522	7 130	
11	Varer og tjenester	5 022	5 455	
01	(Ny) Driftsutgifter			12 815
21	Spesielle driftsutgifter	9 667	5 000	5 055
50	Tilskudd til Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	171 500	170 030	170 000
51	Tilskudd til havbeiteprogrammet PUSH, <i>kan overføres</i>	10 004	7 000	
70	Tilskudd til Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	14 500	14 800	15 040
71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i> .	14 908	32 280	18 485
	Sum kap 1023	233 123	241 695	221 395

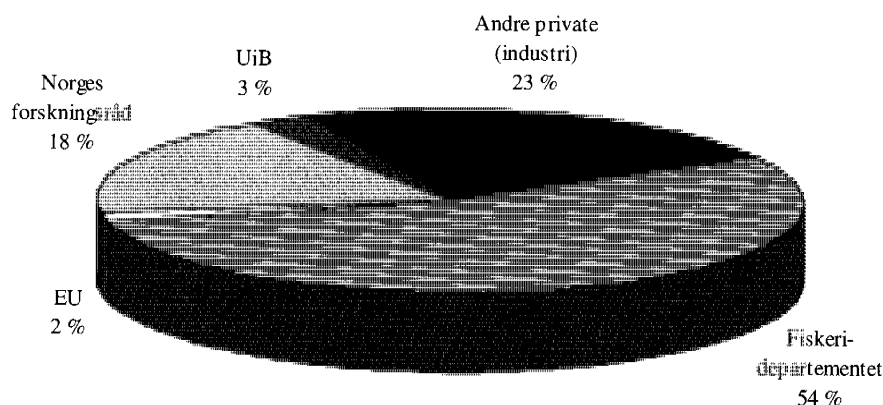
FISKERIDIREKTORATETS ERNÆRINGSINSTITUTT (jf post 01, 11, 21)

Innledning

Ernæringsinstituttet er administrativt knyttet til Fiskeridirektoratet i Bergen og ledes av en forskningsdirektør. Instituttet har et faglig råd, som har til oppgave å drøfte ulike sider ved instituttets faglige virksomhet.

Ernæringsinstituttet har en relativ stor brukerfinansiert oppdragsvirksomhet innenfor sine kjerneområder. Omtalen går imidlertid ikke inn på den brukerfinansierte virksomheten, som vil være avhengig av næringens behov og målsettinger, selv om grunnlaget for å kunne drive slik virksomhet er den statlig finansierte kompetansen som er bygd opp ved instituttet.

Oversikt over finansieringskildene til Ernæringsinstituttet i 1996

Mål

Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt skal drive forskning og utvikle analysemetoder innenfor hovedområdene: 1) fôr, fôrressurser og ernæring hos akvatiske organismer og 2) kvalitet og bruk av sjømat. Instituttet skal drive forskning på et høyt internasjonalt nivå og bistå fiskeri- og havbruksnæringen og forvaltningen i spørsmål som angår disse områdene. Instituttet skal også bidra til opplysning og oppbygging av kunnskap i næring og forvaltning.

Resultater 1996-97

På grunn av Ernæringsinstituttets rolle som kompetansesenter og faglig rådgiver knyttet til Lov om fôrvarer, økte forskningsaktiviteten i 1996-97 innenfor problemstillinger som er direkte knyttet til fôrforskriftene. I forbindelse med fôringsstopp som produksjonsregulerende tiltak ble det igangsatt forsøk med redusert fôring av laks som viser at stor, frisk laks uten problemer kan utsettes for fôringsstopp i 6 uker uten å ta skade, men at noe av vekttapet under fôringsstoppen ble kompensert ved ekstra sterk vekst når gjenfôringen startet. Resultater av slik forskning er viktige for forvaltningens vurdering av eventuelle framtidige produksjonsregulerende tiltak.

Forskning på ernæring hos kamskjell er startet opp i 1996.

Instituttet er referanselaboratorium og referansebase for næringsstoffanalyser i fisk og andre matvarer i regi av Statens laboratorietjenester for næringsmiddelanalyser, og fikk i 1996 akkreditert et bredt spekter av næringsstoffanalyser.

Instituttet deltar i et prosjekt knyttet til dokumentasjon av miljøgiftnivå i blåskjell for å kunne bidra til å åpne for eksport av dyrkede blåskjell.

Miljødatabase

Arbeidet med Miljødatabasen - database for fremmedstoffer i fisk og annen sjømat - har omfattet analyse av mer enn 70 stoffer i brisling, reker, torsk og skrei, makrell, laks og tobis. I 1997 blir artene sild, uer, hyse, sei, brosme og lange analysert. Resultatene så langt viser at innholdet av metaller, organiske klorforbindelser og radioaktivitet er lavt i forhold til internasjonale grenseverdier. Dette er viktig for å dokumentere at sjømatprodukter fra Norge er rene og sunne.

Prioriteringer for 1998

Forskning og kompetanseoppbygging og dessuten vedlikehold og videreutvikling av analysekompetanse på de områdene der instituttet er tillagt spesielt ansvar, må prioriteres.

Innen ernæring hos akvatiske organismer, fôr og fôrressurser vil forskning som er nødvendig for å gi et vitenskapelig grunnlag for forvaltningen av fôrforskriftene til fisk, produksjonsregulerende tiltak og videreutvikling av næringen være prioritert. Forskningsinnsatsen på optimalisering av fiskefôr og fôr til skjell med hensyn på overlevelse og vekst, fôrutnyttelse, helse, produktkvalitet og miljøegenskaper vil bli videreført i 1998. Arbeidet med å framskaffe kunnskap som øker muligheten for bedre utnyttelse av biprodukter og alternative fôrråstoffer vil også gis prioritet.

Innen kvalitet og bruk av sjømat vil arbeidet med å dokumentere sammenhengen mellom miljø og ernæringskvalitet i «Miljødatabasen» fortsatt ha høy prioritet i 1998. Ernæringsinstituttet vil prioritere å framskaffe ytterligere kunnskap om sammenhengen mellom fôr og ernæringskvalitet. Likeledes vil det å framskaffe kunnskap om ernæringskvalitet av sjømat, og foredlingsprosessenes betydning for ernæringskvalitet bli vektlagt.

Innenfor bruk av sjømat vil videreutvikling av nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid bli prioritert. Ernæringsinstituttet vil arbeide med utvikling av bruksalternativer for biprodukter rettet mot humanernæring og næringsmiddelindustrien.

Stillinger

Ved Fiskeridirektoratets ernæringsinstitutt var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 44,5 årsverk, hvorav 19 var midlertidige.

NORGES FORSKNINGSRÅD (jf post 50)

Innledning

Forskningsinnsatsen under Norges forskningsråd (NFR) er i hovedsak programsatsing. Innen rammene av programsatsingene inngår både strategisk grunnforskning, handlingsrettet- og næringsrettet forskning.

Forskningsrådet har utarbeidet strategiplaner for en overordnet forskningsinnsats og for forskningsinnsatsen innen fiskeri- og havbruksforskning. Strategiplanene er basis for Forskningsrådets overordnede prioriteringer de kommende årene.

Mål

Fiskeridepartementets midler til NFR skal kanaliseres til tiltak med det formål å utvikle kunnskap, teknologi og metoder som kan danne grunnlag for en bærekraftig og lønnsom fiskerinæring, og en sikker og effektiv sjøtransport. Forskningen skal også medvirke til å bedre kunnskapsgrunnlaget for etablering av stabile rammevilkår for næringen.

Resultater 1996-97

Det vises til resultater fra programvirksomheten.

Oversikt over områder i Norges forskningsråd i 1996 og 1997 som er finansiert av Fiskeridepartementet

	(i 1 000 kr)	
	SIII 1996	SIII 1997
Ressursforskning	33 080	31 400
Havbruksforskning	53 500	54 950
Teknologi	19 500	18 900
Industri- og markedsrettet forskning.	11 200	15 300
Tiltak for nyskaping og næringsutvikling	17 000	14 500
Samfunnsforskning	5 600	4 000
Basisbevilgning institutt, stipend mm	27 200	27 000
Diverse	4 420	3 980
Sum	171 500	170 030

Prioriteringer for 1998

Prioriteringene for 1998 som er omtalt i programkategoriomtalen vil også være retningsgivende for Norges forskningsråds innsats innen Fiskeridepartementets ansvarsområde i 1998. For Forskningsrådets områder har Fiskeridepartementet følgende prioriteringer for 1998:

Ressursforskning

Ressursforskning er en forutsetning for at fiskerinæringen kan drives etter prinsippet om bærekraftig utnyttning. Fiskeridepartementet vil videreføre denne innsatsen på et høyt nivå i 1998.

På bakgrunn av internasjonale avtaler er Norge forpliktet til å utføre tellinger av sjøpattedyrbestander med seks års intervall. Fra og med 1996 blir det utført telling av vågehval på 1/6 av bestandsområdet hvert år. Norges forskningsråd har ansvaret for å finansiere telletoktet på vågehval i 1998.

I henhold til avtale av 9. juni 1992 mellom Norge og Grønland/Danmark om gjensidige fiskeriforbindelser er det i 1997 et forskningssamarbeid mellom Norge og Grønland innen ressursforskning. Forskningssamarbeidet med Grønland finansieres innenfor Fiskeridepartementets bevilgning til Norges forskningsråd. Fiskeridepartementet legger til grunn at et eventuelt forskningssamarbeid med Grønland i 1998 finansieres innenfor Fiskeridepartementets bevilgning til Forskningsrådet.

Havbruksforskning

Norges forskningsråds innsats innen havbruksforskning skal danne grunnlaget for økt verdiskaping i alle ledd av havbruksnæringen, jf St meld nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring. Fiskeridepartementet vil videreføre denne innsatsen på et høyt nivå i 1998.

Det er viktig å opprettholde innsatsen innen lakseforskningen. Forskningsrådets innsats innen forskning på marine arter skal ses i sammenheng med innsatsen innen NUMARIO-programmet, som er omtalt under kap 1023, post 71 Tilskudd til utviklingstiltak.

Havbeiteforskningen (jf omtale av havbeiteprogrammet PUSH) har gitt svært interessante resultater. Det er en utfordring å bygge videre på den kompetansen som er opparbeidet og bedre kunnskapsgrunnlaget for utvikling av havbeitevirksomhet i Norge. Det vil derfor, på bakgrunn av tilrådingene fra PUSH-styret, være aktuelt å videreføre deler av denne forskningen gjennom NFRs øvrige programmer.

Øvrig næringsrettet forskning

Fiskeridepartementet ser forskning rettet mot nyskaping og utvikling i næringen som særlig viktig for å øke verdiskapingen i fiskeri- og havbruksnæringen. Innenfor Fiskeridepartementets samlede bevilgning til Norges forskningsråd skal bruken av forskningsmidlene dreies med økt vekt på forskning rettet mot produkt- og prosessutvikling, bedre totalutnyttelse av råstoffet gjennom utvikling av marin bioteknologi og utnyttelse av biprodukter og oppbygging av markedskunnskap. Bevilgningen til slike formål vil således bli reelt økt i 1998.

Fiskeridepartementets midler til næringsutvikling kanaliseres dels til Norges forskningsråds ordninger Nyskaping og miljørettet næringsutvikling og Næringsmiddelindustriprogrammet, og dels gjennom Ordningen med tilskudd til utviklingstiltak som Forskningsrådet har sekretariatsansvaret for. Fiskeridepartementet vil i 1998 avslutte Ordningen med tilskudd til utviklingstiltak. Fiskeridepartementets midler til næringsutvikling vil da være samlet i Nyskaping og miljørettet næringsutvikling og Næringsmiddelindustriprogrammet.

Det er svært viktig at arbeidet med å integrere forskningsresultater i bedriftenes virksomhet fortsetter. Fiskeridepartementet legger til grunn at samarbeidet mellom Forskningsrådet og Statens nærings- og distriktutviklingsfond blir utviklet videre i 1998.

Fiskeridepartementet ser det som viktig at Norges forskningsråd arbeider for et godt samarbeid mellom forskningsinstituttene på næringsmiddelområdet.

Maritim forskning

Det er behov for økt kompetanse både når det gjelder infrastrukturen innen sjøtransportsektoren og når det gjelder den samlede logistikkjeden. Fiskeridepartementet medvirker til et forskningsprogram innen maritim forskning og logistikk i Norges forskningsråd, og vil opprettholde dette engasjementet i 1998.

Grunnbevilgning til Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS (Fiskeriforskning)

Fiskeriforskning får en grunnbevilgning fra Norges forskningsråd. Bevilgningen forutsettes opprettholdt på samme nivå som samlet bevilget i 1997.

Omtale av mål og resultater

Nedenfor følger en omtale av mål og resultater for 1996-97 for de enkelte programmene. Fiskeridepartementet finansierer også deler av programmer som i hovedsak er finansiert av andre departementer. For mål og resultater av denne forskningen vises det til omtale under disse departementene. De fleste programmene startet i 1995, og vil bli avsluttet i 1999. Unntakene er Næringsmiddelindustriprogrammet, som vil bli avsluttet i 1998, og Markedsforskningsprogrammet som startet i 1996 og vil bli avsluttet i 2001. «Nyskaping og miljørettet næringsutvikling» er en løpende ordning.

Ressursforskning

Marine ressurser og miljø

Mål: Styrke kunnskapen om de marine ressursene og øke forståelsen for hva det fysiske, kjemiske og biologiske miljøet har å si for produksjon av marine ressurser i norske farvann.

Resultater: Programmet har blant annet framskaffet ny kunnskap om dyreplanktonodynamikken i Norskehavet, om sildas plass i økosystemet og sildestimens vandringsdyp og vandringshastighet, om kongekrabbens grunnleggende biologi, om biologien til lange, blålange og brosme, om eutrofieringsprosesser og økologiske effekter av fiske og fangst og kunnskap som grunnlag for å kunne skille mellom ikke-skadelige og skadelige alger.

Marin ressursforvaltning

Mål: Skape et bedre beslutningsgrunnlag for ressursforvaltningen. Programmet bygger primært på biologi og økonomi, som blir støttet av matematikk, statistikk, statsvitenskap, informatikk og fysisk oseanografi.

Resultater: Gjennom programmet er det blant annet etablert en metode for bestandsestimat av vågehval i det nordøstlige Atlanterhavet. Metoden er anerkjent av Den internasjonale hvalfangstorganisasjonen (IWC). Det er utarbeidet metoder for optimale fangststrategier for torsk og lodde i forhold til økologiske, biologiske og økonomiske parametre. Integrering av miljødata med fordelings-, mengde- og vekstdata kan åpne for store forbedringer i fiskebestandsvurderingen.

Havbruksforskning

Produksjon av laksefisk

Mål: Utvikle kunnskapsgrunnlaget for videre utvikling av en bærekraftig norsk lakseoppdrettsnæring der alle ledd i verdikjeden medvirker i en markedsstyrt utvikling.

Resultater: Det er framskaffet ny kunnskap som har bidratt til å optimalisere produksjonen, og som har gitt interessante resultater når det gjelder økt kvalitet på fisken og forbedret fôr. Programmet har hatt en betydelig innsats innen lysstyring av lakseproduksjonen, en metode som forbedrer veksten og medfører jevnere kvalitet. Overføring av denne kunnskapen til oppdrettere er nå nærmest fullstendig. Astaxanthin (fargestoff) i fiskefôret utgjør en betydelig kostnad, og foreløpige resultater tyder på at det er mulig å øke opptaket av astaxanthin i laks ved hjelp av et hjelpestoff. Det er også framskaffet ny og viktig kunnskap om den genetiske bakgrunnen for tilvekst hos laks.

Marine arter i oppdrett

Mål: Etablere kunnskapsgrunnlaget for kommersiell oppdrett av kveite i Norge, å fremskaffe kunnskapsgrunnlag for kommersiell oppdrett av andre marine arter i norske kystområder og å medvirke til å utvikle et faglig grunnlag for kultiveringstiltak i samspill mellom oppdrett og fiskeri.

Resultater: Gjennom programmet er det blant annet utviklet en ny metode for produksjon av levende fôr for oppdrett av marin fisk og kunnskap om bakteriell kontroll av levende fôr. Det er utviklet en reproducerbar metode for intensiv yngelproduksjon av kveite med 50 pst overlevelse og 12 pst daglig tilvekst. Utfordringen framover blir å innarbeide denne metoden i industriell skala, noe som er en forutsetning for en kontrollert og lønnsom kveiteoppdrett. Det er videre under utvikling en ny teknologi for optimal fôring av kveite med minimalt fôrspill. Det er blitt arbeidet videre med å få kontroll med yngelproduksjonen hos kamskjell. Dette er en forutsetning for lønnsom oppdrett. Programmet har også en viss innsats innen andre marine arter, og det er oppnådd lovende resultater når det gjelder levendelagring og fôring av makrell og oppfôring av kråkeboller.

Fiske- og dyrehelse

Mål: Framskaffe mer kunnskap for å kunne forebygge og bekjempe sykdommer hos norske oppdrettsarter og ville akvatiske populasjoner og dyr. Videre er det en målsetting med programmet å medvirke til reduksjon av negative miljøeffekter som følge av fiskeoppdrett.

Resultater: Forskning på infeksjøs lakseanemi (ILA) har gitt viktige og lovende resultater som grunnlag for en rask og effektiv metode for diagnostikk. Det er utarbeidet forslag til en nasjonal plan for bekjempelse av lakselus, som i dag regnes som det største sykdomsproblemet i norsk oppdrett. På miljøsidan er det utført studier knyttet til antibiotikaresistens og antibakterielle midler.

Øvrig næringsrettet forskning***Teknologi****Teknologiutvikling i fiskerisektoren*

Mål: Fremme et lønnsomt og bærekraftig fiske gjennom teknologiutvikling, og gjennom å utvikle produkter og systemer som kan gi norsk leverandørindustri et nytt potensiale nasjonalt og internasjonalt.

Resultater: Forskningstemaene er fangst- og redskapsteknologi, fartøyteknologi og levendefiske-teknologi. Innen fangst- og redskapsteknologi er det utført banebrytende arbeid når det gjelder kunstig agn. Innen fartøyteknologi er det utviklet og utprøvd et verktøy for dataassistert drift av fiskefartøyer og interaksjon mellom fartøy og redskap. Bruk av slike verktøy forventes å redusere energiforbruk og utslipp til atmosfæren. Forskning har lagt grunnlag for bedre størrelses- og artsseleksjon i fisket. Videre kan flere arter nå fanges, transporteres og lagres levende med svært lav dødelighet.

Bioteknologi

Mål: Styrke relevant grunnforskning som et viktig ledd i arbeidet mot praktisk bruk av forskningsresultater og holde bioteknologisk forskning på et høyt faglig nivå innen områder som er viktig for primærnæringene og tilhørende næringsvirksomhet. Det er videre et mål å integrere moderne bioteknologi i tradisjonell biologisk forskning og synliggjøre den økende verdi bioteknologisk forskning har for primærnæringene og avledet næringsvirksomhet.

Resultater: Gjennom programmet har en blant annet framskaffet kunnskap som viser at fiskefôr med fiskeproteinkonsentrat framstilt av fiskeavfall gir bedre tilvekst og mindre fôrforbruk. Det reduserte fôrforbruket vil alene utgjøre en besparelse på 250 mill kroner pr år. Infeksjonssykdommen IPN gir store tap for oppdrettsnæringen. Det er utviklet en vaksine som har vist en reduksjon i dødeligheten på 60 - 70 pst, tilsvarende en besparelse på 200 mill kroner i året. Det foregår også arbeid for å forebygge IPN hos yngel ved hjelp av et fôr som styrker lakseyngels motstandskraft mot IPN-viruset.

Industri- og markedsrettet forskning*Næringsmiddelindustri*

Mål: Medvirke til å fremme en konkurransedyktig næringsmiddelindustri ved å utvikle en markedsrettet, lønnsom produksjon og distribusjon av matvarer med god kvalitet. Programmet skal styrke og utvikle kompetansegrunnlaget for en markedsrettet og kunnskapsbasert produktutvikling, ny teknologi, nye prosesser, optimale produksjonsmiljøer, bedre logistikk og dessuten kvalitetsforbedring gjennom hele verdikjeden fra råvareprodusent til forbruker.

Resultater: Programmet omfatter forskning av mer grunnleggende og generell karakter og brukerstyrt forskning. En vesentlig del av innsatsen er rettet mot utvikling av nye og forbedrede teknologier og prosesser i fiskeindustrien. Programmet har blant annet ført til økt markedskompetanse om eksport av sild til Øst-Europa, som er et viktig marked for norsk sild. Det er også gjort studier av forskjellige emballasjevarianter og deres innvirkning på kvaliteten på frosne fiskeprodukter.

Midler til FoU-rettet virksomhet i fiskeindustrien

Både i 1995, 1996 og 1997 utlyste programmet Næringsmiddelindustri øremerkede midler til FoU-rettet virksomhet i fiskeindustrien. Midlene er brukt til utvikling og kompetanseheving i fiskeindustrien basert på resultater fra teknologisk forskning eller markedsforskning. Flere av prosjektene er samordnet med utviklingsprosjekter under Statens nærings- og distriktutviklingsfond. Denne ordningen forutsettes videreført i 1998.

Markedsforskning

Mål: Markedsforskningsprogrammet som ble etablert i 1996 har som mål å innhente kunnskap om markeder og medvirke til en positiv markedsutvikling gjennom økt markedsorientering, bedre markedsføring og bedre markedssamarbeid mellom de ulike ledd i næringen.

Resultater: Forskningen er rettet inn mot virkningene av endringer og potensialet i markedene. Forskningen skal også bygge opp og opprettholde grunnleggende markedsforskningskompetanse innen utvalgte områder. Etter at det tidligere programmet for markedsforskning ble avsluttet i 1994 og fram til det nye programmet ble etablert i slutten av 1996 har markedsforskningsaktiviteten vært integrert i den øvrige programvirksomheten, og er omtalt i tilknytning til denne.

Tiltak for nyskaping og næringsutvikling

Fiskeridepartementet vil i 1998 avslutte Ordningen med tilskudd til utviklingstiltak. Fiskeridepartementets midler til næringsutvikling vil da bli samlet i Nyskaping og miljørettet næringsutvikling og Næringsmiddelindustriprogrammet. Det vises til omtale foran under prioriteringer 1998 «Øvrig næringsrettet forskning».

Nyskaping og miljørettet næringsutvikling

Mål: Styrke bedriftenes konkurransevne gjennom støtte til prosjekter som sikter mot effektivisering og produkt-, prosess- og markedsutvikling. Programmet skal bidra til dette ved å omgjøre resultater fra forskning og utvikling til praktisk virksomhet. I ordningen legges det vekt på å stimulere til ny virksomhet og næringsutvikling i kyst- og bygdeområder, og å utvikle teknologi og produkter som medvirker til redusert forurensning og bedre ressursutnyttelse og som samtidig har et næringsmessig potensiale.

Resultater: Prosjektene har omfattet fangst, havbruk, næringsmiddelindustri og leverandører av utstyr og tjenester til disse. Gjennom programmet er det blant annet utviklet et nytt setterør for line som hindrer sjøfugl i å beite på agnet og drukne. Systemet har vakt meget stor interesse. Det er utviklet en fleksibel skillerist som gjør det mulig å holde fiskefelt åpne i perioder med småfallen sei. Det er videre utviklet et nytt fiskefôr basert på avskjær fra makrell og sild som tørkes ved hjelp av mikrobølgeenergi. Det er etablert et firma som skal bygge en prosesslinje i kommersiell skala med basis i konseptet.

Samfunnsforskning

Kyst- og bygdeutvikling

Mål: Gi ny kunnskap om samspillet mellom økonomi og samfunnsliv og utviklingspotensialet i kyst- og bygdeområdene.

Resultater: Det har vært god framgang i arbeidet med å bygge bro mellom nærings- og samfunnssektorer og skape en samarbeidsarena for forskningsmiljøer med tilknytning til henholdsvis fiskeri- og kystsamfunn og landbruk- og bygdesamfunn. Gjennom programmet har en blant annet studert kjedemakt, internasjonalisering og endrede forbrukervalg, og påvist kjennetegn ved distribusjonskanalen for fiskeri- og landbruksbaserte produkter. Videre har grunnlaget for reguleringsregimer i havbruksnæringen blitt undersøkt.

HAVBEITEPROGRAMMET PUSH (jf post 51)

Mål

Hovedmålet for Programmet for Utvikling og Stimulering av Havbeite (PUSH) har vært å kartlegge det biologiske, økologiske, juridiske og økonomiske grunnlaget for ny kystnæring basert på havbeite med laks, røye, torsk og hummer. Programmet skal bidra til å utvikle utsettings- og høstingsformer som er økonomisk lønnsomme og økologisk forsvarlige. PUSH startet opp i 1990 og avsluttes i 1997.

Resultater 1996-97

Innsatsen i 1996 og 1997 ble i hovedsak rettet mot gjenfangst og analyse av resultatene fra alle pågående utsettingsforsøk og mot oppsummering av programmet. I siste fase av programmet er satsingen på utredning av organisasjonsmodeller og næringsmuligheter økt.

Alle prosjektene (om lag 40) skal i løpet av 1997 levere individuelle sluttrapporter. Egne artsrapporter vil oppsummere resultatene for henholdsvis laks, torsk, røye og hummer, og identifisere biologiske, juridiske og økonomiske barrierer for næringsutvikling. Styrets egen

sluttrapport vil foreligge tidlig i 1998. Rapporten vil oppsummere resultater av programmet og foreslå strategi for videre arbeid.

Samlet har PUSH gitt en rekke interessante resultater som vil være viktige for videre utvikling mot et næringsmessig havbeite. Et eksempel er at problemene med yngelproduksjon for en stor del er løst for alle arter. Både innen havbeite på torsk og laks kan det være potensiale for nye næringskombinasjoner med turisme og fritidsfiske. Gjennom PUSH-programmet har de enkelte fagmiljøene blitt tilført en betydelig kunnskapsmengde om kysttorsk. For hummer har programmet avdekket at det kan være muligheter for lønnsom havbeitevirksomhet og at utsetting også kan brukes til å styrke de ville hummerbestandene. Resultater av forsøk med fysisk beskyttelse av hummeryngel ved utsetting synes foreløpig lovende, og overlevelse kan antakelig flerdobles i forhold til å sette yngel rett ut i sjøen uten slik beskyttelse. For røye har faggruppen konkludert med at det neppe vil være økonomisk grunnlag for havbeitevirksomhet per i dag.

I september 1997 ble det avholdt et internasjonalt symposium i Bergen for å formidle resultater fra programmet, lære av andre lands erfaringer og styrke det internasjonale samarbeidet. Symposiet samlet 160 deltakere fra 28 nasjoner.

Oppfølging fra og med 1998

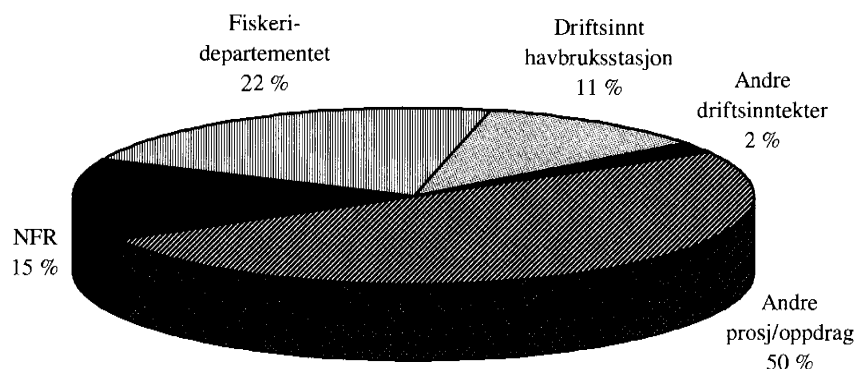
Selv om havbeiteprogrammet avsluttes i 1997, vil en med svært begrenset innsats og fortsatt gjenfangst kunne få et mye bedre kunnskapsgrunnlag for utvikling av havbeitevirksomhet i Norge. Det vil også være viktig å videreføre forskning som har betydning for rekruttering, vekst, vandring og faktorer som styrer overlevelse. Forskning relatert til havbeite vil bli videreført i andre program, jf omtale under Norges forskningsråd, prioriteringer for 1998.

NORSK INSTITUTT FOR FISKERI- OG HAVBRUKSFORSKNING AS (jf post 70)

Innledning

Norsk institutt for fiskeri- og havbruksforskning AS (Fiskeriforskning) er en del av forskningskonsernet NORUT-Gruppen AS. NORUT eier 51 pst av aksjene i Fiskeriforskning, mens Fiskeridepartementet eier 49 pst. Fiskeridepartementet eier dessuten 1/6 av aksjene i NORUT. Fiskeriforskning er organisert i fem utøvende forskningssentre: marine ressurser, marin bioteknologi, havbruk, industriell foredling og økonomi og marked.

Oversikt over finansieringskildene til Fiskeriforskning i 1996

Den direkte bevilgningen til Fiskeriforskning over kap 1023, post 70 og indirekte som øremerket tilskudd til leie av forskningsfartøyet «Jan Mayen» over kap 1021 var på totalt 16,3 mill kroner i 1996 (22 pst). Bevilgningen ble brukt til forvaltningsrettet ressursforskning (10,2 mill kroner), til drift av havbruksstasjonen i Tromsø (4,9 mill kroner) og til industri- og markedsrettet FoU-virksomhet (1,2 mill kroner), herunder driftsundersøkelsen for fiskeindustrien.

Grunnbvilgningen fra Norges forskningsråd (11,1 mill kroner) ble i 1996 i hovedsak brukt til kompetanseutvikling og til strategiske prosjekter med vekt på produktutvikling, totalutnyttelse av råstoffet og fiskehelse. Det vises forøvrig til omtale av Forskningsrådet, kap 1023 post 50.

Omtalen av resultater 1996-97 og prioriteringer for 1998 gjelder bare den delen av forskningsvirksomheten ved instituttet som er finansiert eller delfinansiert av bevilgningen fra Fiskeridepartementet over kap 1023 post 70.

Fiskeriforskning har også administrert og utbetalt tilskuddet til Finnmarksforsknings havbruksstasjon i Hammerfest. Virksomheten ved havbruksstasjonen ble avsluttet i 1997. Av de øremerkede midlene til havbruksstasjonen i Hammerfest ble 0,9 mill kroner stilt til rådighet for Fiskeriforskning i 1997.

Mål

Hovedmålsettingen for Fiskeriforskning er å drive forskning og utvikling som gir et kunnskapsmessig og teknologisk grunnlag for å øke den nasjonale verdiskapingen fra det marine ressursgrunnlaget, og for bedre lønnsomhet og konkurransekraft i alle ledd av fiskeri- og havbruksnæringen.

Ressursforskningen skal gi kunnskap om bestandene av reker, sjøpattedyr, flatfisk, skjell og kyst- og fjordressurser, som grunnlag for forvaltning av artene. Innen eksperimentell fiskeribiologi er målet å øke den biologiske kunnskapen, som i tillegg til tradisjonell havforskning, vil bidra til å forbedre grunnlaget for bestandsvurderinger.

Havbruksforskningen ved havbruksstasjonen skal gi økt kunnskap om havbruk generelt og om fiskehelse. Målet er å utvikle en havbruksnæring som er basert på flere arter enn laks og ørret.

Industri- og markedsforskningen skal legge grunnlag for markedsbasert produkt- og prosessutvikling for å imøtekomme framtidige kundekrav og distribusjonsformer.

Fiskeriforskning skal arbeide målrettet med tanke på å kunne inneha en mer aktiv rolle når det gjelder veiledning og tjenesteyting til bedriftene innenfor feltet markedsbasert produkt- og prosessutvikling.

Resultater 1996-97

Det er foretatt bestandskartlegging og andre undersøkelser av reke i Barentshavet, gapeflyndre, vågehal, grønlandssel, klappmyss, og norsk kysttorsk.

I samarbeid med samfunnsfaglige forskningsmiljøer er det gjennom blant annet intervjuer samlet inn lokal ressurskunnskap. Metodisk bruk av lokal kunnskap representerer et potensiale som kan være et viktig supplement til tradisjonell ressursforskning, og gi et bedre datagrunnlag for forvaltningsrådgivningen.

Forskningsinnsatsen på marine arter i oppdrett er trappet opp, både når det gjelder yngelproduksjon, startfôring og fiskehelse. Det er funnet en metode for enkel påvisning av ILA-virus i ILA-syk fisk, og det er etablert en metode til å dyrke ILA-virus i relativt store mengder. Det er også påvist at laks som er bærere av IPN-virus ikke er mer utsatt for andre sykdommer enn annen laks, og bærertilstanden påvirker heller ikke effekten av vaksiner. Det er gjennomført vaksinerings av steinbit og kveite mot bakteriesykdommer.

I samarbeid med utstyrsindustrien er det utviklet en ny merdetype med flat bunn velegnet for mellomlagring av levendefanget villfisk. Det er også utviklet en transporttank for rødspette.

Den industrielle forsøkhallen er et sentralt verktøy for prosess- og produktutvikling i pilotskala. I tilknytning til nettverksprosjektet «Saltfiskforum» i samarbeid med FNL er det gjennomført flere vellykkede prosjekter hvor formålet har vært kvalitetsforbedring og prosessoptimalisering.

Innenfor markedsforskningen er innsatsen mot problemstillinger relevant for de øst-europeiske og asiatiske markedene styrket. Dette gjelder i særlig grad Kina, som representerer et stort markedspotensiale for norsk fisk.

Gjennom driftsundersøkelsen for fiskeindustrien ble grunnlagsdata om den økonomiske og strukturelle utviklingen i fiskeindustrien innhentet og sammenstilt. Lønnsomheten i nær sagt alle sektorer av foredlingsindustrien gikk ned fra 1994 til 1995. I tilknytning til de årlige driftsundersøkelsene for fiskeindustrien, er det etablert et stort datagrunnlag og lange tidsserier som er svært verdifull for annen nærings- og regionaløkonomisk forskning.

Prioriteringer for 1998

Fiskeridepartementets tilskudd til Fiskeriforskning går til forvaltningsrettet ressursforskning, næringsrettet forskning og drift av havbruksstasjonen.

Prioriteringene for 1998 som er omtalt i programkategoriomtalen vil også være retningsgivende for Fiskeriforsknings innsats i 1998.

Fiskeridepartementet legger vekt på at Fiskeriforskning styrker den næringsrettede forskningen ved instituttet. Prioriterte områder innen den næringsrettede fiskeriforskningen er forskning rettet

mot produkt- og prosessutvikling, bedre totalutnyttelse av råstoffet gjennom utvikling av marin bioteknologi og utnyttelse av biprodukter og oppbygging av markedskunnskap.

Når det gjelder virksomheten ved havbruksstasjonen vises det til de overordnede prioriteringer i havbruksforskningen.

TILSKUDD TIL UTVIKLINGSTILTAK (jf post 71)

Kap 1023, post 71 Tilskudd til utviklingstiltak, har vært forbeholdt områder som er gitt særskilt prioritet. Innsatsen har dels vært organisert gjennom egne ordninger og større programmer, og dels i form av enkelttiltak. Nedenfor er det gitt en oversikt over de hovedområder som dekkes av tilskuddet i 1997.

	(i 1 000 kr)
	1997
Ordnningen med tilskudd til utviklingstiltak	7 500
NUMARIO (Næringsutvikling for marine arter i oppdrett)	10 000
Ordnningen med fiskeforsøk og veiledningstjeneste	7 000
Særskilt bevilgning til industri- og markedsforskning	4 000
Diverse prosjekter	9 800
Sum	38 300

Samlet disponibelt beløp for 1997 utgjorde 38,3 mill kroner, som omfatter bevilgning over Fiskeridepartementets budsjett for 1997 med 32,2 mill kroner og overførte restmidler fra 1996 med 6,1 mill kroner. Ordnningen med fiskeforsøk og veiledningstjeneste ble tatt inn under denne posten med en tilleggsbevilgning på 5 mill kroner i forbindelse med fiskeriatvanten for 1997, jf St prp nr 1 Tillegg nr 6 (1996-97) Om støttetiltak for fiskerinæringa for 1997.

Mål

Et viktig mål for 1998 vil være å fremme markedsrettet produktutvikling og markedskompetanse rettet mot den tradisjonelle fiskeindustrien, med særlig vekt på overføring av forskningsresultater til produktiv virksomhet.

Det er videre et mål å videreføre arbeidet med utvikling av nye marine arter i oppdrett gjennom programmet NUMARIO, slik at oppdrettsnæringen får et bredere ressursgrunnlag. Viktige mål for programmet er å bidra til nettverksbygging, oppbygging av offentlig infrastruktur i takt med forventet produksjonsøkning, og innretning mot markedet.

Videre er det et mål at utvikling av marin bioteknologi styrkes.

Det er også for 1998 aktuelt å gå inn med støtte til særlig prioriterte enkeltprosjekter.

Resultater 1996-97

Innenfor Ordnningen med tilskudd til utviklingstiltak har prioriterte satsingsområder i 1996-97 vært utvikling av utstyr som innebærer ny teknologi, lite utnyttede ressurser og biprodukter, og mellomlagring av levende fisk. Det er blant annet satt igang prosjekter innenfor områdene utvikling av våtfôr fra biprodukter, ny produksjonsteknologi for filétproduksjon, og teknologi for fangst og mellomlagring av levende fisk.

I arbeidet med utvikling av nye marine arter i oppdrett er det utarbeidet en strategiplan for NUMARIO. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og Norges forskningsråd er sammen sekretariat for styringsgruppen for NUMARIO, og fordeler bevilgningene til de ulike prosjektene. Aktivitetene blir konsentrert om artene kveite, skjell og steinbit. Erfaringene så langt viser at det er stor interesse for programmet, og at søknadene fordeler seg jevnt på de områdene som styringsgruppen spesielt har vektlagt. Til nå har det vært delt ut støtte til prosjekter på alle artene innenfor målsettingen til programmet.

Innenfor Ordnningen med fiskeforsøk og veiledningstjeneste er det framkommet interessante resultater i arbeidet med å utvikle mer selektive redskaper, blant annet i trålfiske, og utvikling av kunstig agn. Det har også vært gjennomført forsøksfiske i Nordatlanten innenfor ordningen.

Det er igangsatt en satsing på markedsrettet produktutvikling i regi av Fiskeriforskning. Prosjektet skal gjennomføres i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner og den tradisjonelle fiskeindustrien.

Satsingen på oppbygging av markedsanalyser og informasjonssystemer i regi av Eksportutvalget for fisk omfatter blant annet analyser av viktige markeder for fisk og

fiskeprodukter og oppbygging av informasjonssystemer for tariffære og ikke-tariffære handelshindringer.

Av enkeltstående tiltak nevner vi spesielt tilskuddet til RUBIN. Det er arbeidet med å finne mer høyverdige anvendelser for biproduktene, og i tillegg sett på hvilke muligheter fangstleddet har for å utnytte biproduktene. Det er i gang et prosjekt for utprøving av metoder og løsninger for elektronisk fangst- og posisjonsrapporteringssystem. Prosjektet er delt i en forvaltningsdel og en næringsdel der forskjellige løsninger blir prøvd ut i praksis. Det har også vært utført grunnleggende arbeid for å få til bedre kontrollsystemer og fastsettelse av sjøgrenser.

Det er også bevilget midler i 1997 til programmet Marin Bioteknologi i Tromsø (MABIT).

Utnyttelse av biprodukter

Marine fôrressurser, i hovedsak industrifisk og avskjær fra filèindustrien, kan utnyttes bedre og gi økt verdiskaping i forhold til dagens anvendelser. Videre suksess for norsk oppdrettsnæring krever tilgang på fôr av riktig kvalitet og til riktig pris. Forskningsresultater fra utprøving av fôr produsert direkte fra avskjær, der avskjær utgjør den eneste protein- og fettkilde, viser i forsøk med laks og kveite samme vekst, fôrutnyttelse, produktkvalitet og fiskehelse som ved bruk av kommersielt fôr basert på LT-mel.

Prioriteringer for 1998

Innsatsen på markeds- og industriell FoU vil omfatte utvikling av produksjonsstyringssystemer, ny prosess teknologi for kvalitetssikring og produksjon av nye produkttyper. Satsingen på markedsanalyser og informasjonssystemer vil bli videreført. Det vil bli satt av 4 mill kroner til tiltak innenfor disse områdene i 1998.

Prioriteringene i styringsgruppens strategi og retningslinjer for NUMARIO vil bli fulgt i 1998. Fiskeridepartementet vil i 1998 sette av 7,5 mill kroner til NUMARIO. Kommunal- og arbeidsdepartementet og Landbruksdepartementet vil videreføre sin innsats på samme nivå i 1998 som i 1997, med henholdsvis 3 mill kroner og 1 mill kroner. I tillegg blir innsatsen gjennom NUMARIO koordinert med Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Namdalen og Statens Landbruksbank sin ordinære innsats på området.

Det vil i 1998 bli satt av 2,5 mill kroner til MABIT.

Departementet vil ikke videreføre Ordningen med tilskudd til utviklingstiltak. Ordningen vil delvis bli videreført gjennom Nyskappingsplanen i Norges forskningsråd.

Ordningen med fiskeforsøk og veiledningstjeneste er en ordning som har vært knyttet til de årlige fiskeriattaler mellom staten og Norges Fiskarlag. I 1997 ble det bevilget til sammen 7 mill kroner, herav 5 mill kroner ifm fiskeriattalen, over denne posten. Det foreslås ikke bevilget midler til Ordningen med fiskeforsøk og veiledningstjeneste.

Innenfor Fiskeridepartementets tilskudd til forvaltningsrettet ressursforskning skal forskning og overvåking rettet mot sjøpattedyr og reker prioriteres i 1998.

Innenfor enkelttiltakene vil blant annet arbeidet med å utvide det faglige beslutningsgrunnlaget for forvaltningen ha særlig prioritet. Videre arbeid med standardisering og datautveksling vil stå sentralt i utvikling av et fangst- og posisjonsrapporteringssystem.

Fiskeridepartementet er i gang med å vurdere den videre oppfølgingen av arbeidet med biprodukter og hvordan dette skal inkluderes i den øvrige virksomheten framover.

BUDSJETTFORSLAGET

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker lønns- og driftsutgifter ved Ernæringsinstituttet. Det fremmes forslag om å bevilge 12,815 mill kroner på posten i 1998.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Midlene på denne posten skal dekke driftsutgifter knyttet til Ernæringsinstituttets oppdragsvirksomhet, jf kap 4023 post 01. Det fremmes forslag om å bevilge 5,055 mill kroner på posten i 1998.

Post 50 Tilskudd til Norges forskningsråd, kan overføres

Det fremmes forslag om å bevilge 170 mill kroner på posten i 1998.

Post 51 Tilskudd til havbeiteprogrammet PUSH, kan overføres

Programmet vil bli avviklet ved utgangen av 1997. Aktuell videreføring av forskning på havbeite er omtalt under NFR, prioriteringer havbruksforskning 1998.

Post 70 Tilskudd til Fiskeriforskning i Tromsø, kan overføres

Det fremmes forslag om å bevilge 15,04 mill kroner på posten i 1998. I tillegg er 2,8 mill kroner foreslått øremerket under kap 1020, post 11 til dekning av de faste utgiftene i forbindelse med Fiskeriforsknings leie av forskningsfartøyet «Jan Mayen», jf omtale under kap 1021 post 01.

Post 71 Tilskudd til utviklingstiltak, kan overføres

Det fremmes forslag om å bevilge 18,485 mill kroner på posten i 1998.

KAP 4023 INNTEKTER (jf kap 1023)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Inntekter Ernæringsinstituttet	11 152	5 235	5 320
05	Inntekter fra salg, avhendelse mm			
	Sum kap 4023	11 152	5 235	5 320

Post 01 Inntekter Ernæringsinstituttet

Inntektene under denne posten knytter seg til Ernæringsinstituttets oppdragsvirksomhet, blant annet prosjektoppdrag som blir finansiert av andre enn Fiskeridepartementet. Det fremmes forslag om å bevilge 5,32 mill kroner på posten i 1998.

Programkategori 16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning

Programkategori 16.30 dekker driftsutgiftene for Fiskeridirektoratet i Bergen, den ytre fiskerietat og utgifter knyttet til ulike virkemidler i fiskeri- og havbruksnæringen.

Kategori 16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning fordelt på kapitler

		(i 1 000 kr)			
Kap	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
1030	Fiskeridirektoratet (jf kap 4030)	221 871	215 515	222 955	3,5
1040	Til gjennomføring av fiskeri- avtalen (jf kap 4040)	88 459	90 000		
1050	Diverse fiskeriformål	28 786	16 754	16 145	-3,6
2414	Statens Fiskarbank	56 925			
2415	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond		120 000	28 000	-76,7
Sum 16.30 Fiskeri- og havbruks- forvaltning		396 041	442 269	267 100	-39,6

Kategori 16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning fordelt på postgrupper

		(i 1 000 kr)			
Post- gruppe	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
01-11	Lønn og godtgjørelser, varer og tjenester	239 413	214 665		
01	(Ny) Driftsutgifter			222 100	3,5
30-49	Nybygg, anlegg	834	850	855	0,6
70-89	Overføringer til private	155 794	226 754	44 145	-80,5
Sum 16.30 Fiskeri- og havbruks- forvaltning		396 041	442 269	267 100	-39,6

Ressursforvaltning og strukturiltak

Mål

Fiskeridepartementet har som mål å føre en ressursforvaltning som er basert på vitenskapelige tilrådinger og som fremmer en langsiktig økonomisk og bærekraftig utnyttelse av de levende marine ressursene. Departementet vil arbeide for å bedre driftsvilkårene for fiskeflåten, blant annet ved en bedre tilpassing av kapasiteten i fiskeflåten til ressursgrunnlaget.

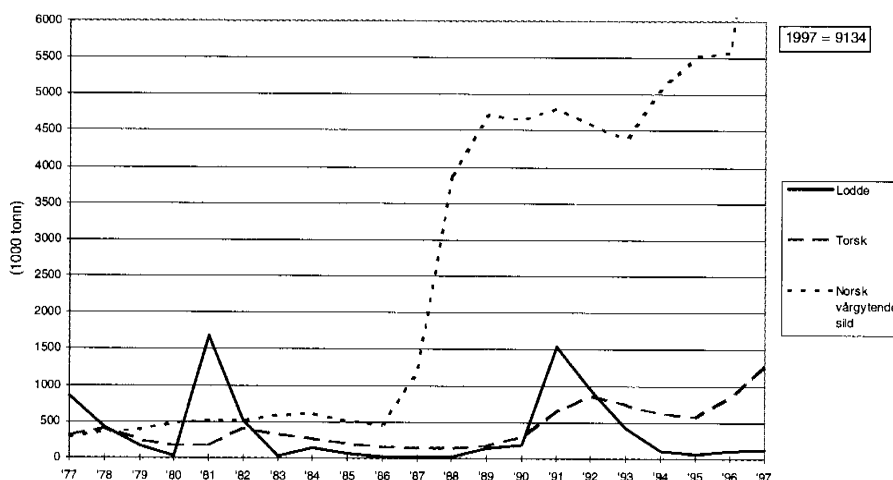
Ressurssituasjonen

Nord for 62° N forventes bestandsituasjonen for norsk-arktisk torsk å ligge over det nivå som Det internasjonale rådet for havforskning (ICES) sin rådgivende fiskerikomité (ACFM) har definert som et sikkert nivå. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til torskebestandens størrelse, og kvotene for kommende år forventes derfor å kunne bli betydelig redusert sammenlignet med de senere år. Bestanden av norsk-arktisk hyse ventes også å få en tilsvarende utvikling, med betydelig redusert kvote. Seibestanden er nær sikre biologiske grenser. Bestandssituasjonen for norsk vårgytende sild synes fortsatt god, men bestanden må ventes å avta etter 1998 dersom ikke rekrutteringen bedres.

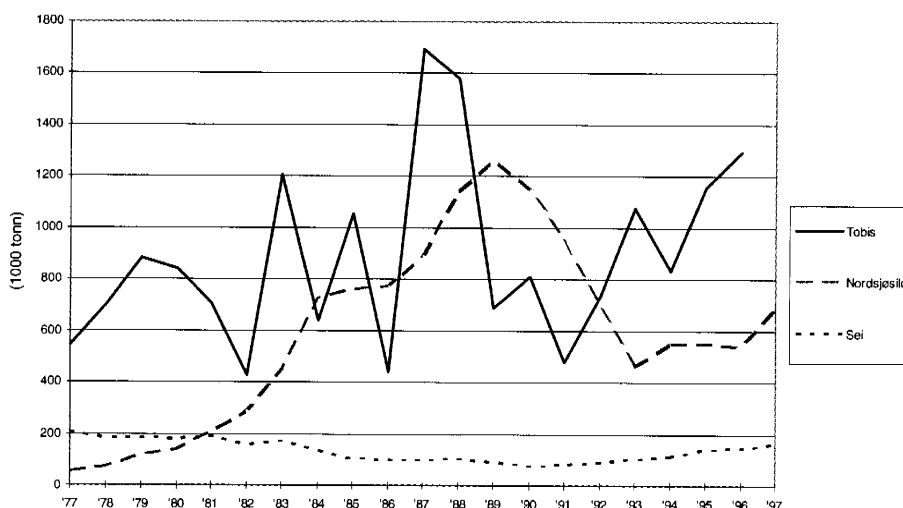
Torskebestanden i Nordsjøen ligger under det en har definert som et sikkert biologisk nivå på grunn av den høye utnyttelsesgraden. Seibestanden i Nordsjøen regnes imidlertid for å være innenfor trygge biologiske grenser. Det har vært en nedgang i gytebestanden av nordsjøild de siste fem årene, og bestanden ligger nå under et sikkert biologisk nivå. Makrellbestanden er også redusert, mens kolmulebestanden er innenfor sikre biologiske grenser.

Bestanden av grønlandssel i Vestisen har trolig økt som følge av redusert fangst. Bestandsberegningene av grønlandssel i Østisen betraktes som usikre. En mangler fortsatt bestandsberegninger for klappmyss. Vågehvalbestanden er på et tilfredsstillende nivå.

Utvikling i gytebestanden for viktige fiskeslag
I Barentshavet i perioden 1977 - 1997

Utvikling i gytebestanden for viktige fiskeslag
i Nordsjøen og Skagerak i perioden 1977 - 1997

Resultater 1996-97

Førstehåndsverdien er økt fra 8,2 mrd kroner i 1995 til 8,5 mrd kroner i 1996. Samlet fangstmengde fra norske fartøy har økt fra 2,5 mill tonn i 1995 til om lag 2,632 mill tonn i 1996. Fangstmengden fra utenlandske fartøy landet i Norge har økt fra 263 000 tonn i 1995 til 302 000 tonn i 1996.

Den positive ressursituasjonen i torske- og sildesektoren har ført til at store deler av fiskeflåten har hatt god inntjening i 1996. Denne positive utviklingen ser man også hittil i 1997.

Interessen for investeringer i fiskeflåten har økt de siste årene. For å imøtekomme behovet for økt fornyelse innenfor deler av fiskeflåten, vedtok Stortinget ved behandlingen av St prp nr 63 (1996-97) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1997 en økning i bevilgningen til ordningen med tilskudd til fiskebåtkontrakter på 27 mill kroner, fra 65 til 92 mill kroner.

Fra 1. januar 1997 ble Statens Fiskarbank integrert i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), jf omtale under programkategori 16.10 Fiskeridepartementet. Hensikten med å integrere Fiskarbanken i SND har vært å samordne virkemiddelbruken i alle ledd av fiskerinæringen, og å gi flåten tilgang på det samme virkemiddelapparatet som andre norske næringer.

Fiskeridepartementet innførte i 1996 enhetskvoter, tidsbegrenset sammenslåing av kvoter, i ringnot- og torskestrålflåten for å legge til rette for en bedre kapasitetstilpasning.

I 1997 ble det bevilget 90 mill kroner på støtteavtalen til fiskerinæringen, jf omtale under kap 1040 Gjennomføring av fiskeritavtalen.

Internasjonale prosesser

Fiskeriforvaltningen deltar aktivt i flere internasjonale prosesser for å ivareta norske fiskeripolitiske målsettinger og prioriteringer. Dette gjelder for eksempel kommisjonen for bærekraftig utvikling (CSD), konvensjonen om biologisk mangfold, Convention on International Trade in Endangered Species (CITES), OsloParisKommisjonen for vern av det marine miljøet i det nord-østlige Atlanterhav og Nordsjøkonferansen.

Stortinget ga 11. juni 1996 sitt samtykke til ratifikasjon av FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982, og FN-konvensjonen av 4. desember 1995 om fiske på det åpne hav som supplerer havrettskonvensjonen.

I forskrifter av 19. juli 1996 ble rekefisket ved Svalbard regulert gjennom innsatsbegrensninger. Etter forskriftene kan bare nasjoner som har drevet et tradisjonelt fiske etter reker ved Svalbard delta i dette fisket. For 1997 er fisket også regulert med fiskedøgn.

Nordisk Ministerråd vedtok den 20. august 1996 «Samarbeidsprogram for Nordisk fiskerisamarbeid 1997-2000.» Hovedmålsettingen med samarbeidsprogrammet er at det nordiske fiskerisamarbeidet skal bidra til å fremme landenes overordnede fiskeripolitiske målsettinger.

Kontrollen med fisket i Nordsjøen har ikke vært tilfredsstillende de siste årene. Norge arrangerte i mars 1997 et fiskeri- og miljøministermøte for alle Nordsjølandene. På konferansen ble det lagt vekt på problemene med kontrollen med fisket i Nordsjøen. Etter forslag fra Norge ble det enighet om å skjerpe kontrollen med ressursuttaket i Nordsjøen, og at samarbeidet på kontrolliden skal bedres.

I henhold til kvoteavtalen mellom Norge og EU for 1997 er det enighet om å fortsette arbeidet med forbedring av fiskeriforvaltningen og gjenoppbygging av nøkkelbestander i Nordsjøen. Det er blant annet vedtatt flerårige forvaltningsstrategier for nordsjøild, makrell og rødspette. Konklusjonene fra ministermøtet i Bergen vil følges opp innenfor rammen av denne fiskeritavtalen.

Det tredje Nordatlantiske Ministermøtet ble gjennomført i Torshavn i mai 1997. Dette er et viktig politisk forum for å videreføre nasjonale erfaringer og for å drøfte de felles problemene og utfordringene som løpende behandles i ulike regionale og bilaterale forvaltningsfora. Norge vil stå som arrangør av neste års møte.

Norge og Russland fastsetter gjennom Den blandede fiskerikommisjonen reguleringstiltak for fisket i Barentshavet, herunder avsetning til tredjeland. De felles reguleringstiltakene gjelder blant annet kriterier for stenging av områder på grunn av for stor innblanding av småfisk og bruk av sorteringsrist i trålfisket. Det er innført strengere bestemmelser for fisket etter uer og blåkveite.

Norge, Færøyene, Island, Russland og EU inngikk i desember 1996 en avtale om forvaltning av norsk vårgytende sild i 1997.

Ved partsmøtet i Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) foreslo Norge å nedliste sentralbestanden av nord-atlantisk vågehval fra Appendix 1 til Appendix 2. Norge fikk flertall for sitt forslag, men flertallet var ikke stort nok for å få til en nedlisting av vågehvalen.

Prioriteringer for 1998

Fiskerimyndighetene vil i hovedsak føre videre ressursforvaltningen og reguleringene slik de har vært utført de siste årene, og utvikle dette videre i 1998. Det er viktig å arbeide for en reguleringsform som sikrer et høyt og vedvarende økonomisk utbytte for næringsutøverne. Dette skal skje innenfor rammene av et forsvarlig og bærekraftig ressursuttak.

Uregulert fiske i internasjonalt farvann er en stor trussel mot en bærekraftig ressursforvaltning. Presset på fiskeressursene vil øke og vil kunne stride mot en bærekraftig utvikling av enkeltbestander. 80 pst av norsk fangst er på bestander som blir delt med andre land. Norge er derfor avhengig av et forvaltningssystem som fungerer internasjonalt.

Bestandsuttaket i Nordsjøen ligger i dag på et uforsvarlig høyt nivå for flere arter. Det vil være en stor utfordring for fiskerimyndighetene i landene rundt Nordsjøen å utvikle gode forvaltnings- og kontrollordninger for alle bestandene i Nordsjøen. Norge vil arbeide aktivt for å medvirke til at dette skjer innenfor det bilaterale fiskerisamarbeidet med EU.

De viktigste fiskeslagene i Barentshavet befinner seg i russisk og norsk jurisdiksjonsområde. Det er derfor av avgjørende betydning å videreføre samarbeidet mellom fiskeri- og kontrollmyndighetene i Norge og Russland.

Det ligger store utfordringer i å få etablert et forsvarlig forvaltningsregime for norsk-arktisk torsk som kan stanse det uregulerte fisket i det internasjonale farvannet «Smuthullet» i Barentshavet.

Det er fremdeles nødvendig å redusere den totale fangstkapasiteten for å få en bedre struktur- og kapasitetstilpasning i fiskeflåten. Dette vil bidra til å bedre lønnsomheten til de gjenværende fartøyene og legge til rette for større grad av fornyelse i flåten. En stram forvaltningspraksis og oppfølging, og kontroll av vilkår som kreves ved konsesjon og kjøp, vil være viktig. Dette gjelder også vilkår eller forutsetninger som blir lagt til grunn i forhold til kapasiteten til det enkelte fartøyet. Videre gjelder det leveringsvilkår knyttet til konsesjonene til fartøyet.

Utfordringene framover vil være å få redusert uregistrert fangst og uregistrert omsetning av fangstene. Spesielt viktig er det å hindre dumping av ulønnsom fisk og sikre at all landet fangst blir registrert. Ressurskontrollen vil derfor bli opprettholdt på et høyt nivå.

Havbruksforvaltning

Mål

Fiskeridepartementet skal arbeide for at havbruksnæringen blir en bærekraftig, lønnsom og livskraftig distriktsnæring. Havbruk vil spille en stadig viktigere rolle i framtidens matforsyning. Konsumet av fisk i verden vil øke i de kommende år, mens vekstpotensialet i tradisjonell fangst er volummessig begrenset. Fiskeridepartementets mål er å legge rammebetingelser og konkurransevilkår til rette, slik at Norges naturgitte forutsetninger kan utnyttes og samtidig bidra positivt til verdens matvareproduksjon.

Resultater 1996-97

Havbruksnæringen hadde fortsatt vekst i 1996 med en produksjon av laks på i overkant av 290 000 tonn og ørret på 20 000 tonn. Eksportverdien utgjorde 7,4 mrd kroner i 1996. I 1997 forventes det en ytterligere vekst på om lag 10-15 pst på laks, og en høyere vekst på ørret. Ulike statlige tiltak for å skape balansert vekst har virket inn på den totale produksjonen.

Førkvoteordningen som ble innført i 1996, blant annet for å stabilisere produksjonsveksten, har fungert etter intensjonene og er videreført i 1997. Myndighetene har laget kontrollopplegg når det gjelder rapportering av fisketetthet og førforbruk. I tillegg har kontroll av konsesjonsvilkårene og tekniske og driftsmessige forhold på oppdrettsanleggene blitt vektlagt i 1996 og 1997.

Kontrollaktiviteten i forhold til oppdrettsnæringen er videreført i 1997, deriblant oppfølging og kontroll med overholdelse av førkvoter (førforbuk) gjennom månedlige gjennomganger av driftsjournaler og regnskap. Fiskeridepartementet har satset på å kombinere denne typen kontroll med inspeksjoner på oppdrettsanleggene for å følge opp krav som gjelder helse-, miljø-, tekniske og driftsmessige forhold.

Helse- og miljøtilstanden i næringen er under god kontroll dersom en ser bort fra lakselusproblematikken. Det er generelt lite omfang av sykdomsutbrudd.

Departementet har i samarbeid med Fiskeridirektoratet startet arbeidet med gjennomgang og revisjon av lov- og forskriftsverket for havbruksforvaltningen. Det er utarbeidet forslag til teknisk godkjennelsesordning for oppdrettsanlegg, og programmet Modelling-Overvåking-Matfiskanlegg (MOM) er ferdig utarbeidet som overvåkingsverktøy. Arbeid med forvaltningsmessig bruk og vurdering av innføring av disse ordningene er påbegynt.

Fiskeridepartementet har fortsatt arbeidet med ny næringsutvikling for å realisere vekstpotensialet i havbrukssektoren, jf St meld nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring. Næringsutvikling marine arter i oppdrett (NUMARIO) ble startet opp i 1997. I tillegg har departementet støttet opp under aktiviteter knyttet til næringsutvikling på utstyrssiden i oppdrettsnæringen.

Prioriteringer for 1998

Det ligger store utfordringer i å finne fram til et system som kan skape balanse mellom tilbud og etterspørsel, slik at stor prisvariasjon og uro i markedet unngås. I tillegg vil problemet med rømming og lakselus representere utfordringer for fiskeriforvaltningen. Det blir arbeidet videre med å utvide spekteret av norske oppdrettsarter og å utvikle nye markeder.

Næringen selv har fortsatt hovedansvaret for å skape balanse i produksjonsveksten i oppdrettsnæringen, men fiskerimyndighetene vil også i 1998 sette rammebetingelser for næringen som vil medføre produksjonsregulerende tiltak og kontroll for å sikre at tiltakene overholdes.

Kontroll av tekniske og driftsmessige forhold på anleggene og kontroll av konsesjonsvilkårene vil være en sentral oppgave også i 1998. Videre vil typegodkjenning av oppdrettsanlegg og

internkontroll bli vurdert som virkemidler. Fiskeriforvaltningen vil videreutvikle og innføre nye bestemmelser og systemer som kan bidra til ytterligere forbedring av helse- og miljøtilstanden i næringen. Herunder er innføringen av MOM og utvikling av systemer for bekjempelse av lakselus sentrale oppgaver. MOM-systemet kan brukes til å dokumentere miljøvirkninger fra havbruk og til vurdering av lokaliteters bæreevne og produksjonsbegrensninger.

Det vil bli arbeidet videre med gjennomgangen av lov- og forskriftsverket, og lakseavtalen mellom EU og Norge skal følges opp.

Marked, omsetning og industri

Mål

Fiskeridepartementet har som mål å legge til rette for økt verdi av norsk fiskeeksport og økt verdiskaping i Norge. Arbeidet med internasjonale handelsavtaler, økt satsing på felles markedsføring, forskning og utvikling, arbeid for større foredlingsgrad og bedring av produktens kvalitet er sentrale elementer for å nå dette målet.

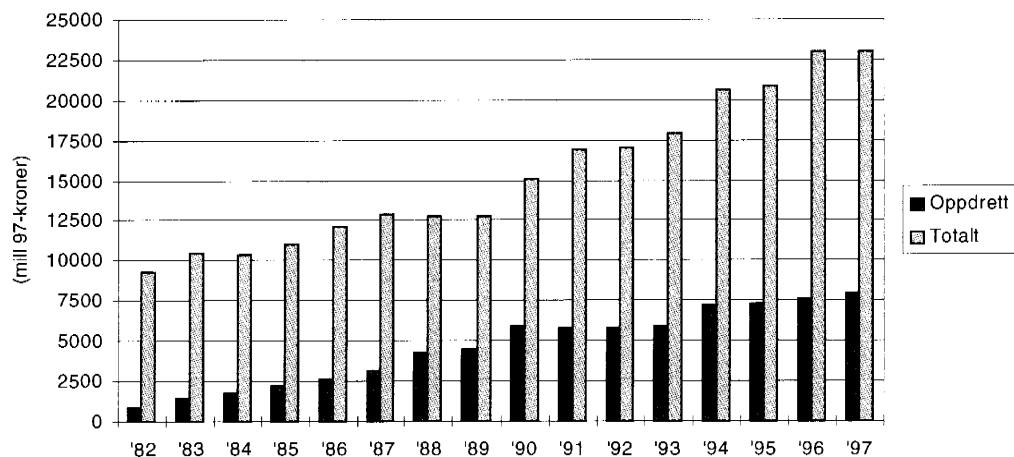
Situasjonen i markedet

Eksporten av fisk og fiskeprodukter viste fram til 1996 en fortsatt jevn økning, målt i både verdi og kvantum. I 1996 ble det samlet eksportert fisk og fiskevarer for 22,5 mrd kroner. Målt i kvantum økte eksporten med 12 pst fra 1995 til 1996 mens gjennomsnittsprisen var stabil. EU er det viktigste markedet for norsk fisk. Om lag 62 pst av eksporten, målt i verdi, gikk til EU i 1996. De viktigste enkeltmarkedene i 1996 var Japan, Danmark og Frankrike. I de seks første månedene i 1997 utgjorde eksporten av fisk en verdi på om lag 11,2 mrd kroner, noe som er en økning på 5,7 pst sammenlignet med samme periode i 1996.

Veksten i eksporten til Øst-Europa har holdt seg til 1996. Verdiøkningen fra 1995 er på hele 80 pst. Det synes også å være en positiv trend i at gjennomsnittsprisene til Øst-Europa er økende, til tross for økte kvanta. Russland har i 1996 ytterligere forsterket sin posisjon som det største markedet for norsk fisk i Øst-Europa. Det er i hovedsak sild og makrell som eksporteres til denne regionen, men i 1996 var Russland også den største mottakeren av frossen oppdrettslaks fra Norge. Tallene for Asia viser at den positive handelsutviklingen i dette området fortsetter. Verdiøkningen av eksport fra 1995 til 1996 var på rundt 25 pst, mens eksportert kvanta har gått noe ned i samme periode.

Norge importerte fisk og skaldyr til en verdi av om lag 3,5 mrd kroner i 1996. Import til en verdi av 958 mill og 554 mill kroner kom fra henholdsvis fra Russland og Danmark og ble landet direkte fra utenlandske fartøy til norske tilvirkningsanlegg. Når det gjelder torsk, ble det i 1996 importert om lag 98 600 tonn fersk og frossen vare til en verdi av om lag 850 mill kroner. Av dette kom 95 pst fra Russland. Torsken fra Russland blir i hovedsak levert i Finnmark.

Total eksportverdi 1982 - 1997 ¹⁾

1) Tallene for 1997 er foreløpige anslag.

Resultater 1996-97

Forholdet til EU

For å bedre betingelsene for norsk fiskeeksport til EU, forhandlet Norge i 1996 fram en avtale med EU om veterinær grensekontroll. Avtalen vil i løpet av høsten 1997 bli behandlet i EU, EØS-komiteén og av Stortinget. Avtalen innebærer at Norge blir en del av det indre markedet i EU på veterinærområdet, og at EU dermed ikke lenger vil utføre veterinær grensekontroll av norsk fisk. Norge vil utgjøre yttergrense i EU for veterinærkontroll av fiskeprodukt fra tredjeland.

Forholdene på laksemarkedet har vært ustabile siden høsten 1995. Årsakene til dette er flere, blant annet at lakseproduksjonen på verdensbasis har hatt en sterk økning uten at etterspørselen har økt tilsvarende.

Selv om Norge hadde iverksatt nasjonale tiltak for å tilpasse produksjonen til markedet, leverte den skotske oppdrettsorganisasjonen i juli 1996 en dumping- og subsidieklage rettet mot den norske oppdrettsnæringen. EU-kommisjonens undersøkelser konkluderte i april 1997 med at dumping hadde foregått, og at utjevningsberettigede subsidier var blitt gitt. Fra norsk side var en sterkt uenig i Kommisjonens beregninger og vurderinger. I juni 1997 ble imidlertid Norge og EU-kommisjonen enige om en avtale i laksesaken. Avtalen gjelder for en periode på fem år.

Lakseavtalen

Avtalen mellom Norge og EU av 2. juni 1997 i den såkalte laksesaken inneholder bestemmelser om en økning i eksportavgiften for laks fra 0,75 pst til 3 pst med virkning fra 1. juli 1997, indikative tak for eksporten fra Norge til EU, minsteprisklausul, overvåkingsmekanisme og konsultasjonsprosedyre for oppfølging og revisjon av avtalen. Den inngåtte avtalen legger til grunn en videreføring av det trilaterale samarbeidet mellom Irland, Norge og Skottland.

Som en følge av avtalen, er det vedtatt lov om endringer i lov av 27. april 1990 nr 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer. Ved endringen ble det etablert hjemmel i lovens § 5 om at departementet ved forskrift kan iverksette midlertidige tiltak ved ekstraordinære markedsforhold, jf Ot prp nr 84 (1996-97). Fiskeridepartementet har fastsatt en midlertidig forskrift om økt eksportavgift ved overskridelse av indikative tak.

Omsetning og eksport

Behovet for alternative ordninger for godkjenning av kjøpere har ført til at det er blitt vedtatt en lov om registrering av kjøper i første hånd av råfisk mv. Målet med loven er å etablere en tilsynsordning med omsetningsleddene i førstehåndsomsetningen av fisk og fiskevarer. Forskrifter til lov om registrering som kjøper i første hånd var på allmenn høring i 1996, og er nå ferdigstilt. Departementet tok opprinnelig sikte på å gjøre loven og forskriftene gjeldende fra og med 1. januar 1997. Dette tidspunktet er senere av praktiske årsaker endret til 1. januar 1998.

I 1997 ble forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (eksportforskriften) revidert. Revisjonen innebærer blant annet at sentralisert eksport av saltfisk og klippfisk til Jamaica blir opphevet fra 1. januar 1998. Fellesorganisasjonen for klippfisk- og saltfisknæringen, Unidos, har hatt enerett til eksport av klippfisk og saltfisk til Jamaica. Dette er det siste enkeltmarkedet der eksporten har vært underlagt slik sentralisering.

Eksportutvalget for fisk har økt sin innsats for felles markedsføring av norsk fisk og norske fiskevarer. Etter initiativ fra næringen ble det foretatt en økning i eksportavgiften for konvensjonelle produkter fra 0,3 pst til 0,75 pst fra 1. april 1997.

Fiskeindustrien

Fiskeindustrien har de siste årene hatt økende tilgang på råstoff. På 1990-tallet har fiskeindustrien som følge av den gode råstofftilgangen hatt økende produksjonsvolum, kapasitetsutnyttelse og omsetning. Dette har likevel ikke en gitt tilfredsstillende utvikling i den totale lønnsomheten i industrien, og dagens situasjon kjennetegnes ved generelt lav inntjening. 1996 var et vanskelig år med store variasjoner i oppnådde salgspriser.

Departementet har mottatt søknader om å åpne for produksjon ved kondemnerte anlegg. På bakgrunn av generell overkapasitet i industrien er departementet i prinsippet mot at kondemnerte anlegg åpnes for produksjon. Departementet har imidlertid i noen tilfeller godkjent at kondemnerte anlegg åpnes for produksjon på grunn av liten mottaks- og produksjonskapasitet i de områdene hvor bedriftene er lokalisert, eller fordi bedriftene er spesielt interessante i den samlede strukturen i kommunen. Strukturtilskudd er i disse tilfellene som hovedregel tilbakebetalt. Departementet har imidlertid i noen tilfeller innvilget redusert tilbakebetaling.

Det er store variasjoner mellom den økonomiske situasjonen i de forskjellige sektorene i fiskeindustrien. Dette gir seg også utslag i geografiske forskjeller i lønnsomheten, da sektorene ofte

er konsentrert i regioner. Bedrifter basert på produksjon av pelagiske produkter, klippfisk, fiskemel og fiskeolje, har jevnt over hatt en høyere inntjening enn bedrifter i de øvrige sektorene de siste årene. Problemene har vært spesielt store i bedrifter spesialisert på produksjon av frossen hvitfisk. Dette har sammenheng med den sterke konkurransen fra billigere hvitfiskarter som hake og pollock.

Prioriteringer for 1998

Fra myndighetenes side vil det bli arbeidet mer aktivt for å bedre handelsvilkårene generelt. Selv om EU også på lang sikt vil utgjøre hovedmarkedet for norsk fisk, er det en målsetting for myndighetene å gjøre norsk eksport mindre avhengig av EU.

I forhold til EU vil arbeidet med oppfølging av lakseavtalen og avtalen om veterinær grensekontroll få høy prioritet.

Når det gjelder markeder utenfor EU, vil særlig arbeid for å bedre adgangen til markeder i Asia og Øst-Europa bli vektlagt. Viktige ansvarsområder for myndighetene vil være aktiv deltakelse ved nye lands søknadsprosesser til World Trade Organization (WTO), i tillegg til arbeid innenfor området helse, sunnhet og kvalitet.

Også arbeidet med å bedre tilgangen til nye markeder gjennom tredjelandsavtalene i EFTA vil bli prioritert.

Regjeringen har igangsatt et arbeid for å etablere en Latin-Amerika plan for å bedre mulighetene for eksport til denne regionen. Fiskeridepartementet vil blant annet arbeide aktivt for å identifisere handelshindringer og bedre markedsadgangen for fisk og fiskevarer til Latin-Amerika.

Hovedutfordringen for fiskeindustrien framover er å tilpasse produksjonen i sterkere grad til kravene fra de best betalende markedene. Inntjeningen og konkurransedyktigheten vil gå ytterligere ned framover dersom bedriftene ikke kan kompensere prisreduksjon med økt volum, utvikling og forbedring av produkter som gir høyere pris og/eller nedgang i produksjonskostnadene.

Fortsatt er det mer enn tilstrekkelig mottaks- og foredlingskapasitet i forhold til ressursgrunnlaget, og da spesielt i pelagisk sektor. Det bør derfor fortsatt vises stor varsomhet i utbygging av kapasitet. Det bør imidlertid tas hensyn til regionale forskjeller i produksjonskapasiteten.

I 1995 ble det startet et treårig ekstraordinært tiltaksprogram for fiskeindustrien i regi av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond. Ordningen har en ramme på inntil 50 mill kroner i 1997. Bedring av inntjeningen i fiskeindustrien vil i overveiende grad være næringens eget ansvar, men myndighetene vil bidra i denne prosessen blant annet gjennom videreføring av det ekstraordinære tiltaksprogrammet. Regjeringen tar sikte på å videreføre programmet utover den tiltenkte perioden på tre år, og i 1998 vil det bli avsatt inntil 50 mill kroner til programmet over budsjettene til Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Arbeidet med innføring av egenkontroll vil fortsette i 1998.

Kystsoneforvaltning

Mål

Målet er å sikre tilgangen på tilstrekkelige sjøareal for utvikling av fiskeri- og havbruksnæringen, å sikre framkommelighet og sikker sjøverts ferdsel langs kysten, og å sikre tilstrekkelige arealer til de viktigste havnene.

Resultater 1996-97

Miljøverndepartementet, Fiskeridepartementet og Planleggings- og samordningsdepartementet har i 1996 startet et utviklingsprosjekt for regional kystsonoplanlegging innenfor rammene av fylkesplanleggingen. Formålet med prosjektet er å utvikle gode eksempler på samordnede regionale retningslinjer og samarbeidsrutiner for forvaltning og utvikling av kystsonen, med vekt på bærekraftig arealforvaltning. Prosjektet varer ut 1998.

Fiskeridepartementet og Miljøverndepartementet utga i 1996 et nytt rundskriv om lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnyttelse i kystsonen.

Prioriteringer for 1998

Arealplanlegging i medhold av plan- og bygningsloven og arbeid med verneområder i kystsonen er prosesser som påvirker tilgangen på areal for fiskeri- og havbruksnæringen. Disse prosessene legger også føringer for tilgangen på areal til havner og sjøverts ferdsel. Fiskeridepartementet vil derfor videreføre arbeidet med å styrke deltakelsen i denne typen prosesser. Det skal særlig arbeides for å bli involvert i prosessene også forut for høringsrunder.

Som ledd i dette vil det bli satset videre på kompetansehevede tiltak. Gruppen som er nedsatt for å initiere utarbeidelse av regionale havbruksplaner, vil videreføre sitt arbeid. Det toårige prosjektet om regional kystsonoplanlegging er nå inne i en viktig fase og vil bli fulgt opp av Fiskeridepartementet i samarbeid med Miljøverndepartementet og Planleggings- og samordningsdepartementet. Fiskeridepartementet vil også delta i det videre arbeidet med utforming av politikk for vern av marine områder i Norge, blant annet gjennom deltakelse i et nasjonalt rådgivende utvalg som ventes opprettet høsten 1997.

Fiskeridepartementet tar sikte på å følge med i kommunenes og fylkeskommunenes arealdisponering i og rundt våre viktigste havner. Der hvor kommunal og fylkeskommunal planlegging ikke fører til at de nasjonale havnene sikres tilstrekkelige arealer og en tilfredsstillende integrasjon med samferdselsnettet forøvrig, vil det kunne bli vurdert å bruke statlig planleggings- og reguleringsmyndighet.

KAP 1030 FISKERIDIREKTORATET (jf kap 4030)

Kapitlet omfatter Fiskeridirektoratet og dets ytre etater; Kontrollverket og Rettledningstjenesten.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	127 527	126 545	
11	Varer og tjenester	93 510	88 120	
01	(Ny) Driftsutgifter			222 100
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	834	850	855
Sum kap 1030		221 871	215 515	222 955

Innledning

Fiskeridirektoratet med Ernæringsinstituttet er lokalisert i Bergen. Om lag 217 av til sammen 457 årsverk er lokalisert her. De øvrige årsverk fordeler seg langs kysten ved 5 distriktskontorer (Kontrollverket) og 9 fiskerisjefkontorer (Rettledningstjenesten).

Fiskeridepartementet viser til at odelstingsproposisjonen om framtidig organisering av ytre fiskerietater ikke ble behandlet av Stortinget i vårsesjonen 1997, jf Ot prp nr 33 (1996-97) Om oppheving av lov av 11. juni 1982 nr 42 om Rettledningstjenesten i fiskerinæringen og endringer i visse andre lover mm.

Den faglige virksomheten i Fiskeridirektoratet er delt på de fire områdene: ressursforvaltning, havbruksforvaltning, kvalitetskontroll og kystsoneforvaltning.

Nytt økonomireglement for staten

Arbeidet med å innarbeide det nye økonomireglementet for staten i Fiskeridirektoratet er satt i gang. Det er etablert en prosjektorganisasjon som skal sikre at alle behov og krav i regelverket blir gjennomgått og fulgt opp. Prosjektet består av tre arbeidsområder: interne instruksjoner og rutinebeskrivelser, systemer og kontrolloppgaver.

Fiskeridirektoratet skal innen 1. juli 1998 ha innført nye edb-løsninger og etablert nye instruksjoner og fullmakter i tråd med Fiskeridepartementets og Finansdepartementets krav. Det forutsettes gjennom dette at den totale økonomiforvaltning i Fiskeridirektoratet skal være i overensstemmelse med det nye økonomireglementet og de tilhørende funksjonelle krav.

Andre nye oppgaver

Fiskeridirektoratet vil fra 1. januar 1998 ha ansvaret for å administrere den nye ordningen med registrering av kjøper i første hånd av råfisk. Registeret er opprettet, og vil måtte holdes løpende oppdatert. Dette innebærer en del cdb-teknisk arbeid i tillegg til den ordinære saksbehandlingen med søknadsbehandling, innkreving av gebyrer mv.

RESSURSFORVALTNING

Mål

Fiskeridirektoratet skal bidra til en ressursforvaltning som legger til rette for et ansvarlig ressursuttak som sikrer et høyt, varig utbytte fra ressursene. Direktoratet skal arbeide for å bedre balansen mellom fangstkapasiteten og ressursgrunlaget, og herunder sikre tilstrekkelig

driftsgrunnlag for god lønnsomhet. Videre skal direktoratet samarbeide med fiskerimyndighetene i naboland og gjennom dette medvirke til en bedre internasjonal ressursforvaltning der hensynet til helheten i det marine økosystemet ivaretas.

Resultater 1996-97

For å sikre og bedre ressursgrunnlaget har Fiskeridirektoratet blant annet fastsatt forskrifter om påbudt bruk av sorteringsrist i torsketrål for store deler av Barentshavet. Direktoratet har i samarbeid med Norges fiskerihøyskole gjennomført forsøk med sorteringsrist i torsketrål i direktefiske etter sei på Mørkekysten. Det er videre gjennomført forsøk med ny type sorteringsrist i reketrål. Dette er et tiltak som vil redusere risikoen for innblanding av småfisk i fangstene.

Direktoratet har vært engasjert i arbeidet med å få oversikt over norske eierinteresser i utenlandskregistrerte skip.

I forhold til nasjonale reguleringer har direktoratet i løpet av de siste årene fulgt opp målsettingen om å bruke bioøkonomiske modeller og legge til grunn samfunnsøkonomiske vurderinger ved å utarbeide strateginotater for enkelte viktige bestander. Hittil er det utarbeidet notater om norsk-arktisk torsk og norsk vårgytende sild. Notatene oppdateres årlig for at siste års utvikling med hensyn til fisket og artenes biologi skal være inkludert. En arbeidsgruppe bestående av medarbeidere fra Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet utarbeidet høsten 1996 notatet «En vurdering av minstemålene for sei». Rapporten ble sendt på høring og på bakgrunn av høringsrunden ble rapporten drøftet i Reguleringsrådet 11. juni 1997.

En kapasitetstilpasning av fiskeflåten til ressursgrunnlaget har vært en sentral målsetting i arbeidet med behandling av søknader om erverv og konsesjon for fiskefartøy. Videre har direktoratet overtatt arbeidet med revisjon av konsesjonsregelverket.

Norske fiskerimyndigheter har gjort verdifulle erfaringer med praktisk bruk av springsteknologi gjennom prøveprosjektet som har vært gjennomført i regi av Den nordvestatlantiske fiskerikommisjonen (NAFO) i 1996 og 1997. I forbindelse med dette forsøket har 23 norske fiskefartøy hittil hatt satellittsporingststyr ombord som en forutsetning for deltakelse i rekefisket på Flemish Cap.

Prioriteringer for 1998

Direktoratet vil arbeide for å utvikle en type regulering som ikke bare tar hensyn til bestandssituasjonen, men som også gir den høyeste økonomiske avkastningen, både bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk. For å få oppnå en optimal avkastning, er målet å lage langsiktige strategier for ressursuttaket for de kommersielt viktigste fiskeslagene.

Direktoratet vil bygge ut kunnskap og kompetanse om fisket i internasjonalt farvann for å kunne bidra best mulig i arbeidet med å iverksette FN-avtalen om fiske på det åpne hav. Ettersom de viktigste fiskeslagene i Barentshavet befinner seg både i russisk og norsk jurisdiksjonsområde, er det av avgjørende betydning for en reell ressurskontroll at det er et samarbeid mellom de to lands fiskeri- og kontrollmyndigheter. I henhold til kvoteavtalen mellom Norge og EU for 1997 er partene enige om å fortsette det bilaterale samarbeidet om forbedring av fiskeriforvaltningen i Nordsjøen. Fiskeridirektoratet vil i tiden framover være sterkt involvert i dette arbeidet.

Når det gjelder ressurskontroll, vil arbeidet med forvaltningsdelen av Fiskeridepartementets Storskalaforsøk for satellitteknologi bli videreført i 1998. Fiskeridirektoratet vil i forbindelse med sildefisket i 1998 utføre feltkontroll blant annet med henblikk på å vurdere dagsforbud for å unngå nedslakting av sild under fangsten. Målsettingen for all landingskontroll er å opprettholde et kontrollnivå som har en preventiv effekt på utøverne i næringen, både i fangst- og kjøperleddet. Når det gjelder lovlydighet i næringen, er resultatkravet at en over tid skal få prosentvis færre reaksjoner, sett i forhold til antall inspeksjoner. I 1998 vil det bli arbeidet for at denne prosentsatsen skal reduseres i forhold til 1997.

Fiskeridirektoratet vil i 1998 arbeide videre med sikte på et revidert og forenklet konsesjonsregelverk. Målet er å få et regelverk som er mer tilpasset den tekniske utvikling som har skjedd innen fiskeriene. Fiskeridirektoratet skal ved utforming av regelverket blant annet vurdere regelverkets effekt på økt utnyttelse av oppfiskede ressurser og eventuelle muligheter for å øke verdiskapingen. Det vil videre bli arbeidet for å redusere behandlingstiden på søknader om ervervstillatelser og konsesjoner.

Fiskerisjefene skal medvirke i prosessen med regionale utviklingsprogram.

HAVBRUKSFORVALTNING

Mål

Fiskeridirektoratet skal bidra til at havbruksnæringen blir en bærekraftig, balansert, lønnsom og livskraftig distriktsnæring. Økt verdiskaping for derigjennom å trygge bosettingen står sentralt. Næringen skal utvikles og drives uten å medføre fare for utbredelse av sykdom eller forurensning, og uten å komme i alvorlig konflikt med det omkringliggende miljøet, lovlig ferdsel eller annen viktig utnyttelse av området.

Resultater 1996-97

I tillegg til arbeidet med håndhevelsen av gjeldende bestemmelser i lov og forskrifter og ulike søknadsbehandlinger, har direktoratet påbegynt arbeidet med revisjon av flere av forskriftene hjemlet i oppdretsloven.

Arbeidet med helse-, miljø-, tekniske- og driftsmessige forhold på oppdrettsanleggene har vært prioritert også i 1996 og 1997. 16,5 pst av anleggene ble kontrollert i 1996 mot resultatmålet som var 15 pst. I tillegg er alle anlegg kontrollert via månedsrapporter fra konsesjonsinnehaverne når det gjelder fisketetthet og fôrforbruk/fôrkvoter.

Helse- og miljøsituasjonen i næringen er fortsatt tilfredsstillende, og antibiotikabruken er nå nede i 1 tonn pr år. Rømming av fisk forekommer fortsatt, men rømmingstallene for 1996 viser en nedgang fra året før, sett i forhold til den totale mengden utsatt fisk. Lakselus utgjør imidlertid fortsatt et stort problem for næringen. Arbeidet med MOM-systemet har pågått for fullt. Samordning av resultatene, og forslag til innarbeidelse i forskriftsverket er påbegynt. Det er gjennom utvalgsarbeid utarbeidet forslag til innføring av internkontroll og innføring av teknisk typegodkjenning av oppdrettsanlegg. Det er videre avlevert innstilling vedrørende sikringssoner for laksefisk, og utviklet systemer for kontroll med overholdelse av fôrkvoter.

Prioriteringer for 1998

Fiskeridirektoratet vil i 1998 få viktige oppgaver knyttet til innføring av MOM, internkontroll og typegodkjenning av oppdrettsanlegg. I tillegg vil det videre arbeidet med revisjon av oppdretsloven med tilhørende forskriftsverk være høyt prioritert. Herunder inngår også arbeidet med ny felles driftsforskrift i forbindelse med den nye fiskesykdomsloven, og regionalisering.

I tillegg til den ordinære kontroll- og tilsynsordningen, der resultatmålet for 1998 er at 15 pst av oppdrettsanleggene skal kontrolleres, vil kontroll av fôrforbruk/fôrkvoter bli videreført også i 1998.

Fiskeridirektoratet vil videreføre arbeidet med å lage statistikker, produksjonsprognoser og næringsanalyser, og sikre et best mulig representativt tallmateriale.

Når det gjelder enkeltsaker og søknadsbehandling, er resultatmålet å holde seg innenfor en saksbehandlingstid på én måned for førstehandsvedtak og tre måneder i klagesaker. Som saksbehandlingstid regnes tiden fra en har mottatt nødvendige saksopplysninger til vedtak er fattet.

KVALITETSKONTROLL

Mål

Fiskeridirektoratet skal sikre at forbrukere i inn- og utland får sunne og gode varer, av både norskprodusert og importert råstoff, i tråd med gjeldende forskrifter. Samtidig skal Fiskeridirektoratet medvirke til best mulig markedsadgang for norsk fisk og norske fiskevarer, og til at Norges renommé som leverandør av fisk som kvalitetsprodukt opprettholdes. Videre skal Fiskeridirektoratets kontrollverk med laboratorievirksomhet sørge for at de nødvendige analyseoppdragene, både interne og eksterne, kan utføres for å kunne møte krav til dokumentasjon av kvaliteten av varene.

Resultater 1996-97

Arbeidet med gjennomgang av kvalitetsforskriften for fisk og fiskevarer ble ferdigstilt, og revidert kvalitetsforskrift ble gjort gjeldende fra 1. august 1996.

Det er utarbeidet forslag til ny forskrift om fôrvarer til fisk og ny forskrift om fiskemel og fiskeolje mv.

Fiskeridirektoratet har bidratt til opplæring i og innføring av egenkontrollsystem i virksomhetene i fiskeindustrien, og har igangsatt revisjon av egenkontrollsystemene. I forhold til målsettingen for 1996 og 1997, hvor 90 pst av alle virksomheter som driver tilvirkning av fisk og fiskevarer skal ha godkjent egenkontrollsystem, har dette arbeidet tatt noe lengre tid enn forutsatt. Årsaken til dette er at den nødvendige forskriftsendringen om egenkontrollsystem ble forsinket i

forhold til opprinnelig tidsplan, og at behovet for informasjon og opplæring i næringen viste seg å være mer omfattende enn først antatt.

Gjennom veiledning og inspeksjoner arbeidet Fiskeridirektoratet i perioden for at fartøy og anlegg ble oppgradert i henhold til det EØS-harmoniserte regelverket. Arbeidet for å sikre at tilførsel av vann med en kvalitet som er i samsvar med de EØS-tilpassede kravene, ble vektlagt.

I 1995 arbeidet Fiskeridirektoratet med en avtale på hygiene-, veterinær- og kvalitetsområdet med de brasilianske myndighetene for å lette og sikre adgangen til Brasil for norsk fisk og norske fiskevarer. Fiskeridirektoratet mottok i juni 1997 et utkast fra det brasilianske utenriksdepartementet. Utkastet vil bli gjennomgått, og en tar sikte på å få i stand en snarlig avtale.

Den 15. oktober 1996 ble det undertegnet en avtale med amerikanske myndigheter (Food and Drug Administration, FDA) om kontroll av listeria i røykelaks. Kontrollverket har våren 1997 hatt informasjonsmøter med næringen vedrørende den praktiske gjennomføringen av avtalen.

Forhandlingene som ble startet i 1996 mellom Fiskeridirektoratet og FDA om en intensjonsavtale (MoU) med USA ble videreført i 1997. Siktemålet er å undertegne avtalen innen utgangen av 1997. Målet med avtalen er å bedre betingelsene på hygiene-, veterinær- og kvalitetsområdet for salg av all norsk fisk og norske fiskevarer til det amerikanske markedet.

I løpet av 1996 er det gjennomført bilaterale møter med veterinære myndigheter i blant annet Litauen, Ukraina og Hvite-Russland om konkrete problemer knyttet til parasitter i fisk og til bruk av norske sunnhetssertifikater. Det er også gjort et betydelig arbeid for å knytte kontakter med russiske, latviske og estiske veterinære myndigheter for å hindre at problemer knyttet til aksept av norske sertifikater oppstår i dette markedet.

Møtet i fiskerikomiteen i Codex Alimentarius blir arrangert annet hvert år i Norge, og neste møte holdes i mai 1998.

Prioriteringer for 1998

Arbeidet innen kvalitetsområdet, og spesielt det internasjonale arbeidet, skal prioriteres opp. En økt innsats på området er et viktig ledd i arbeidet med å vri fiskeriforvaltningens innsats i sterkere grad mot industri- og markedsleddet.

Delmål for aktiviteten på området for kvalitetskontroll, og resultatkrav og resultatindikatorer for noen utvalgte områder framgår av tabellen på neste side¹.

Delmål	Resultatkrav	Resultatindikator
<ul style="list-style-type: none"> Arbeide for at regelverket er formålstjenelig, lett tilgjengelig og i samsvar med internasjonale forpliktelser. 	<ul style="list-style-type: none"> Til enhver tid skal regelverk ajourføres iht EU-direktiver og krav fra markedene. 	
<ul style="list-style-type: none"> Foreta de nødvendige kontroller av produkter, fartøy og anlegg mht til oppgradering i henhold til nytt EØS-harmonisert regelverk. 		
<ul style="list-style-type: none"> Medvirke til omlegging av tradisjonell kvalitetskontroll gjennom innføring av egenkontroll og overføring av større ansvar for kvalitet til næringen. 	<ul style="list-style-type: none"> Flest mulig anlegg og fartøy skal revideres. 	<ul style="list-style-type: none"> Innen utgangen av 1998 skal 80 pst av landanleggene og 30 pst av fartøyene som er oppført i Fiskeridirektørens register være revidert.
<ul style="list-style-type: none"> Arbeide for å bedre kontakten og samarbeidet med kontrollmyndighetene i EU og andre land, og profilere det norske regelverket for kvalitetskontroll. Herunder følger også deltakelse i internasjonale fora. 	<ul style="list-style-type: none"> Det skal oppnås konkrete avtaler med andre lands myndigheter. De øst-europeiske markedene skal prioriteres. Deltagelsen i relevante CODEX-komiteer skal intensiveres. 	<ul style="list-style-type: none"> Innføring av omforente attestformular for Russland, Estland og Latvia. MoU-avtale med Tsjekkia. Kontakt med Kina opprettes. Presentere «Provisional Standard for Salted Herring» på CCFFP-sesjonen (Codex Committee on Fish and Fishery Products) i 1998.
<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle laboratoriene som kompetansesentre for forvaltning, næring og marked. 	<ul style="list-style-type: none"> Ved mikrobiologiske, kjemiske og sensoriske undersøkelser av fisk og fiskevarer sikre kvalitet og optimal verdiskaping i fiskerinæringen. Laboratoriene skal ha en kompetanse som gjør det mulig å ta opp nye analytiske utfordringer på kort varsel. 	<ul style="list-style-type: none"> Alle laboratorier skal ha oppnådd akkreditering og arbeide iht standardene NS-EN 45001 og ISO/IEC Guide 25.
<ul style="list-style-type: none"> Dokumentere produktenes sunnhet, friskhet og kvalitet gjennom å initiere og koordinere overvåkingsprogram og kartleggingsprosjekt for fremmedstoffer og næringsstoffer som bakgrunn for bl a utstedelse av erklæringer ved eksport av fisk og fiskevarer. 	<ul style="list-style-type: none"> Det skal utarbeides kvalitets-sikrede resultater for innhold av metaller, klorede organiske forbindelser og radioaktivt cesium. 	<ul style="list-style-type: none"> Faktaark for uer, sei, huse, lange og brosme utarbeides.
<ul style="list-style-type: none"> Arbeide for best mulig informasjon til offentlige etater, næringsaktører og forbrukere. 		

- 1) Framstillingsformen er et resultat av departementets arbeid med innarbeiding av nytt økonomireglement, og illustrerer en mulig framtidig presentasjonsform for mål og resultater i Fiskeridepartementets budsjettproposisjoner.

KYSTSONEFORVALTNING

Mål

Fiskeridirektoratet skal bidra til en balansert og bærekraftig utnyttelse av hav og kystsone, og sikre tilstrekkelige og gode arealer og utviklingsmuligheter for næringsutøverne.

Resultater 1996-97

Målsettingen om at Rettledningstjenesten skal delta i 85 pst av kommuneplanprosessene i kystkommunene ble nesten nådd i 1997. Deltakelsen varierer noe over tid og fra distrikt til distrikt på grunn av bemanningssituasjonen. Fiskeridirektoratet har gjennom en arbeidsgruppe for kystsoneforvaltning levert innspill til et strategidokument vedrørende kompetanseoppbygging innenfor feltet kystsoneforvaltning. Arbeidet med å gjennomføre kompetanseoppbyggende tiltak innenfor kystsoneforvaltning har vært trappet opp det siste året.

Prioriteringer for 1998

Om lag 280 kystkommuner skal utarbeide og rullere kystsoneplaner de kommende årene. Målet er fortsatt at Rettledningstjenesten skal delta aktivt i 85 pst av kystsoneplanprosessene.

Det er videre av stor betydning at Rettledningstjenesten på et tidlig tidspunkt blir involvert i verneplanprosesser som omfatter sjø.

Arbeidsgruppen som er nedsatt for å initiere utforming av regionale havbruksplaner, jf St meld nr 48 (1994-95) Havbruk - en drivkraft i norsk kystnæring, vil videreføre sitt arbeid i 1998.

Fylkesplaner legger føringer på arealplanleggingen i kommunene. Fiskerisjefene bør delta aktivt i fylkesplanarbeidet og påse at overordnede nasjonale fiskeri- og havbrukspolitiske målsettinger blir nedfelt i planene. Deltakelse i utarbeidelsen av fylkesdelplaner for kystsonen, som nå er igangsatt i flere fylker, skal prioriteres. Fiskeridirektoratet vil videreføre arbeidet med å bygge opp kompetanse innen kystsoneplanlegging i hele etaten.

Fiskeridirektoratet vil delta i det videre arbeidet med utforming av en helhetlig politikk for vern av marine områder i Norge, blant annet gjennom deltakelse i et nasjonalt rådgivende utvalg som ventes opprettet høsten 1997.

Fiskeridirektoratet vil samarbeide med Kystdirektoratet i saker vedrørende areal i fiskerihavner.

BUDSJETTFORSLAGET**Stillinger**

Under kap 1030 Fiskeridirektoratet var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 412,5 årsverk, hvorav ingen årsverk var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker lønns- og driftsutgifter ved Fiskeridirektoratet. Det fremmes forslag om å bevilge 222,1 mill kroner på posten i 1998. Av disse er 4 mill kroner øremerket veterinær grensekontroll.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Posten gjelder årlig utskifting av edb-utstyr. Det foreslås å bevilge 855 000 kroner på posten i 1998.

KAP 4030 INNTEKTER (jf kap 1030)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Oppdragsinntekter	1 940		
02	Salg av registre, diverse tjenester	115	80	80
03	Inntekter Fiskets Gang	366	275	280
04	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	1 499		
06	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	69	530	540
07	Inntekter ved laboratoriene	1 782	2 490	2 540
08	Gebyr akvakultursøknader	3 242	2 126	2 170
09	Gebyr Merkeregisteret	898	1 115	3 200
10	Gebyr Kontrollverkets tjenester	14 721	19 160	19 558
11	Avgift fiskefjorkontroll	2 709	1 450	1 480
12	(Ny) Gebyr ervervstillatelse			2 300
Sum kap 4030		27 341	27 226	32 148

Post 01 Oppdragsinntekter

På denne posten blir det ført inntekter fra blant annet oppdrag for Kystoppsynet, regnskapsgodtgjørelser, edb-tjenester og diverse refusjoner fra andre statsetater. Det knytter seg stor usikkerhet til inntektsoverslaget for denne type oppdragsvirksomhet, og det blir derfor ikke budsjettert med inntekter i 1998.

Post 02 Salg av registre, diverse tjenester

Under denne posten blir inntektene ved salg av Merkeregisteret, edb-tjenester og salg av fiskebruksregister budsjettert. Det fremmes forslag om å bevilge 80 000 kroner på posten i 1998.

Post 03 Inntekter Fiskets Gang

Posten gjelder abonnements- og annonseinntekter fra Fiskets Gang. Det fremmes forslag om å bevilge 280 000 kroner på posten i 1998.

Post 04 Fangstinntekter overvåkingsprogrammet

Det blir ikke budsjettert med fangstinntekter i 1998 da det knytter seg stor usikkerhet til inntektsgrunnlaget.

Post 06 Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet

Posten gjelder inntekter fra tvangsmulkt for ulovlig oppdrettsvirksomhet. Inntektene varierer fra år til år avhengig av utviklingen i saksmassen, klagebehandling og rettsoppgjør. Det fremmes forslag om å bevilge 540 000 kroner på posten i 1998.

Post 07 Inntekter ved laboratoriene

Posten gjelder inntekter ved Kontrollverkets sentrallaboratorium og distriktslaboratoriene. Det foreslås å bevilge 2,54 mill kroner på posten i 1998.

Post 08 Gebyr akvakultursøknader

Posten gjelder gebyr ved behandling av akvakultursøknader. Det foreslås å bevilge 2,17 mill kroner på posten i 1998.

Post 09 Gebyr Merkeregisteret

Posten gjelder gebyr for innføring i Merkeregisteret. Gebyrordningen ble etablert med virkning fra og med 1986, og gebyrsatsene har senere ikke vært endret. Regjeringen foreslår at satsene bør settes slik at gebyrene dekker utgiftene som er knyttet til Fiskeridirektoratets samlede arbeid med Merkeregisteret. Dette er anslått til om lag 3,2 mill kroner. De konkrete gebyrsatsene vil bli fastsatt av Fiskeridepartementet etter at det er gjennomført høringsrunde i fiskeriorganisasjonene.

Det fremmes forslag om å bevilge 3,2 mill kroner på posten i 1998.

Post 10 Gebyr Kontrollverkets tjenester

Gebyrene er direkte knyttet til den utøvende kvalitetskontrollen. Det fremmes forslag om å bevilge 19,558 mill kroner på posten i 1998.

Post 11 Avgift fiskefôrkontroll

Det fremmes forslag om å bevilge 1,48 mill kroner på posten i 1998.

Post 12 (Ny) Gebyr ervervstillatelse

Forvaltningslovens § 27 a gir Kongen hjemmel til å fastsette forskrifter om betaling for behandling av søknader. Det eksisterer allerede gebyr ved behandling av akvakultursøknader, jf kap 4030 post 08. Fiskeridepartementet foreslår at det også skal betales gebyr for behandling av søknader om ervervstillatelse/konsesjoner for fiskefartøy. Fiskeriforvaltningens kostnader ved behandling av denne type saker beløper seg til 2,3 mill kroner. Fiskeridepartementet vil utarbeide utkast til forskrift for en slik gebyrordning som sendes på høring i høst.

Det fremmes forslag om å bevilge 2,3 mill kroner på posten i 1998.

KAP 1040 TIL GJENNOMFØRING AV FISKERIAVTALEN (jf kap 4040)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
70	Tilskudd til støtte av fiskeriene mm, <i>kan overføres</i>	88 459	90 000	
	Sum kap 1040	88 459	90 000	

Innledning

Kapitlet dekker utgifter som følger av de offentlige støtteordningene til fiskerinæringen, med unntak av ordninger som hører inn under andre departementer. Regjeringen vil komme tilbake med forslag til bevilgning for 1998 under dette kapitlet i en egen proposisjon når det er ført forhandlinger med Norges Fiskarlag om eventuell støtte til fiskeriene i 1998.

Mål

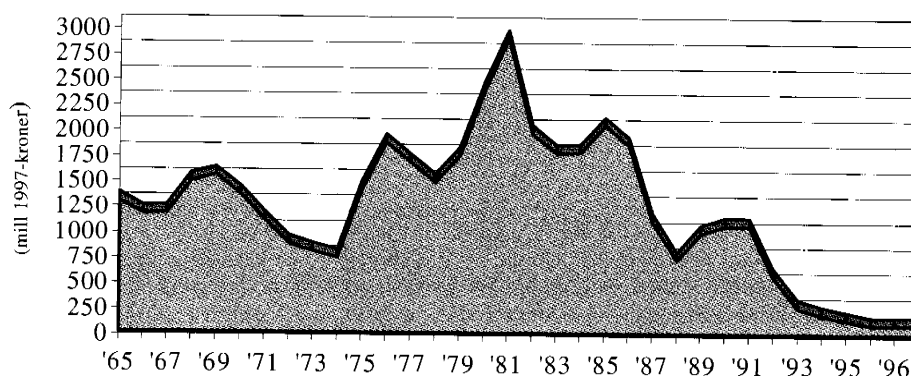
Hovedformålet med Hovedavtalen av 1964 mellom staten og Norges Fiskarlag er å bidra til at fiskerne får en inntekt på linje med andre yrkesgrupper, og å støtte tiltak som kan medvirke til en effektivisering av fisket, slik at fiskerinæringen gradvis kan gjøres selvberende og uavhengig av støtte.

Resultater 1996-97

Hovedvekten av midlene over fiskeriatvaten har de senere årene gått til føringstilskudd og garantilott. Formålet med føringsmidlene er å støtte føring av fisk fra områder med overskudd på råstoff til områder med underskudd på råstoff. Formålet med garantilotten er å sikre fiskerne en viss minsteinntekt i perioder hvor fisket slår feil.

I 1996 ble det bevilget 70 mill kroner på støtteavtalen for fiskerinæringen. I tillegg ble det bevilget 18 mill kroner ekstra til førings- og pakketilskudd, jf St prp nr 58 (1995-96) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet i 1996. Forbruket i 1996 var på 88,5 mill kroner, og 58,6 mill kroner i gjenstående midler ble overført til 1997. Bevilgningen for 1997 er på 90 mill kroner. Det er flere årsaker til at det blir overført beløp fra budsjettåret til året etter. Dels skyldes det at det kreves forholdsvis lang saksbehandlingstid etter at ordningen formelt er iverksatt, og dels at utbetaling først skjer når resultatet av fisket er kjent. Kontrollhensyn tilsier også at det er nødvendig å holde midler tilbake. Etterhvert som støttebeløpet er blitt redusert, er også overføringsbeløpene redusert. Det vises forøvrig til nærmere omtale i St meld nr 60 (1996-97) Om gjennomføring av støtte til fiskerinæringen i 1995 og 1996.

Figuren under viser tilskudd til fiskeriene i perioden 1965 til 1997 (regnet i 1997-kroner).

Årlig støtte til fiskeriene 1965-1997

Midler bevilget over fiskeriatvaten i 1997 er fordelt på tre hovedområder. Av bevilgningen på 90 mill kroner går 35 mill kroner (39 pst) til føringstilskudd mv og 20 mill kroner (22 pst) til garantilott. Når det gjelder garantilott, ble det i tillegg stilt til disposisjon udisponerte midler fra tidligere år. Samlet utgjør derfor disponibel bevilgning til garantilott i 1997 29,6 mill kroner. Resten av bevilgningen for 1997 (39 pst) går til drift av lineegnesentraler og andre tiltak (herunder selfangst). Tabellen på neste side viser utbetalt, overført og bevilget beløp fordelt på de ulike tiltakene under hovedgruppene.

	(i 1000 kr)		
	Forbruk 1996	Overført til 1997	Støtte 1997 "
Struktur-, effektiviserings- og regionale tiltak mv .	12 950	4 861	
Omstillings- og strukturtiltak i fiskeflåten .	1 819		
Effektiviseringstiltak	6 909	4 861	
Markedstiltak	3 687		
Energiøkonomisering i fiskeflåten	19		
Samarbeidsselskap i kystflåten	516		
Inntekstgivende tiltak	35 992	31 254	35 000
Føringstilskudd	28 820	28 853	35 000
Særskilt støtte krabbe	1 366	1 539	
Særskilt støtte kystreke	1 799		
Særskilt støtte kystbrisling	1 579	862	
Særskilt støtte fjordsild	631		
Særskilt støtte kystmakrell	1 797		
Sosiale ordninger	25 400	9 600	20 000
Garantilott	25 400	9 600	20 000
Andre tiltak	14 118	12 942	35 000
Reserve	- 972	4 663	22 500
Lineegnesentraler	3 000	1 000	12 500
Sikkerhetstiltak for fiskere	60		
Selfangst	8 865	835	
Diverse	3 165	6 444	
Sum post 70	88 460	58 657	90 000

1) «Støtte 1997» gjelder den avtalen som er forhandlet fram mellom fiskerimyndighetene og Norges Fiskarlag.

Post 70 Tilskudd til støtte av fiskeriene mm, kan overføres

Tilskuddsramme for 1998 vil bli fremmet gjennom en egen proposisjon i høst, etter at det er ført eventuelle forhandlinger mellom staten og Norges Fiskarlag.

KAP 1050 DIVERSE FISKERIFORMÅL

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 125	1 500	1 500
73	Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak, <i>kan overføres</i>	18 850	11 680	11 900
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 311	1 736	1 745
78	Utviklingstiltak i fiskerinæringen i Finnmark, <i>kan overføres</i>	4 000		
79	Informasjon ressursforvaltning	1 500	1 838	1 000
	Sum kap 1050	28 786	16 754	16 145

Kapitlet omfatter tilskuddsordninger under Fiskeridepartementet. Det blir gitt tilskudd til kvinnerettede og kompetansehevende tiltak, Erstatninger og Informasjon ressursforvaltning over dette kapitlet.

De viktigste ordningene er tilskudd til kvinnerettede og kompetansehevende tiltak, som forvaltes av Fiskerinæringens kvinneutvalg (FKU) og Fiskerinæringens felles kompetansestyre (FFK). FKU er et utvalg underlagt Fiskeridepartementet, mens FFK er et eget styre bestående av representanter for de største nærings- og arbeidslivsorganisasjonene knyttet til fiskerinæringen. FFK og FKU har sekretariater som er samlokalisert i Tromsø.

Informasjonsprogrammet som får bevilget midler over post 79, omfatter flerbestandsforvaltning og presentasjon av vitenskapelige fakta om bestandssituasjonen for vågehval og sel, og for verdien av hval- og selfangst i økologisk sammenheng og for kystkultur og bosetning.

KVINNERETTEDE OG KOMPETANSEHEVENDE TILTAK

Innledning

Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak skal bidra til økt verdiskaping i hele fiskerinæringen. Fiskeridepartementet har i 1997 gjennomgått innretting og organisering av tiltakene med tanke på å få størst mulig effekt av tilskuddene. Fiskerinæringens kvinneutvalg (FKU) og Fiskerinæringens felles kompetansestyre (FFK) samarbeider nå tett på de områdene hvor det er hensiktsmessig. Det skal i 1998 fortsatt legges stor vekt på å samordne tiltakene med andre aktuelle tiltak.

Regjeringens målsetting om integrering av likestillingspolitikken i forvaltningsområdene og satsingen på etterutdanning og rekruttering, tilsier at det fortsatt er behov for en målrettet og koordinert satsing på kvinnerettede tiltak og kompetanseheving i fiskerinæringen.

Sekretariatene i FKU og FFK fungerer som faglige rådgivere for Fiskeridepartementet i rekrutterings-, likestillings- og kompetansespørsmål.

Kvinnerettede tiltak

Mål

Hovedmålet med ordningen er å bedre kvinnes situasjon i fiskerinæringen og i fiskeriavhengige kystsamfunn, og legge grunnlaget for økt innflytelse og deltakelse.

Resultater 1996-97

Kompetanseheving medvirker til at kvinner kan få mer sentrale roller i næringen, og er sammen med utdanningstilbud viktig for utviklingen av både fiskerinæringen og distriktene. Det har derfor vært arbeidet med å tilrettelegge for at kvinner får kurstilbud som gir en nødvendig tilpasset kompetanse. Videre har arbeidet vært rettet inn mot å motivere kvinner til å ta formell fiskerirelatert utdanning og andre utdanningstilbud som tilbys kvinner i fiskerinæringen. Stipendordningen har i 1996 bidratt til at 298 kvinner har deltatt i ulike kompetansehevingstiltak i fiskerinæringen.

Kobling mellom kompetanseheving og nettverksbygging er sentralt for å få til nyetablering og styrking av arbeidsplasser for kvinner i distriktene. Nettverkskreditt er en etablerermodell som er utviklet for norske forhold med finansiering og faglig støtte fra FKU. Erfaringene fra de første nettverkskredittprosjektene har ført til at Kommunal- og arbeidsdepartementet i 1997 åpnet for finansiering av nettverkskredittenheter med fylkeskommunale etablerermidler. Ettersom modellen er tatt i bruk av andre, har FKU nå prioritert nettverksbygging og informasjonsutveksling mellom nettverkskredittenheter.

Prioriteringer for 1998

I 1998 vil arbeidet med stedsutvikling og etablering spesielt rettes mot etablering av fiskerirelaterte arbeidsplasser for kvinner. Det vil bli lagt vekt på nyskapende prosjekt med lokal forankring, og Rettledningstjenesten i fiskerinæringen vil kunne være en aktiv medspiller.

Det vil bli arbeidet med å få flere utdanningstilbud som er tilrettelagt for kvinner i industrien, utfra deres livssituasjon og behov. Det vil videre være en prioritert oppgave å styrke situasjonen for kvinner på mellomledernivå i fiskerinæringen gjennom kurs og nettverksbygging. Innsatsen på kompetansehevende tiltak for kvinner vil skje i nært samarbeid med FFK, blant annet ved at stipendmidler kan bidra til å øke kvinne-deltakelsen i ulike kompetansehevingsprosjekt.

Arbeid rettet mot næringsaktørene vil også være viktig for å stimulere bedriftene til å ansette kvinner med relevant kompetanse.

Kompetansehevende tiltak

Mål

Hovedmålet med ordningen er å legge til rette for å sikre og styrke kompetansen i fiskerinæringen som grunnlag for en positiv utvikling av næringen.

Resultater 1996-97

Tabellen på neste side gir en oversikt over tildelte prosjektmidler i 1996 fordelt på områder.

(i 1 000 kr)

Prioriterte områder	Fiske/fangst	Fiske-industri	Fiske-oppdrett	Fiske-handler	Felles	Totalt	
						Sum	Pst
Fagbrev	253	1 275	632			2 160	28,7
Ledelse/organisasjon		143	125		200	468	6,2
Info/rekruttering	187		60	244	3 199	3 690	49,0
Opplæringskontor					400	400	5,3
Andre	265	250			300	815	10,8

Innsatsen til FFK er også med på å utløse andre midler. 65 pst av totalkostnadene for innvilgede kompetansehevingsprosjekt i fiskerinæringen ble i 1996 dekket av andre enn FFK.

Etterhvert som flere har tatt fagbrev, er den relative innsatsen på dette området videreført på et noe lavere nivå enn før. Området rekruttering og informasjon har vært hovedsatsingsområdet for de kompetansehevende tiltakene i 1996-97. FFK og rekrutteringsprogrammet har representert fiskerinæringen på utdanningsmesser og har hatt utstrakt kontakt med bedrifter, lærere og skoler for å informere om fiskerifaglig utdanning. Antall søknader til videregående fiskerifaglig utdanning har økt betydelig fra skoleåret 1996-97 til 1997-98.

FFK har spilt en viktig faglig og økonomisk rolle for å få etablert opplæringskontor i fiskerinæringen. FFK fungerer som et faglig knutepunkt for kontorene, samarbeider tett med dem og arrangerer årlige samlinger.

Norges Fiskarlag, Norske Fiskeoppdretteres Forening, Fiskerinæringens Landsforening og Landsorganisasjonen (representert ved Norsk nærings- og nytelsesmiddelarbeiderforbund) har utarbeidet egne strategiplaner for kompetanse og rekruttering ut fra vurderinger av utfordringene norsk fiskerinæring står overfor. De sentrale fiskerierorganisasjonene er enige om at utløsning av næringens store økonomiske potensiale betinger optimal utnyttelse av tilgjengelige ressurser, med kompetanseutvikling som et helt sentralt element. Strategiplanene vil også være viktige som grunnlag for videre arbeid.

Prioriteringer for 1998

Områdene rekruttering, fagopplæring, lederutvikling og nyskappingsprosjekter vil bli prioritert i 1998. Rådgivning og informasjon om kompetanseheving og rekruttering til fiskerinæringen vil videreføres.

Koordineringsarbeid i forhold til ulike rekrutteringsprosjekter langs kysten vil bli prioritert slik at kompetansen og erfaringene som bygges opp kan være tilgjengelig for tilsvarende prosjekter.

INFORMASJON RESSURSFORVALTNING

Innledning

Informasjonsprogrammet omfatter flerbestandsforvaltning og presentasjon av vitenskapelige fakta om bestands situasjonen for vågehval og sel, og verdien av hval og selfangst for kystkultur og bosetting. I 1997 ble det bevilget 1,838 mill kroner, i tillegg til midler bevilget over Utenriksdepartementets budsjett.

Mål

Målet med informasjonskampanjen i 1998 vil være å arbeide langsiktig for å skape større forståelse for norsk ressursforvaltning, i forhold til forvaltningen av sjøpattedyr og marine arter. Det vil særlig bli arbeidet for å unngå boikottaksjoner og lovgivning rettet mot Norges forvaltning av marine ressurser, herunder spesielt vågehval og sel. Informasjonskampanjen skal arbeide for at vitenskapelige data og kunnskap om norsk ressursforvaltning blir gjort tilgjengelig for beslutningstakere og publikum.

Resultater 1996-97

De internasjonale reaksjonene på norsk hval- og selfangst har i 1997 vært moderate. Verneorganisasjonenes framstøt har ikke vært like vellykket som tidligere når det gjelder å skape oppmerksomhet rundt norsk hval- og selfangst. Dette på tross av at verneorganisasjonene har greid å få med seg sterke opinionsledere og sentrale politikere til å tale deres sak.

Til tross for at oppmerksomheten rundt norsk hval- og selfangst er redusert i media, er det fortsatt behov for informasjon om norsk ressursforvaltning. Den allmenne kunnskapen om norsk ressursforvaltning er ofte preget av påstander fra verneorganisasjonene som ikke er basert på fakta. Myndighetene har hatt et nært samarbeid med Høge Nord Alliansen og Norges Fiskarlag i arbeidet

for å vinne forståelse for en bærekraftig ressursforvaltning, spesielt når det gjelder hval og sel. Deler av midlene går til disse organisasjonene.

Departementet har det siste året fulgt initiativet til en miljømerkeordning for fisk initiert av Verdens naturfond (WWF) og Unilever som tar sikte på å påvirke ressursforvaltningen gjennom å vekke forbrukernes engasjement. Dette innebærer i praksis en sertifisering av myndighetenes forvaltning av marine ressurser, og vil kunne få betydning også for norsk forvaltning.

Fra fiskeriforvaltningens side er det vurdert som prinsipielt uakseptabelt å la en privat organisasjon definere prinsippene for ressursforvaltningen. Fiskeridepartementet har derfor ledet et nordisk og nasjonalt arbeid for å etablere alternative prosjekter for forbrukerinformasjon vedrørende ressursforvaltningen.

Prioriteringer for 1998

Arbeidet for å skape forståelse for en rasjonell utnyttelse av marine ressurser bør videreføres. Det er økende aktivitet rettet mot fiskeriforvaltningen generelt, der ulike fiskearter og særlig sjøpattedyr på ikke-vitenskapelig og tildels useriøst grunnlag utpekes som truede, med oppfordring om forbrukerboikott. Denne aktiviteten vil øke, og vil kreve betydelig motaktivitet for å sikre at opinionen fortsatt blir informert om våre prinsipper for å utnytte marine ressurser generelt, slik at man på sikt kan skape en større aksept for norsk ressursforvaltning.

Samarbeidet med organisasjonene vil fortsatt stå sentralt i dette arbeidet. Fiskeridepartementet vil fortsatt lede det nordiske samarbeidet.

BUDSJETTFORSLAGET

Post 71 Sosiale tiltak, kan overføres

Midlene på posten går til å finansiere velferdsarbeidet til Norges Fiskarlag, Den Indre Sjømannsmisjon og Norsk sjømannsforbund. Det foreslås å bevilge 1,5 mill kroner på posten i 1998.

Post 73 Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak, kan overføres

Det foreslås å bevilge 11,9 mill kroner til ordningene i 1998.

Post 74 Erstatninger, kan overføres

Ordningen skal dekke forskudd på erstatninger ved skade på fiskeredskaper, erstatninger med hjemmel i petroleumsloven kap VI, kompensasjon ved ilandføring av skrot som ikke kommer fra oljeindustrien, og tap av fiskefelt. Overføringene på posten har vært store de tre siste årene.

Det fremmes forslag om å bevilge 1,745 mill kroner på posten i 1998.

Post 78 Tilskudd til utviklingstiltak i Finnmark, kan overføres

Bevilgningen på posten er fra 1997 overført til kap 2415 Statens nærings- og distriktutviklingsfond, post 71 Tilskudd til nybygging og kjøp av brukte fiskefartøy i Finnmark.

Post 79 Informasjon ressursforvaltning

Det foreslås å bevilge 1 mill kroner på posten i 1998.

KAP 2415 STATENS NÆRINGS- OG DISTRIKTSUTVIKLINGSFOND, FISKERI- OG ANDRE REGIONALPOLITISKE TILTAK

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 1996 ¹⁾	S III 1997	Forslag 1998
70	Tilskudd til kontraheringstilskudd, <i>kan overføres</i>		65 000	
71	Tilskudd til nybygging og kjøp av brukte fiskelartøy til Finnmark, <i>kan overføres</i>		10 000	
73	Rentestøtte stønadslån		4 000	3 000
74	Dekning av tap		41 000	
75	(Ny) Tilskudd til kondemnering av fiskefartøy, <i>kan overføres</i>			25 000
Sum kap 2415			120 000	28 000

1) Regnskapstallene for 1996 for tidligere kap 2414 Statens Fiskarbank var for tilsvarende poster:

70 Tilskudd til fiskebåtkontrakter	17 749
73 Dekning av tap	0
74 Rentedekning	28 800

Innledning

Statens Fiskarbank ble 1. januar 1997 integrert i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Målet med integrasjonen er å skape et formålstjenlig og effektivt virkemiddelapparat rettet mot fiskeflåten. Integrasjonen skal bidra til å samordne virkemiddelbruken i alle ledd av fiskeri- og havbruksnæringen. For nærmere omtale av integrasjonen vises det til Ot pr nr 15 (1996-97) Om lov om oppheving av lov av 28. april 1972 nr 22 om Statens Fiskarbank (Integrering av Statens Fiskarbank i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond), Innst O nr 29 (1996-97) Innstilling fra næringskomiteen om lov om oppheving av lov av 28. april 1972 nr 22 om Statens Fiskarbank, St prp nr 1 Tillegg nr 5 (1996-97) Løyvingar ved integrering av Statens Fiskarbank i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, andre endringer under Fiskeridepartementet og ny rammeavtale med Redningsselskapet, jf Budsjett-innst S II (1996-97) Innstilling fra finanskomiteén om Nasjonalbudsjettet for 1997 og integrering av Statens Fiskarbank i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

SND administrerer ordningene med tilskudd til kontraheringstilskudd og tilskudd til bygging og kjøp av brukte fiskefartøy til Finnmark. Fiskeridepartementet fastsetter årlige overordnede fiskeripolitiske retningslinjer om virkemiddelbruken overfor fiskeri- og havbruksnæringen forvaltet av SND, fylkeskommunene og kommunene. Retningslinjene skal sikre at midlene fordeles slik at de på best mulig måte fremmer den ønskede utvikling av næringens struktur og kapasitet.

Mål

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) har som formål å fremme en bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, både i distriktene og i landet for øvrig. Dette innebærer også at SND skal medvirke til en utvikling som skaper en bærekraftig og lønnsom fiskerinæring.

Kontraheringstilskudd ved innenlandske leveringer av fiskefartøy

Resultater 1996-97

Som følge av en generelt god bestands situasjon og økte kvoter for viktige fiskeslag som sild, hyse og torsk de siste årene, er økonomien i fiskeflåten i bedring. Interessen for investeringer i fiskeflåten har økt de siste årene.

Det ble opprinnelig bevilget 65 mill kroner til ordningen med tilskudd til fiskebåtkontrakter i 1997. Stortinget vedtok en økning av bevilgningen med 27 mill kroner til 92 mill kroner, jf St prp nr 63 (1996-97) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for 1997. Det har vært gitt inntil 9 pst i tilskudd til nybygging og inntil 4,5 pst i tilskudd til ombyggingsprosjekter. Pr 30. juni 1997 hadde SND mottatt søknader for 29 nybyggingsprosjekter og 23 ombyggingsprosjekter. Det er innvilget tilskudd til 10 nybyggingsprosjekter for til sammen 36,5 mill kroner, hvorav 4 prosjekter for fartøy mellom 15 og 34 meter. Etterspørselen etter nybygg i sistnevnte gruppe som Fiskeridepartementet har signalisert skal prioriteres, forventes å øke da det fra 1. juli 1997 ble åpnet for at SND kan gi distriktsrettede investeringstilskudd til fiskeflåten. Fiskeridepartementet har gitt nærmere retningslinjer for bruken av disse investeringstilskuddene.

Prioriteringer for 1998

Som det framgår av St prp nr 1 (1997-98) for Nærings- og handelsdepartementet foreslås det at det med virkning fra 1. januar 1998 ikke skal gis verftsstøtte ved bygging av fiskebåter for EØS-land. Dette fører til at den konkurransevidningen man tidligere har hatt forsvinner.

Fiskeflåten er fortsatt preget av overkapasitet i forhold til ressursgrunnlaget, noe som tilsier at en må være varsom med å gi tilskudd som kan øke denne overkapasiteten. Samtidig er økonomien for store deler av fiskeflåten god, og renten er på et lavt nivå. Det er dermed mindre behov for særskilt statlig tilskudd for å få realisert nybyggingsprosjekter.

Fiskeridepartementet er kommet til at disse forhold tilsier at det ikke bevilges midler til ordningen med kontraheringstilskudd i 1998. Det er fortsatt behov for statlig medvirkning i enkelte fartøygrupper og distrikter, og det vil derfor være adgang til å få tilskudd og lån gjennom de ordinære virkemidlene i SND innenfor de prioriteringer som gjelder for de overordnede fiskeripolitiske retningslinjene. Avviklingen av kontraheringstilskuddsordningen må også ses i sammenheng med at regjeringen foreslår opprettet en egen ordning med tilskudd til kondemnering av fiskefartøy, jf post 75.

Utviklingstiltak for fiskerinæringen i Finnmark

Resultater 1996-97

For å øke tallet på helårsdrevne fiskefartøy og for å styrke leveransene fra den lokale flåten til fiskeindustrien i Finnmark, ble det i 1996 og 1997 bevilget 10 mill kroner til nybygging av større kystfartøy og til kjøp av større brukte kystfartøy i Finnmark. I 1996 er det ikke registrert innkomne søknader til bygging av fartøy eller til kjøp av brukte fiskefartøy. Dette må sees i sammenheng med at retningslinjene for ordningen ble endret til å gjelde for fartøy mellom 20 og 34 meter, for dermed å få til en omstrukturering av flåten i Finnmark til større kystfartøy. Ubrukte midler i 1996 er overført til samme formål i 1997. Pr 1. august 1997 har SND mottatt 9 søknader til nybygging. Det er foreløpig ikke kommet inn noen søknader om tilskudd til kjøp av brukte fiskefartøy. Den lave interessen skyldes i stor grad at det fra 1. juli 1997 skulle åpnes for at fiskeflåten kan motta distriktsrettet investeringsstilskudd. Etterspørselen etter tilskuddet forventes å øke.

Prioriteringer for 1998

Fra 1. juli 1997 ble det åpnet for at fiskeflåten kan få tilgang på de distriktsrettede investeringsstilskuddene i SND. I Fiskeridepartementets retningslinjer framgår det at det kan gis distriktsrettet investeringsstilskudd til kjøp av brukte større kystfartøy i Finnmark og Nord-Troms. Regjeringen mener det nå ikke er behov for en egen tilskuddsordning for Finnmark. Det foreslås derfor ingen bevilgning til denne ordningen i 1998. Ubrukte midler fra tidligere års bevilgninger overføres til samme formål i 1998.

Tilskudd til kondemnering av fiskefartøy

Mål

Målet med kondemnering av fiskebåter er å få til en tilpasning av kapasiteten i kystflåten til ressursgrunnlaget, samtidig som det legges til rette for omstrukturering og fornyelse av den mellomstore kystflåten innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.

Prioriteringer for 1998

Til tross for at den norske fiskeflåten er blant de fremste i verden, både når det gjelder kvalitet og kompetanse, er det behov for oppgradering, fornyelse og effektivisering i flåten dersom den skal kunne fylle sin rolle som førsteledd i en bærekraftig og lønnsom fiskerinæring. Utviklingen i teknologi og effektivitet i flåten har imidlertid vært så stor at det i dag er påkrevd med strenge innsats- og uttaksreguleringer for å hindre overfiske og sikre tilfredsstillende lønnsomhet for aktørene. Overkapasitet i fiskeflåten er for en stor del forårsaket av teknologisk utvikling, subsidier og mangel på avklarte rettighetsforhold. Den mest aktuelle utfordringen for norsk fiskeflåte vil være hvordan man skal kunne fornye og oppgradere flåten uten at dette fører til en oppbygging av kapasiteten i næringen.

For å legge til rette for økt lønnsomhet og bedre kapasitetstilpasning i havfiskeflåten er det i perioden 1994-96 innført enhetskvoteordninger for ringnotflåten, torskekrållflåten og de rekekrållene som har rekekvote ved Grønland. Enhetskvoteordningene er frivillig, og er derfor avhengig av at næringen ser seg tjent med å benytte den.

I kystflåten er det i dag ikke noen virkemidler som stimulerer til kapasitetstilpasning. Aldersstrukturen viser videre at innslaget av gamle fartøy er størst i gruppen 15-35 meter, samtidig

som innslaget av nye fartøy også er minst i denne gruppen. Dette har blant annet sammenheng med at kvotegrunnlaget og lønnsomheten i kystflåten har vært for dårlig til å få realisert nybyggingsprosjekter. Det er derfor en viktig utfordring å legge til rette for virkemidler som kan føre til at kapasitet tas ut også i kystflåten, slik at nybygging kan realiseres. I forbindelse med strategimeldingen vurderes ulike virkemidler for å bidra til en bedre kapasitetstilpasning og fornyelse av kystflåten.

Tilskudd til kondemnering av fiskebåter har tidligere blitt brukt som et virkemiddel for å redusere fangstkapasitet og bidra til fornyelse av kystflåten. Regjeringen foreslår at en ordning med kondemneringstilskudd for fiskefartøy etableres fra 1998. Ordningen vil bli administrert av SND og vil bli sett i sammenheng med SNDs øvrige virkemidler. Det er et sentralt formål med ordningen at man kan kombinere kapasitetstilpasning med en fornyelse og omstrukturering av kystflåten.

BUDSJETTFORSLAGET

Post 70 Tilskudd til kontraheringstilskudd, kan overføres

Det ble bevilget 65 mill kroner på posten i S III 1997. Stortinget vedtok senere en økning av bevilgningen med 27 mill kroner til 92 mill kroner i forbindelse med behandlingen av St prp nr 63 (1996-97) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet i 1997.

Det fremmes ikke forslag om å bevilge midler på posten i 1998.

Post 71 Tilskudd til nybygging og kjøp av brukte fiskefartøy til Finnmark, kan overføres

Bevilgningen er fra 1997 overført fra kap 1050 Diverse fiskeriformål, post 78 Utviklingstiltak i fiskerinæringen i Finnmark. Det ble bevilget 10 mill kroner i 1997.

Det fremmes ikke forslag om å bevilge midler på posten i 1998.

Post 73 Rentestøtte stønadslån

Når det gjelder stønadslån er disse rentefrie for kundene, men SND skal likevel betale ordinær rentesats på innlån til denne ordningen. Rentestøtten som bevilges over post 73 skal dekke den negative rentemarginen. Størrelsen på rentestøttebehovet vil være avhengig av hvordan renteutviklingen er. For 1998 legges det til grunn at behovet for rentestøtte blir lavere enn det som ble lagt til grunn for 1997.

Det fremmes forslag om å bevilge 3 mill kroner på posten i 1998.

Post 74 Dekning av tap

Stortinget vedtok ved behandling av St prp nr 1 Tillegg nr 5 (1996-97) Løyvingar ved integrering av Statens Fiskarbank i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, andre endringer under Fiskeridepartementet og ny rammeavtale med Redningsselskapet en engangsbevilgning til dekning av tap under Statens Fiskarbank på 41 mill kroner.

Det foreslås derfor ikke bevilget midler på posten i 1998.

Post 75 (Ny) Tilskudd til kondemnering av fiskefartøy, kan overføres

Posten er nyopprettet og skal dekke tilskudd til kondemnering av fiskefartøy. Det fremmes forslag om å bevilge 25 mill kroner på posten i 1998.

Programkategori 16.60 Kystforvaltning

Programkategori 16.60 dekker drifts- og investeringsutgifter for Kystverket og ulike navigasjonssystemer. I kategorien inngår også bevilgningen til Redningsselskapet.

Kategori 16.60 Kystforvaltning fordelt på kapitler

		(i 1 000 kr)			
Kap	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
1060	Kystadministrasjon (jf kap 4060)	146 933	129 680	112 760	-13,0
1064	Havnetjenesten (jf kap 4064) . .	159 157	163 500	185 000	13,1
1065	Fyrtjenesten (jf kap 4065)	193 269	183 262	188 690	3,0
1066	Lostjenesten (jf kap 4066)	250 080	258 660	281 625	8,9
1067	Trafikksentraler (jf kap 4067) . .	15 847	33 495	34 560	3,2
1070	Elektroniske navigasjons- hjelpemidler (jf kap 4070).	40 787	31 140	26 555	-14,7
Sum 16.60 Kystforvaltning		806 073	799 737	829 190	3,7

Kategori 16.60 Kystforvaltning fordelt på postgrupper

		(i 1 000 kr)			
Post- gruppe	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998	Pst endr 97/98
01-11	Lønn og godtgjørelser, varer og tjenester	542 908	540 857		
01	(Ny) Driftsutgifter			552 730	2,2
21-23	Andre driftsutgifter	2 635	3 180	3 215	1,1
30-49	Nybygg, anlegg	177 387	172 940	200 490	15,9
60-69	Overføringer til kommuner . . .	18 544	26 000	26 000	
70-89	Overføringer til private	64 599	56 760	46 755	-17,6
Sum 16.60 Kystforvaltning		806 073	799 737	829 190	3,7

Innledning

Et godt utbygd og effektivt samferdselsnett er av vesentlig betydning for næringslivets konkurransevne og derigjennom for økt verdiskaping og sysselsetting. Med hovedtyngden av befolkningen og næringslivet lokalisert nær kysten er sjøtransporten viktig i denne sammenhengen.

Havnene er bindeledd mellom sjøtrafikken og landtrafikken. God tilknytning til havnene, både landverts og sjøverts, er nødvendig for at havnene skal fylle funksjonen som knutepunkter i transportkorridorer.

Farledsnettet med tilhørende infrastruktur og tjenester skal avvikle en stor sjøtrafikk på norskekysten. Infrastrukturen består av seilingsløp med tilstrekkelige dybder, bredder og manøvreringsrom, fyr- og merkesystemer og elektroniske navigasjonssystemer. Framkommelighet og sikkerhet til sjøs ivaretas gjennom gode farleder og navigasjonshjelpemidler. Videre er det avgjørende å gi et dekkende og kvalitativt godt tilbud av lostjenester og trafikksentraltjenester. Seilingsregler for trafikk i ulike farvann og meldings- og informasjonssystemer bidrar også til å ivareta sikkerhet og framkommelighet langs kysten. Maritim informasjonsteknologi blir et stadig viktigere verktøy i driften av disse systemene.

Effektive fiskerihavner og sikre sjøveier med god framkommelighet er en forutsetning for verdiskapingen i fiskerinæringen, og dermed også for bosettingen langs store deler av kysten.

Sjøtransport har en dominerende rolle i utenriks godstransport, og står for om lag 95 pst av transportarbeidet (målt i tonnkm) ved innførsel og utførsel av varer på norsk område. Bortsett fra en nedgang rundt 1991, har sjøtransporten utenriks vist en jevn vekst de senere årene. Fra 1995 til 1996 var veksten på 5,1 pst.

Innenriks står sjøtransporten for om lag 35 pst av godstransportarbeidet (målt i tonnkm, eksklusiv transport av olje fra kontinentalsokkelen). Det har vært en svakt nedadgående tendens de senere årene. Fra 1994 til 1995 var det imidlertid en nedgang på 15 pst i utført innenriks godstransportarbeid til sjøs. Det har fra 1995 til 1996 ikke vært noen endring i innenriks sjøtransport.

Sjøtransport har en meget liten andel (om lag 1 pst) av den innenlandske persontransporten. Som andel av kollektivtransport står sjøtransport (ferjer, hurtigbåter mv) for om lag 8 pst av transporterte passasjerer og i overkant av 5 pst av transportarbeidet (antall passasjerkm). Omfanget av persontransporten til sjøs har holdt seg forholdsvis konstant over en lengre periode. I tillegg til den kommersielle skipsfarten er det stor trafikk av fiskefartøy, særlig på Vestlandet og i Nord-Norge.

Veksten i skipstrafikken på norsk område gjenspeiles også i økningen av antall losoppdrag, som har vist en jevn stigning fram til 1995. Fra 1995 til 1996 økte antall losoppdrag fra 41 039 til 42 073, det vil si 2,5 pst. I tillegg er det utstedt over 2 000 farledsbevis og gitt om lag 2 700 dispensasjoner fra losplikten i 1996.

Siden 1981 har det i gjennomsnitt forekommet noe over 100 grunnstøtinger og kollisjoner pr år i norske farvann, hvor fartøyer på over 25 BT har vært involvert. De fleste ulykkene har vært av mindre alvorlig karakter, og hittil har store katastrofer vært unngått. Med økende fartøystørrelser og et økt innslag av skip med farlig eller forurensende last, kan imidlertid konsekvensene av en ulykke bli store. Ulykkesfrekvensen har vist en synkende tendens, etterhvert som stadig flere sikkerhetstiltak er iverksatt. Fra 1995 har imidlertid antall grunnstøtinger økt noe.

Økt sikkerhet til sjøs reduserer risikoen for ulykker, og dermed risikoen for miljøskader i kystsonen, blant annet som følge av utslipp av olje og annen farlig last. For nærmere omtale av miljøproblemer knyttet til sjøtransport vises det til miljøredegjørelsen innledningsvis i proposisjonen.

Mål og utfordringer

Regjeringens overordnede mål for virksomheten under programkategori 16.60 er best mulig sikkerhet og framkommelighet i norske farvann og havner. Etablering, drift og vedlikehold av maritim infrastruktur og tjenester inngår som sentrale oppgaver i realiseringen av havne- og farvannspolitikken.

I St meld nr 32 (1995-96) har regjeringen trukket opp det strategiske grunnlaget for samferdselspolitikken i årene framover. Det er fulgt opp videre med St meld nr 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport. Som det framgår i stortingsmeldingen er de viktigste utfordringene framover å:

- Redusere næringslivets transportkostnader og styrke sjøtransporten gjennom utvikling av effektive havner, bedre tilknytningen mellom havnene og det landbaserte transportnettet og arbeide for at havnene sikres tilstrekkelige arealer i samspill med lokale myndigheter.
- Tilrettelegge for økt verdiskaping i fiskerinæringen gjennom utbygging og vedlikehold av fiskerihavner.
- Øke sikkerheten og bedre framkommeligheten til sjøs gjennom utbedring av farleder og oppmerking av disse med merker og fyr.

Velfungerende havner og god infrastruktur for sjøtransport er av vesentlig betydning for effektiviteten i transportsystemet. Regjeringen ser det som vesentlig at næringslivet har et transporttilbud som kan bidra til å styrke dets konkurransevne. Dette er også en forutsetning for sysselsetting og økt verdiskaping i kystnæringene.

Resultater 1996-97

Resultater fra virksomheten under programkategori 16.60 i 1996-97 framgår av resultatomtalen under de enkelte kapitlene.

Prioriteringer for 1998

Budsjettforslaget tar utgangspunkt i de hovedprioriteringer og økonomiske planrammer som er presentert i St meld nr 46 (1996-97). Det foreslås en betydelig økning i bevilgningene i 1998 sammenlignet med S III 1997.

Det blir i St meld nr 46 (1996-97) lagt til grunn en samlet planramme på 3,57 mrd 1998-kroner for perioden 1998-2001. Det blir fremmet forslag om å bevilge 829,19 mill kroner til kystforvaltning for 1998.

Innenfor den økonomiske rammen vil følgende områder bli prioritert:

- Utbygging og vedlikehold av fiskerihavner og farleder.
- Vedlikehold av fyr og merker.

Havnetjenesten

I St meld nr 46 (1996-97) blir det for perioden 1998-2001 lagt til grunn at 871 mill 1998-kroner benyttes til utbygging og vedlikehold av fiskerihavner og farleder, med hovedvekt på fiskerihavner. Det foreslås bevilget 185 mill kroner til havnetjenesten i 1998, som er en realøkning i forhold til S III 1997 på 11 pst.

Det er i dag et stort utbyggingsbehov for fiskerihavner. I hovedsak gjelder dette eksisterende havner, og behovet er knyttet både til utdypinger og molobygging. Det er også et betydelig etterslep i vedlikeholdet. Av den samlede rammen til havnetjenesten foreslås det at 121 mill kroner avsettes til vedlikehold og utbygging av fiskerihavner.

Utvikling i retning av større fartøy, både når det gjelder fiskefartøy og passasjer- og gods fartøy, har gjort at seilingsløp og leder etterhvert har blitt for trange og grunne. Til utbedring av farleder foreslås 38 mill kroner i 1998.

Til delfinansiering av kommunale anlegg i fiskerihavner foreslås det 26 mill kroner.

Fyrtjenesten

I St meld nr 46 (1996-97) blir det for perioden 1998-2001 lagt til grunn at 850 mill 1998-kroner benyttes til drift og vedlikehold og investeringer i fyr og merker. Det foreslås nær 189 mill kroner til fyrtjenesten i 1998.

I tråd med St meld nr 46 (1996-97) vil det bli lagt vekt på vedlikehold av fyr, lykter og faste merker. God standard på vedlikeholdet er viktig for å ivareta sikkerheten og framkommeligheten til sjøs.

Vedlikeholdet de senere årene har ikke vært tilstrekkelig til å opprettholde standarden på bygningsmassen. Bevilgningen foreslås økt i 1998. Forslaget innebærer at de mest nødvendige bygningstekniske reparasjoner kan gjennomføres.

Det er fortsatt behov for bedre oppmerking av farleder. I budsjettforslaget er det blant annet satt av midler til bedre oppmerking av leder som trafikkeres av hurtigbåter.

Lostjenesten

Losgebyret dekker utgiftene til lostjenesten fullt ut. I St meld nr 46 (1996-97) er det lagt opp til at losaktiviteten kan økes ut over det som inngår i den økonomiske rammen for perioden når den dekkes av tilsvarende økte inntekter fra losgebyrer. En økning av trafikken har gjort at etterspørselen etter lostjenester har økt kraftig de senere årene. Det foreslås derfor en økning av utgifts- og inntektsbevilgningen for lostjenesten på 15 mill kroner.

KAP 1060 KYSTADMINISTRASJON (jf kap 4060)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	52 272	44 870	
11	Varer og tjenester	26 655	24 320	
01	(Ny) Driftsutgifter			70 395
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres 1)</i>	11 256	8 160	
47	Innkjøp av EDB-utstyr, <i>kan overføres</i>	2 250	2 330	2 365
70	Tilskudd Redningsselskapet	54 500	50 000	40 000
	Sum kap 1060	146 933	129 680	112 760

1) Posten er fra 1998 overført til kap 1067 Trafikksentraler.

Innledning

Kapitlet dekker utgiftene til den administrative delen av Kystverket, som består av Kystdirektoratet og fem distriktskontorer. Kapitlet omfatter også statens tilskudd til Redningsselskapet. Den operative virksomheten til Kystverket blir budsjettet og omtalt under kapitlene 1064, 1065, 1066 og 1067. Midlene over kap 1060 blir brukt til overordnet administrasjon, planlegging, koordinering, oppfølging og kontroll med de operative tjenester, forvaltningssaker og deltakelse i den samordnede samfunnsplanleggingen. Denne innsatsen er medvirkende til at Kystverket kan nå de mål som er satt for etaten.

I St meld nr 46 (1996-97) blir det redegjort for at Fiskeridepartementet vil legge til rette for bedret ressursutnyttelse i Kystverket. Fiskeridepartementet har oppnevnt et utvalg som skal vurdere Kystverkets rolle, funksjoner og oppgaver. I denne sammenhengen vil det også bli vurdert ulike

former for skille mellom forvaltning og drift i Kystverket. Den geografiske lokalisering av Kystverkets distriktskontorer vil ikke bli vurdert i forbindelse med dette arbeidet.

Av hensyn til den overordnede styringen av sjøtransportsektoren og for bedre å kunne vurdere ressursinnsatsen på ulike områder opp mot hverandre, vil Fiskeridepartementet prioritere arbeidet med å utarbeide et plansystem for infrastrukturen innen sjøtransportsektoren. Utviklingen av et slikt plansystem krever at det faglige grunnlaget styrkes.

Nytt økonomireglement for staten

Arbeidet med å innføre det nye økonomireglementet for staten er satt i gang. Det er etablert en prosjektorganisasjon som skal sikre at alle behov og krav i regelverket blir gjennomgått og fulgt opp.

Kystdirektoratet skal innen 1. juli 1998 ha innført nye instruksjer og fullmakter og edb-løsninger i tråd med Fiskeridepartementets og Finansdepartementets krav. Det forutsettes gjennom dette at den totale økonomiforvaltning ved Kystdirektoratet vil være i overensstemmelse med det nye økonomireglementet og de tilhørende funksjonelle krav.

Mål

Den administrative delen av Kystverket skal utøve sin virksomhet slik at hovedutfordringene innenfor regjeringens politikk for havner og infrastruktur til sjøs kan møtes mest mulig effektivt. Dette forutsetter blant annet en organisering av Kystverket som gir en god utnyttelse av ressursene som Kystverket disponerer.

Hovedutfordringene er blant annet knyttet til å styrke sjøtransporten gjennom utvikling av effektive havner, tilrettelegge for økt verdiskaping i fiskerinæringen og øke sikkerheten og framkommeligheten til sjøs.

Det er et viktig mål å sikre tilgangen på areal til de viktigste havnene og sjøvertsferdsel. Dette er av stor betydning for å få en effektiv godshåndtering og hindre økte transportkostnader for næringslivet, jf omtale av kystsoneforvaltning i innledningen og under programkategori 16.30.

Resultater 1996-97

Kystverket har etablert et internt system for virksomhetsplanlegging og mål- og resultatstyring. Systemet gir direkte koblinger mellom virksomhetsplan, sluttproduktområder og regnskap og budsjett. Videreføringen av strategier og systemet rundt disse vil være et viktig element i arbeidet med bedret mål- og resultatstyring i etaten.

Kystdirektoratet har utarbeidet to nye forskrifter som vil ha betydning for skipstrafikken. Den ene forskriften regulerer den informasjon som fartøyene er pliktige til å gi offentlig myndighet i medhold av EU-direktiv 93/75 (HAZMAT), havne- og farvannsloven og losloven. Den andre forskriften er utarbeidet som følge av etableringen av trafikksentralen for Oslofjorden, for å sikre et entydig regelverk som regulerer trafikk og bruk av fjorden. I forlengelsen av dette arbeides det med forskrifter også for andre områder på kysten.

I Revidert nasjonalbudsjett for 1996 ble det bevilget midler til et prosjekt om sjøvarsling på Stadt, jf omtale i St prp nr 1 (1996-97) for Fiskeridepartementet. Et testsystem for Stadtfarvannet ble satt i drift fra 1. juni 1997.

Riksrevisjonen påpekte i 1995 mangler ved Kystverkets internkontroll, økonomistyring og regnskapsføring. Siden den gang er det gjennomført et omfattende arbeid for å forbedre rutinene på dette området. Arbeidet med å rette opp faktiske feil i regnskapet, herunder avstemming av interim- og balansekonti, er gjennomført med ekstern bistand fra et statsautorisert revisjonsfirma. Det er etablert rutiner og prosedyrer som skal sikre at bestemmelsene i bevilgningsreglementet blir fulgt.

Kystverkets regnskaps- og økonomisystem ble oppgradert til ny versjon ved årsskiftet 1996-97. Dette har bedret funksjonaliteten på en del områder, blant annet ved at den tekniske tilpasningen til nytt økonomireglement for staten blir enklere.

Arbeidet med å gjennomføre kompetanseoppbyggende tiltak innenfor kystsoneforvaltning er trappet opp det siste året.

Prioriteringer for 1998

Arbeidene med forskrifter og seilingsregler som tar sikte på å regulere trafikk i og bruk av norsk indre farvann, er påbegynt i 1997 og vil bli videreført i 1998.

Kystdirektoratet vil fortsette arbeidet med deltakelse i kommunale og fylkeskommunale planoppgaver som berører Kystverkets interesser i kystsone generelt. Det samme gjelder også i forhold til miljøforvaltningens verneplanlegging og andre etaters løpende sektorplanlegging.

NORSK SELSKAB TIL SKIBBRUDNES REDNING - NSSR (jf post 70)

Innledning

Norsk Selskab til Skibbrudnes Redning (NSSR, Redningsselskapet) er en landsdekkende humanitær forening. Som for de andre redningsressursene i landet står redningsskøyene under operativ ledelse av de to hovedredningssentralene HRS Nord-Norge i Bodø og HRS Sør-Norge på Sola (ved Stavanger).

Den 10. september 1996 ble det inngått ny rammeavtale om det framtidige samarbeidet mellom staten ved Fiskeridepartementet og Redningsselskapet. Avtalen ble godkjent av Stortinget ved behandlingen av statsbudsjettet for 1997.

Mål

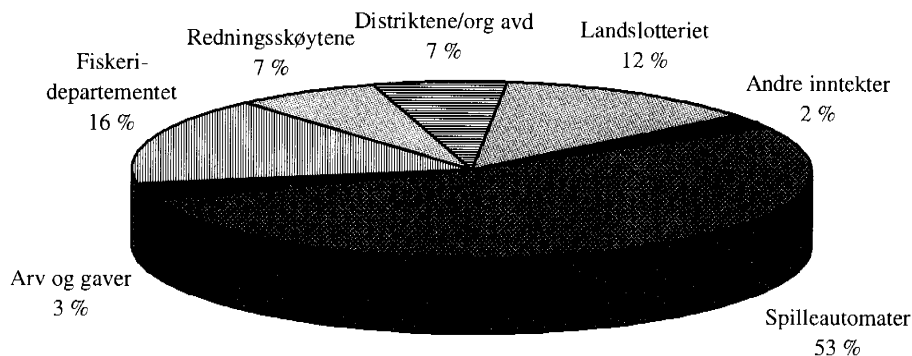
Redningsselskapets primære formål er å redde liv og verdier på sjøen og å opprettholde og utføre rednings- og hjelpetjenester langs norskekysten og i tilgrensende havområder. Redningsselskapet skal også drive opplysende og forebyggende arbeid for å bedre sikkerheten for sjøfarende. Redningsselskapets arbeid innen det ulykkesforebyggende arbeidet er i hovedsak konsentrert om områdene: Redningsselskapets KystPatrolje, sjø- og miljøvettkurs og frivillige lokale sjøkorps.

Resultater 1996-97

Redningsselskapet har i 1996 hatt 28 redningsskøyter i helkontinuerlig drift. Til sammen har skøytene hatt i overkant av 7 600 driftstimer i forbindelse med redningsoppdrag og søk. I tillegg kommer medgått tid til assistanse av fartøyer.

Som en videreføring av sjøkorpset som ble opprettet i Arendal i 1996, er det i år opprettet et sjøkorps med utrykningsfartøy og frivillig bemanning i indre Oslofjord.

Oversikt over NSSRs inntektsfordeling i 1996

Figuren over viser Redningsselskapets samlede inntektsfordeling i 1996, inkludert offentlig tilskudd. Redningsselskapets aktivitetsregnskap for 1996 viser et overskudd/tilført egenkapital på 25,6 mill kroner, slik at selskapets totale egenkapital pr 31. desember 1996 var 160,8 mill kroner. Samlet gjeld var 107,3 mill kroner. En vesentlig del av overskuddet blir brukt til nyinnkjøp og omfattende vedlikehold av redningsskøyene. I 1996 ble det investert 25,3 mill kroner i nyanskaffelser og modernisering av redningsskøyene.

Utdrag av Redningsselskapets aktivitetsstatistikk

	Gj snitt siste 5 år	1995	1996
Reddede personer	59	108	62
Bergede fartøy	50	81	63
Assisterte personer	5 838	8166	6278
Assisterte fartøy	1 805	2070	2238
Søk	200	276	183
Froskemannsjobber	1 026	1113	1277
Syketransporter	48	55	38
Fraktete personer	2 811	1826	2174

Prioriteringer for 1998

Redningsselskapet vil videreutvikle konseptet med flerbruksskøyter som omfatter brannslukking, oljevern og førstehjelp, og skøytestasjonene vil bli rustet opp til en enhetlig standard.

Redningsselskapet vil satse på å videreutvikle det ulykkesforebyggende arbeidet gjennom områdene: Redningsselskapets KystPatrolje, sjø- og miljøvettopplæring, frivillige sjøkorps og sjø- og miljøvettkurs i skolen. Sommeren 1998 vil selskapet prioritere en større sjø- og sikkerhetskampanje langs kysten.

BUDSJETTFORSLAGET

Stillinger

Under kap 1060 Kystadministrasjon var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 178 årsverk, hvorav ingen var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Posten dekker lønn og godtgjørelser for ansatte i Kystdirektoratet og en del av de ansatte ved distriktskontorene. Videre skal bevilgningen på posten dekke det meste av driftsmidlene til personellet og annen virksomhet under kap 1060. Utgifter til reiser mm for personell under dette kapitlet, som er knyttet til spesielle prosjekter eller oppdrag, blir dekket over andre kapitler og poster under Kystverket.

Det fremmes forslag om å bevilge 70,395 mill kroner til driftsutgifter i 1998.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen på denne posten er fra og med 1998 flyttet til kap 1067 Trafikksentraler, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Post 47 Innkjøp av EDB-utstyr, kan overføres

Posten dekker utgifter til oppgradering og utvikling av den administrative datateknologiske plattformen i Kystverket og dessuten utgifter til programvare og utstyr. Normalt vedlikehold og andre driftsutgifter blir dekket over driftspostene på de respektive kapitlene. I forbindelse med store utviklingsprosjekter, som for eksempel bygging av trafikksentraler, vil datainvesteringene bli ført på investeringspostene.

Det fremmes forslag om å bevilge 2,365 mill kroner på posten i 1998.

Post 70 Tilskudd Redningsselskapet

Det fremmes forslag om å bevilge 40 mill kroner i tilskudd til Redningsselskapet i 1998. Forslaget blir fremmet ut fra en samlet finanspolitisk vurdering, og innebærer en bevilgningsreduksjon på 10 mill kroner i forhold til S III 1997.

KAP 4060 INNTEKTER (jf kap 1060)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Salg av fyr- og merkelister	161	41	40
07	Refusjoner	4 401	10	10
	Sum kap 4060	4 562	51	50

Post 01 Salg av fyr- og merkelister

På denne posten blir inntekter fra salg av fyr- og merkelister postert. Det fremmes forslag om å bevilge 40 000 kroner på posten i 1998.

Post 07 Refusjoner

På denne posten blir det ført inntekter fra oppdrag, salg av materiell mv. Det fremmes forslag om å bevilge 10 000 kroner på posten i 1998.

KAP 1064 HAVNETJENESTEN (jf kap 4064)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
30	Fiskerihavneanlegg, kan overføres, kan nyttes under kap 1064, post 33 og 60	100 046	106 700	121 000
33	Farleder, kan overføres, kan nyttes under kap 1064, post 30 og 60	40 567	30 800	38 000
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, kan overføres, kan nyttes under kap 1064, post 30 og 33 . . .	18 544	26 000	26 000
	Sum kap 1064	159 157	163 500	185 000

Innledning

Kapitlet dekker utgiftene til bygging og vedlikehold av fiskerihavner og farleder. Videre bevilges tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak over dette kapitlet.

Utbyggingen av fiskerihavneanlegg skjer i henhold til de kriterier og prosesser som er trukket opp i St meld nr 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport og St meld nr 44 (1992-93) Om fiskerihavnepolitikken. Det blir med utgangspunkt i fylkeskommunale og kommunale fiskerihavneplaner foretatt en samlet prioritering mellom ulike prosjekter og tiltak. Kystverket legger vekt på å kunne bidra med sin kompetanse i arbeidet med disse planene, blant annet ved deltakelse i arbeidsgrupper.

Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet vil videreutvikle verktøy og metoder for prioritering mellom prosjekter og tiltak i havner og farleder, jf St meld nr 46 (1996-97). Dette omfatter blant annet bruk av nytte-/kostnadsanalyser som et ledd i prioritering av fiskerihavneanlegg.

I Nordland, Troms og Finnmark brukes fortsatt enkelte bunnkjettingsanlegg til fortøyning av fiskefartøy. Det er satt i gang et prosjekt innen Kystverket der målsettingen er å erstatte de bunnkjettingsanleggene som i dag er i bruk med moderne fortøyningsinnretninger for fiskefartøy, i hovedsak flytekaier.

Som omtalt i St meld nr 46 (1996-97) har regjeringen som siktemål at staten søker å avhende sine anlegg i ikke-næringsaktive fiskerihavner. Fiskeridepartementet og Kystdirektoratet arbeider med en generell kartlegging av de juridiske problemstillingene knyttet til spørsmålet. Dette vil danne grunnlaget for det videre arbeidet med avhendelse av disse anleggene.

Mål

Hovedmålet med virksomheten under dette kapitlet er å sikre god framkommelighet, høy sikkerhet og best mulig konkurransedyktighet for skipsfarten, fiskeflåten og tilknyttet næringsvirksomhet. Kystverket skal bidra til dette gjennom planlegging, utbygging og vedlikehold av fiskerihavner og farleder.

Viktige siktemål er å fjerne hindringer i trafikkerte farvann, sørge for tilstrekkelige dybdeforhold, sikre tilfredsstillende manøvreringsforhold i fiskerihavnene og medvirke til at det kan stilles til rådighet nødvendig infrastruktur for levering og mottak av fisk og for fortøyning, service og utrusting av fiskeflåten.

Resultater 1996-97

I 1996 ble det brukt 100 mill kroner på post 30 Fiskerihavneanlegg og 40,6 mill kroner på post 33 Farleder, som tilsammen utgjør 140,6 mill kroner. Det ble utført arbeider på i alt 46 anlegg i 1996, herunder vedlikeholdsarbeid på 14 steder. Av det samlede antall anlegg var 5 farledsanlegg.

Bevilgningen i 1997 (S III 1997) er 106,7 mill kroner på post 30 Fiskerihavneanlegg og 30,8 mill kroner på post 33 Farleder, som tilsammen beløper seg til 137,5 mill kroner. Av dette er 130 mill kroner ventet å gå til utbyggingsanlegg, mens 7,5 mill kroner vil bli brukt til vedlikehold og reparasjoner. Det er i 1997 planlagt å utføre arbeid på i alt 34 anlegg, herunder vedlikeholds- og reparasjonsarbeider på 6 steder. Av det samlede antall anlegg er 5 farledsanlegg.

I 1997 vil arbeider i form av entreprise og innleie av utstyr beløpe seg til om lag 24 mill kroner. Dette gir en entrepriseandel på om lag 17 pst.

I perioden 1992-96 ble det brukt om lag 68 mill 1998-kroner til reparasjon av moloer etter stormskader. I 1997 er det ventet at 5 mill kroner vil gå til ekstraordinært vedlikehold. I 1997 er det oppstått flere større skader som følge av storm, blant annet i Hasvik, Årviksand og Svolvev. Skader som er oppstått i 1997 utgjør om lag 15 mill kroner. Akkumulert kostnad for moloreparasjoner anslås å utgjøre 35 - 40 mill kroner.

Større anlegg som vil bli ferdigstilt i 1997 er utdypingsarbeidene i Røsvikrenna i Østfold, Brønnøysund i Nordland og Senjahopen i Troms.

Kystverket har i perioden 1995-97 gjennomført et prosjekt for tilstandsundersøkelser av betongkaier bygd som allmeningskaier i statlige fiskerihavner, med en kostnadsramme på 3 mill kroner. Prosjektet er del av et større FoU-prosjekt i regi av Norges forskningsråd. Hovedprosjektet, med en kostnadsramme på 20 mill kroner, ledes av Vegdirektoratet. Dette skal avsluttes i 1998. Resultatene fra Kystverkets delprosjekt forventes å foreligge mot slutten av året, og vil danne grunnlaget for et vedlikeholdsprogram for de om lag 100 betongkaiene Kystverket har bygget de siste 30 år.

Prioriteringer for 1998

Gode og effektive fiskerihavner er en forutsetning for verdiskapingen i fiskerinæringen. Fiskerihavnene dekker tradisjonelt både lossing av fangst og lasting av ferdigprodukter ved mottak og bearbeidingsindustri, servicetiltak overfor fiskeflåten, som eksempelvis reparasjoner, proviantering og bunkring, og behovet for trygge og rolige liggeplasser.

Det er et stort utbyggingsbehov for fiskerihavner, og da særlig i tilknytning til utdypinger og molobygging i eksisterende havner. Utbyggingsbehovet forsterkes av strukturelle endringer. Det er blant annet en kontinuerlig endring i flåtestrukturen til større fartøy, noe som medfører behov for større dybder i mange havner. Det er også et betydelig etterslep i vedlikeholdet av fiskerihavner. Manglende vedlikehold har ført til at den investerte kapitalen ikke er blitt opprettholdt. I tillegg er det behov for ekstraordinært vedlikehold som følge av kraftige høst- og vinterstormer langs kysten.

Utvikling i retning av større fartøy, både når det gjelder fiskefartøy og passasjer- og godsfartøy har gjort at seilingsløp er blitt for trange og grunne. Det er behov for utbedring av farleder for å bedre både framkommeligheten og sikkerheten.

Det er i St meld nr 46 (1996-97) varslet en økt satsing på fiskerihavner og farleder i perioden 1998-2001. Budsjettforslaget for 1998 innebærer en realøkning i forhold til S III 1997 på 11 pst. Det foreslås en økning på post 30 Fiskerihavneanlegg og post 33 Farleder, mens det for post 60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg er en videreføring av 1997-nivået.

Det vil i 1998 bli startet opp til sammen sju nye anlegg under postene 30 og 33. Dette omfatter fiskerihavneanleggene i:

- Sirevåg i Hå kommune, Rogaland (molobygging)
- Geilevika i Giske kommune, Møre og Romsdal (molobygging og utdyping av innseilingen og havnebassenget)
- Hovsund i Vågan kommune, Nordland (utdyping av innseilingen og havnebassenget)
- Melbu i Hadsel kommune, Nordland (molobygging, utdyping av havnebassenget og nytt innseilingsløp) og
- Båtsfjord i Båtsfjord kommune, Finnmark (molobygging).

I tillegg vil det foretas utbedring av innseilingen til:

- Søvik i Haram kommune, Møre og Romsdal og
- Forsøl i Hammerfest kommune, Finnmark.

Anlegget i Søvik vil om mulig bli startet opp mot slutten av inneværende år. Det vil i 1998 være i gang arbeid på om lag 40 anlegg under postene 30 og 33. Bevilgningene til hhv Forsøl og Risøyrenna under post 33 omfatter de totale prosjektutgifter, herunder midler til oppmerking.

Utdypingen av Svartnes havn i Vardø kommune, Finnmark ble innstilt i 1990 da det på dette tidspunktet ikke forelå konkrete planer for utnyttelse av land- og sjøarealene. Kystverket arbeider nå med en samlet plan for havneutbyggingen i Svartnes, slik at de gjenstående utbyggingsarbeidene kan startes opp i 1998.

Det tas forbehold om eventuelle endringer i prioriteringer under kap 1064 ut fra blant annet planmessige og anleggstekniske forhold.

For nærmere omtale av aktiviteten på kap 1064 vises til Disponeringsplan for 1998 fra Kystdirektoratet (uttrykt vedlegg). Fiskeridepartementet vil i budsjettet for 1999 utarbeide en oversikt som inneholder opplysninger (kostnadsoverslag, foreslått beløp, gjenstående bevilgning, ferdigstilling etc) om anlegg under postene 30 og 33, jf merknad fra samferdselskomiteen i Budsjett-innst S nr 14 (1996-97).

BUDSJETTFORSLAGET

Post 24 Redskapsforvaltningen

Redskapsforvaltningssystemet skal som hovedprinsipp være selvfinansierende. Det blir derfor ikke gitt særskilte bevilgninger på post 24. Regnskapstallene i tabellen under må ses på som interne regnskapstall.

Redskapsforvaltningen står de nærmeste årene overfor flere større investeringer innenfor slepebåter og lektere, og oppgraderinger av enkelte utdypingsapparater. Dette er investeringer som er helt nødvendig for å erstatte eller oppgradere gammelt og nedslitt materiell.

	(i 1000 kr)		
	Regnskap 1996	Budsjett 1997	Forslag 1998
Driftsinntekter (inkl overføringer fra tidligere år)	86 511	74 600	79 000
Driftsutgifter			
Lønn	16 121	17 100	17 500
Drift	28 134	21 500	22 500
Vedlikehold	18 686	14 000	15 000
Investeringer	23 570	22 000	24 000
Bevilgningsbehov for post 24		0	0

Post 30 Fiskerihavneanlegg, kan overføres, kan nyttes under kap 1064, postene 33 og 60

Bevilgningen på post 30 går til bygging, utvikling og vedlikehold av fiskerihavner. Posten dekker også forsknings-, utviklings-, utrednings- og kompetansehevende arbeid utført av nasjonale forsknings- og utdanningsinstitusjoner. I utredningsarbeidet brukes også konsulentfirmaer.

Det fremmes forslag om å bevilge 121 mill kroner på posten i 1998.

Post 33 Farleder, kan overføres, kan nyttes under kap 1064, postene 30 og 60

Bevilgningen på post 33 dekker utgifter i forbindelse med utdyping og utbedring i farledene. Det foreslås bevilget 38 mill kroner på posten i 1998.

Post 60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg, kan overføres, kan nyttes under kap 1064, postene 30 og 33

Bevilgningen på post 60 går til delfinansiering av kommunale anlegg i fiskerihavner. Normalt blir det bevilget 35-50 pst i tilskudd til anleggene, men det kan i særlige tilfeller bevilges mer. Tilsagnene blir gitt etter søknad fra kommunene.

Anleggene omfatter i hovedsak kaier for lasting og lossing av fangst og redskaper, i tillegg til rene liggekaier for fiskeflåten. Havneutbygginger er ofte så kapitalkrevende at de ikke kan gjennomføres uten statlig støtte. Dersom fellesfinansiering kan gjøre havnene mer komplette og dermed mer tidsbesparende og effektive for fiskefartøyene, vil dette føre til at ringvirkningene av de statlige investeringene øker for hver enkelt havn.

Det blir over Kommunal- og arbeidsdepartementets budsjett, kap 551, post 51 Regionale program for næringsutvikling, blant annet gitt støtte til havneutbygging. Det kan over denne posten gis støtte til kaianlegg i forbindelse med tilrettelegging av kommunale næringsarealer og kommunale trafikk- og almenningsskaier med regional betydning.

Som en oppfølging av St meld nr 31 (1996-97) Om distrikts- og regionalpolitikken, vil Kommunal- og arbeidsdepartementet for 1998 prioritere havneprosjekter innenfor de midlene som er til rådighet over kap 551, post 51. Det vil bli lagt vekt på utbygging og utbedring av kommunale havneanlegg i forbindelse med tilrettelegging av eller allerede tilrettelagte næringsarealer.

Det fremmes forslag om å bevilge 26 mill kroner på post 60 Tilskudd til fiskerihavneanlegg i 1998.

KAP 4064 INNTEKTER (jf kap 1064)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
07	Refusjoner	18 734	10	10
	Sum kap 4064	18 734	10	10

Post 07 Refusjoner

På denne posten blir det ført inntekter fra ekstern oppdragsvirksomhet som ikke ligger under den ordinære virksomheten til Kystverket. I 1995 og 1996 utførte Kystverket arbeid for Statens vegvesen i Bognestraumen, noe som førte til høyere inntekter enn normalt.

Det fremmes forslag om å bevilge 10 000 kroner på posten i 1998.

KAP 1065 FYRTJENESTEN (jf kap 4065)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	98 027	111 682	
11	Varer og tjenester	75 182	60 130	
01	(Ny) Driftsutgifter			173 920
30	Nyanlegg, <i>kan overføres</i>	9 218	6 450	6 000
46	Ombygginger, utvidelser, ekstraordinært vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 842	5 000	
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>			8 770
	Sum kap 1065	193 269	183 262	188 690

Innledning

Kapitlet dekker utgifter knyttet til drift og vedlikehold. Kapitlet omfatter også istjenesten og investeringer i fyr- og merketjenesten.

Fiskeridepartementet la våren 1997 fram St meld nr 33 (1996-97) Vurdering av den gjennomførte nedleggninga av vakthaldet på fyr. Ved Stortingets behandling av meldingen var det bred enighet om den store sikkerhetsmessige betydningen av navigasjonsinstallasjonene i fyrtenesten. Det ble ansett som viktig å ikke foreta ytterligere nedbemanning av fyrstasjonene, og at fyrbetjeningen skal nyttes i størst mulig grad til løpende drifts- og vedlikeholdsoppgaver. I særlig grad knyttet det seg interesse til en fornyet vurdering av bemanningen på fyr i områdene Hustadvika (Bjørnsund), Folla (Buholmråsa), Vestfjorden (Skomvær) og Finnmarkskysten (Kjølnes og Vardø).

Som en del av farledssystemet, vil Kystverket fortsette utvikling og ajourhold av en tidsmessig database som omfatter alle installasjoner i fyrtenesten. Dette blir gjort både med hensyn til effektivisering av egen drift og for å legge forholdene til rette for utveksling av informasjon med Statens kartverk (Sjøkartverket) og andre.

Mål

Hovedmålet med virksomheten under dette kapitlet er å planlegge og sørge for utbygging, drift og vedlikehold av navigasjonsinfrastruktur på norsk område som er tilstrekkelig i antall og som har god driftssikkerhet, for å oppnå god framkommelighet og høy sikkerhet. Det er satt følgende fire resultatmål for kvaliteten på de tjenester som ytes:

- Det skal ikke forekomme uhell eller ulykker som kan føres tilbake til sviktende fyr- og merketjeneste eller mangelfull navigasjonsvarsling.
- Tilgjengeligheten på fyr- og elektroniske innstillinger skal være minst 99,8 pst.
- Tilgjengeligheten på fyrlyper og lanterner skal være minst 99 pst.
- Tilgjengeligheten på lysbøyer skal være minst 97 pst.

Det første resultatmålet er satt på et rent prinsipielt grunnlag. Hver ulykke må analyseres nærmere for å se om årsaksforholdet kan føres tilbake til kvalitetsmessig svikt i fyr- og merketjenestene. De tre siste resultatmålene er i tråd med retningslinjer for hjelpemidler for navigasjon fra Den internasjonale fyrvesenorganisasjon (IALA). Normale slukningsperioder er ikke regnet med i tilgjengelig tid.

Resultater 1996-97

Det ble i 1996 ikke registrert uhell eller ulykker som kan føres tilbake til sviktende fyr- og merketjenester eller manglende navigasjonsvarsling.

Fyr og elektroniske systemer var i drift 99,8 pst av tiden og oppfylte kravet til full drift. Fyrlamper og lanterner var i drift 99,7 pst av tiden og oppfylte kravet til full drift. Lysbøyer var i drift 99,0 pst av tiden og oppfylte likeledes kravet til full drift.

Flytende merker har blitt kontrollert, og vedlikehold og utskiftninger har blitt gjort der dette har vært nødvendig. Når det derimot gjelder vedlikeholdet av faste merker, lykter og fyrstasjoner, har dette blitt noe dårligere de senere årene.

Siden Kystverket startet prøvedrift av Differential Global Positioning System (DGPS) i 1989, er det foretatt en omfattende utprøving i samarbeid med brukere og industri. Kystverket har i løpet av de senere årene etablert 12 sendestasjoner på kysten for DGPS; Færder, Lista, Utsira, Utvær, Svinøy, Halten, Sklinna, Skomvær, Andenes, Torsvåg, Fruholmen og Vardø. Av disse ble Andenes og Fruholmen satt i drift i 1996. Det er nå mulig å motta differensielle GPS-signaler langs hele kysten. Mottaksforholdene kan variere noe innerst i trange fjorder som følge av meteorologiske og geografiske forhold.

En moderniseringsplan fra 1995 (MOD-95) for ombygging av Kystverkets om lag 500 batterilykter med batterier av primærtypen til nett- og solcelledrift ble startet i 1996, og vil gå over flere år. Pr 1. januar 1997 var 85 lykter bygget om. Det er planlagt ombygging av 150 lykter i 1997. Det vil da gjenstå 235 lykter for ombygging.

Fiskeridepartementet har i årene 1993-97 brukt midler til oppmerking av leder som trafikkeres av hurtigbåter. Det er satt opp nye merker, lanterner, punkter med indirekte belysning (flomlys) og radarreflektorer i leder som blir trafikkert av hurtigbåter. Leder i området Ålesund - Molde og Grøtøyleden ble merket for hurtigbåttrafikk i 1996.

Utvikling i antall installasjoner og redskapsenheter

	1994	1995	1996	1997
Bemannede automatiske fyr	31	31	31	31
Fyr, helautomatiske med tilsyn	79	79	79	79
Radiofyr	22	22	22	22
DGPS-stasjoner.	8	10	12	12
Tåkesignal	4	2	2	
Racon	60	62	62	62
Fyrlykter	3 945	4 002	4 040	4 060
Faste merker	13 440	13 460	13 470	13 480
Flytende merker	2 000	2 000	2 000	2 000
Lysbøyer	94	76	70	65

Det framgår av tabellen at det ikke har vært store endringer i antallet og typer installasjoner de siste årene. Alle installasjoner som gir lys- eller elektroniske signaler er automatisert. Tjenesten disponerer 13 større vedlikeholdsfartøy og fire føringsbåter, hver med to mannskap. Forøvrig disponerer tjenesten tilsynsbåter. Fire oljevernfarfartøy drives som vedlikeholdsfartøy av Kystverket til vanlig, men settes inn i oljevertjeneste for Statens forurensningstilsyn ved behov.

Prioriteringer for 1998

Den høyest prioriterte oppgaven i 1998 er å forbedre vedlikehold av fyr, lykter og faste merker, slik at målene om tilgjengelighet på signaler og sikkerhet i farledene fortsatt blir ivaretatt. Av den totale bevilgningen til fyrtjenesten går om lag en tredjedel til å dekke driftsutgifter, herunder lønn til fyrtjenestemenn, mens de resterende to tredjedeler går til vedlikehold, herunder lønn til vedlikeholdspersonell, og eventuelle nyinvesteringer.

Bevilgningsforslaget for 1998 under post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold innebærer en bevilgningsøkning på om lag 4 mill kroner i forhold til S III 1997. Dette innebærer at de mest nødvendige bygningstekniske reparasjoner kan gjennomføres.

Kystverket vil se nærmere på i hvilken grad det er mulig å utføre enkelt vedlikehold fra lokalt baserte fartøy og mannskap. Slike ordninger er allerede opprettet enkelte steder ved at tilsatte på noen fyrstasjoner fører tilsyn med fyrlys i nærområdet.

Stortinget ba ved behandlingen av St meld nr 33 (1996-97) Vurdering av den gjennomførte nedleggninga av vakthaldet på fyr, om en konkret vurdering av rebemanning av fyrene i områdene Hustadvika (Bjørnsund), Folla (Buholmråsa), Vestfjorden (Skomvær) og Finnmarkskysten (Kjølnes og Vardø). Kystdirektoratet vil foreta en utredning av de personellmessige, økonomiske og tjenestemessige konsekvensene av en eventuell rebemanning, herunder hvilke fyr som da vil måtte avbemannes som en konsekvens av dette. Det vil bli lagt særlig vekt på å vurdere muligheten for å omdisponere personell, eventuelt å la en gruppe fyrtenestemenn betjene flere stasjoner dersom forholdene skulle gjøre det mulig. Fiskeridepartementet vil legge til rette for at planen kan utarbeides snarest mulig. Eventuell rebemanning vil imidlertid kreve noe opprusting av boligmassen og følgelig økonomiske midler for å gjennomføres.

Riksantikvaren har utarbeidet en nasjonal verneplan hvor det foreslås at 84 fyrstasjoner og 5 tåkeklokkeanlegg fredes. Mange av stasjonene er fremdeles i aktiv drift. Så langt det er mulig vil det bli lagt til rette for at stasjoner som ikke er i bruk, kan overføres til andre for å redusere driftskostnadene. De stasjonene som ikke kan overføres til andre, vil kreve omfattende vedlikehold dersom de ikke skal tape bruks- og verneverdi.

Fiskeridepartementet har registrert initiativet til å etablere et nasjonalt fyrmuseum på Lindesnes. Det foreligger foreløpig ikke fullstendige planer for etablering og drift.

BUDSJETTFORSLAGET

Stillinger

Under kap 1065 Fyrtenesten var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 282 årsverk, hvorav ingen var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Midlene på posten skal dekke lønns- og driftsutgifter, herunder ordinært vedlikehold. Av bevilgningen er 1,2 mill kroner satt av som garantert minsteleie for en isbryter. Dette innebærer at dersom isbryting faktisk skjer, vil det føre til økte utgifter utover minsteleien.

Ombygging av lyktene som i dag blir drevet med primærceller, er anslått å koste om lag 33 mill kroner. Det er tidligere bevilget 15 mill kroner til prosjektet. Departementet ønsker å benytte om lag 8 mill kroner til dette formålet i 1998.

Det fremmes forslag om å bevilge 173,92 mill kroner på posten i 1998.

Post 30 Nyanlegg, kan overføres

Posten dekker ulike nyanlegg og investeringer i forbindelse med forbedring av seilingssikkerheten for hurtigbåter og nybygging og utvikling av DGPS, jf omtale under prioriteringer for 1998.

Det fremmes forslag om å bevilge 6 mill kroner til nyanlegg i 1998.

Post 45 (Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det fremmes forslag om å bevilge 8,77 mill kroner på posten i 1998.

KAP 4065 INNTEKTER (jf kap 1065)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
02	Alminnelig kystgebyr		34 300	51 983
07	Refusjoner	5 225	10	10
42	Salg av bygninger, inventar og andre innt	2 663	233	235
Sum kap 4065		7 888	34 543	52 228

Post 02 Alminnelig kystgebyr

Alminnelig kystgebyr dekker en andel av utgiftene i fyr- og merketjenesten og hele kostnaden til istjenesten. Det er skip i utenrikstrafikk, det vil si også norske skip i utenriks trafikk, som betaler alminnelig kystgebyr. De senere års statistikk har vist at utenrikstrafikkens andel av den totale skipsfarten i norsk farvann har økt fra om lag 20 pst til i overkant av 30 pst, og det er derfor

lagt til grunn at den andel som det alminnelige kystgebyr skal dekke økes fra 20 pst til 30 pst.

Det blir budsjettert med 51,983 mill kroner i inntekter på posten i 1998.

Post 07 Refusjoner

Posten omfatter oppdragsinntekter og refusjoner i forbindelse med pålagt oljevernberedskap mv. Det fremmes forslag om å bevilge 10 000 kroner på posten i 1998.

Post 42 Salg av bygninger, inventar og andre inntekter

Posten omfatter inntekter fra salg av eiendommer og inventar som Kystverket ikke lenger har behov for.

Det fremmes forslag om å bevilge 235 000 kroner på posten i 1998.

KAP 1066 LOSTJENESTEN (jf kap 4066)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	177 119	178 390	
11	Varer og tjenester	72 409	66 770	
01	(Ny) Driftsutgifter			268 520
45	Store nyanskaffelser, <i>kan overføres</i>	20	12 400	
46	Ombygginger, utvidelser, ekstraordinært vedlikehold, <i>kan overføres</i>	532	1 100	
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>			13 105
Sum kap 1066		250 080	258 660	281 625

Innledning

Kapitlet dekker lønns- og driftsutgifter i lostjenesten og dessuten investeringer og vedlikehold av losbåter og materiell.

Den 1. mai 1995 ble det satt i verk nye regler om bruk av los i norske farvann. Som hovedregel skal alle fartøyer over 500 BT (Brutto tonnasjeenheter) bruke los innenfor grunnlinjene. Fartøy med last som er særlig farlig eller forurensende, har en lavere grense for losplikt. Skip i innenriks fart og fiskefartøy registrert i EØS-området har ikke plikt til å bruke los. På lospliktig fartøy som har navigatør med nødvendig og tilstrekkelig kompetanse og erfaring fra å seile i norsk indre farvann, kan det utstedes farledsbevis for nærmere avgrensede områder. Farledsbevis er et sertifikat som gir navigatøren rett til å forestå seilassen uten å nytte statslos. En forutsetning for at navigatøren skal kunne få utstedt farledsbevis er at vedkommende har tilstrekkelig kompetanse i blant annet kystseilas og at de øvrige vilkårene er oppfylt.

Dersom nærmere fastsatte vilkår er oppfylt, kan det også gis dispensasjon fra plikten til å bruke los i norske farvann. En forutsetning er at det er sikkerhetsmessig forsvarlig og at de øvrige vilkårene er oppfylt.

Ved Stortingets behandling av det nye losplikt- og gebyrsystemet for norske farvann ble det forutsatt at de økonomiske rammene for lostjenesten skulle holdes om lag konstant i en overgangsperiode på 2 år regnet fra 1. mai 1995 og fram til systemet var evaluert, jf St meld nr 43 (1993-94) Losgebyr og losplikt og Innst S nr 63 (1993-94). Økning i trafikken og endret sammensetning av de fartøytypene som bruker los, har gjort det nødvendig med en viss omprioritering av ressursinnsatsen for å kunne tilby en best mulig lostjeneste innen de fastsatte økonomiske rammene. Som en følge av økt trafikk og i den forbindelse økt etterspørsel etter los, er det nødvendig med en økning av lostjenestens budsjetterrammer for 1998.

Regjeringen tar sikte på å legge fram for Stortinget en evaluering av det nye losplikt- og losgebyrsystemet i form av en stortingsmelding våren 1998.

Vedlikehold av losbåter og materiell og bygging av losbåter har blitt utsatt. Dette har medført at havarier og utgifter til nødvendige reparasjoner av den eksisterende losbåtflåten har økt den senere tid.

Mål

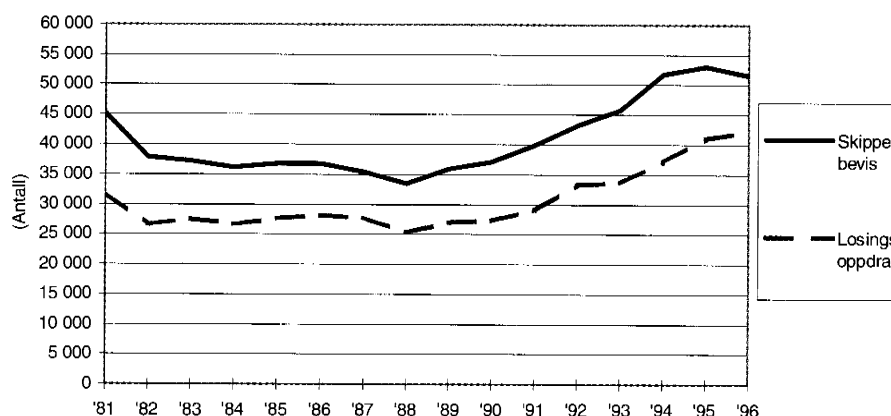
Hovedmålet for lostjenestens virksomhet er å bidra til høy sikkerhet og god framkommelighet. Dette gjøres ved å stille til disposisjon nødvendige lostjenester i norske farvann.

- Kystverket har satt som mål for virksomheten i lostjenesten at 97 pst av de losoppdrag som er etterspurt innenfor de fastsatte bestillingsfrister, skal gjennomføres uten ventetid av betydning.

Resultater 1996-97

Det har skjedd en vesentlig effektivisering av lostjenesten de seneste årene. Etter en relativt sterk reduksjon i antall losbåter og loser i perioden fram til 1995, har tallene vært stabile de to siste årene. Antallet losoppdrag har imidlertid vist en sterk økning fra begynnelsen av 1990-tallet og fram til i dag. Dette gjelder særlig på Vestlandet og i Troms og Finnmark. Figuren under viser utviklingen i skipperbevis og losinger i perioden 1981-1996.

Skipperbevis og losinger 1981 - 1996

Av figuren framgår det at for første gang siden 1988 er tallet på utstedte skipperbevis redusert i forhold til foregående år. Antall utførte losoppdrag har siden 1988 vært økende. Tabellen under viser utviklingen av antall losingsoppdrag og antall loser og losfartøy som er tilgjengelig.

År	Antall ansatte loser	Antall losbåter	Antall skipperbevis	Antall losingsoppdrag
1981	341	41	45 115	31 885
1986	293	32	36 780	28 116
1991	245	31	39 882	29 026
1996	274	28	51 585	42 073

Med hjemmel i de nye reglene om losplikt ble det i 1996 innvilget om lag 2 700 dispensasjoner fra plikten til å bruke los.

I januar 1997 flyttet losoldermannen i Oslofjorden med sin stab fra Hvasser til nye lokaler i Senter for marint miljø og sikkerhet i Horten. I mars 1997 flyttet også losformidlerne til samme sted. Det er ikke planer om å flytte losstasjonen fra Hvasser til Horten. Statsloser og losbåtførere vil således fortsatt ha stasjon på Hvasser.

I 1996 ble det registrert til sammen 13 uhell med fartøy der los var ombord. Uhellene fordeler seg på tre grunnstøtinger, to kollisjoner med andre fartøy og syv kollisjoner med kai. I kun tre av disse hendelsene er losen delvis å klandre, resten skyldes teknisk svikt eller utenforliggende årsaker. Tallet på uhell må sees i forhold til det store tallet på utførte losinger i 1996. I løpet av 1996 og i første kvartal i 1997 har det vært tre alvorlige havarier med losbåtene. Ingen av uhellene medførte personskader, men de forårsaket store materielle kostnader. Det blir arbeidet med å avklare årsaken til havariene og spørsmålet om ansvar og eventuelt grunnlaget for å kreve erstatning som følge av dette.

Det er inngått avtale om bygging av et nytt losfartøy.

Samarbeidet med Sjøfartsdirektoratet (Skiptkontrollen) for å effektivisere havnestatskontollen med skip vil fortsette. Losene rapporterer de fartøyene som synes å være i dårlig teknisk stand til Skiptkontrollen. Sjøfartsdirektoratet har dessuten tilgang til losformidlingsdatabasen, slik at opplysningene kan benyttes til planlegging av inspeksjoner.

Erfaringene fra samarbeidet med Redningsselskapet (NSSR) med transport av loser er gode, og det blir løpende vurdert å utvide samarbeidet. Kystverket kjøper i dag båttjenester hos

Redningselskapet i Arendal, Stavern, Farsund, Bodø og Andenes. I 1996 ble det brukt 2,4 mill kroner til kjøp av ulike tjenester.

Etter avtale med Kystverket har Helikopter Service AS siden høsten 1994 som en prøveordning fraktet loser til og fra losingsoppdrag i Sture-Mongstad-området. Ordningen kom i gang etter ønske fra Statoil og Norsk Hydro. Tjenesten har vært fullfinansiert av brukerne og Kystverket har hatt i oppdrag å formidle transportoppdragene. Etter at helikoptertjenesten ble lagt ut på anbud i henhold til reglene om offentlige anskaffelser og EØS-avtalen, ble det i juli 1997 inngått ny avtale for 3 år om transport av loser med Helikopter Service AS. Kostnadene ved tjenesten vil som tidligere bli dekket av brukerne.

Prioriteringer for 1998

Det blir arbeidet med å gjøre lostjenesten mest mulig effektiv. Viktige tiltak er fornyelse av losbåtflåten, videreutvikling av datasystemet for losformidlingen og oppdatering av kunnskap hos de ansatte. Etterspørselen etter lostjenester har som følge av trafikkøkning, økt kraftig de senere årene. Denne økningen har fortsatt i 1997. Det er ikke mulig å dekke etterspørselen innenfor de budsjetttrammene som er fastsatt for lostjenesten. Det er derfor lagt inn en økning av utgifts- og inntektsbevilgningene under henholdsvis kap 1066 og kap 4066, post 01 Losgebyr med 15 mill kroner.

Effektivisering må ikke forhindre at bestilte losoppdrag kan utføres innen rimelig tid. Det er likeledes viktig at effektiviseringstiltakene ikke reduserer sikkerheten til de ansatte i lostjenesten, eller at det får negative konsekvenser for skipstrafikken langs kysten.

Disse tiltakene vil bli prioritert i 1998:

- Bygging av en ny losbåt.
- Opplæring og etterutdanning av personell knyttet til lostjenesten (om lag 18 losaspiranter vil påbegynne opplæring i 1998).

BUDSJETTFORSLAGET

Stillinger

Under kap 1066 Lostjenesten var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 422 årsverk, hvorav ingen var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønn til de ansatte og vanlige driftsutgifter i lostjenesten. Trafikkøkning har ført til økt etterspørsel etter lostjenester, og bevilgningen er derfor økt med 15 mill kroner i forhold til S III 1997.

Det fremmes forslag om å bevilge 268,52 mill kroner på posten i 1998.

Post 45 (Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Post 45 og 46 er fra og med statsbudsjettet for 1998 slått sammen til en post 45. Midler til bygging av losbåter føres på denne posten. Videre skal utgifter til opprusting og ombygging av de nåværende losbåtene føres på posten.

Det fremmes forslag om å bevilge 13,105 mill kroner til disse formålene i 1998.

KAP 4066 INNTEKTER (jf kap 1066)

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelsen	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Losgebyr	262 671	257 690	281 625
02	Alminnelig kystgebyr	47 555		
04	Salg/avhendelse av losbåter	253	10	10
07	Refusjoner	896	10	10
Sum kap 4066		311 375	257 710	281 645

Post 01 Losgebyr

Losgebyrene omfatter losingsgebyr og losberedskapsgebyr og skal dekke alle utgiftene til lostjenesten over kap 1066. I tillegg skal også de driftsutgiftene som er knyttet til losformidling utført fra trafikkentralene, være med i gebyrgrunnlaget, jf kap 1067.

Det fremmes forslag om å bevilge 281,625 mill kroner på posten i 1998.

Post 02 Alminnelig kystgebyr

Posten er flyttet til kap 4065 fra og med 1997.

Post 04 Salg/avhendelse av losbåter

På denne posten blir inntekter fra salg/avhendelse av losbåter ført. Det fremmes forslag om å bevilge 10 000 kroner på posten i 1998.

Post 07 Refusjoner

Inntektene under post 07 kommer fra vederlag ved bruk av losfartøyene til andre formål enn losing og fra bergingslønn når losfartøy har vært med i bergingsaksjoner.

Det fremmes forslag om å bevilge 10 000 kroner på posten i 1998.

KAP 1067 TRAFIKKSENTRALER (jf kap 4067)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelsen	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	8 765	16 090	
11	Varer og tjenester	4 447	14 225	
01	(Ny) Driftsutgifter			20 095
21	Spesielle driftsutgifter	2 635	3 180	3 215
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres 1)</i>			11 250
	Sum kap 1067	15 847	33 495	34 560

1) Posten er fra 1998 overført fra kap 1060 Kystadministrasjon.

Innledning

Kapitlet dekker driftsutgifter for trafikksentralene på Fedje, i Brevik og i Horten, og investeringsutgifter for trafikksentralen på Kvitsøy.

Det er i dag to trafikksentraler i operativ drift, i Brevik i Telemark og på Fedje i Hordaland. Trafikksentralen i Horten er under fullføring, og en sentral for Rogaland er under prosjektering på Kvitsøy. Hovedoppgavene for en trafikksentral er å drive aktiv overvåking og håndheving av seilingsregler, navigasjonsassistanse og informasjonsutveksling.

Fram til nå har kap 1067 kun omfattet drift av trafikksentraler, mens investeringer har vært dekket over kap 1060, post 45. Fiskeridepartementet mener det vil være hensiktsmessig å samle alle utgifter knyttet til trafikksentraler på samme kapittel. Det foreslås derfor opprettet en ny post, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, under kap 1067 i statsbudsjettet for 1998.

Mål

Hovedmålet med virksomheten under kapitlet er å bidra til å oppnå høy sikkerhet i havner, leder og farvann ved å stille til rådighet tilfredsstillende tjenester fra trafikksentraler.

Det settes følgende resultatmål for virksomheten i 1998 :

- Aktiviteten ved trafikksentralene, herunder håndheving av aktuelle farvannsregler, skal gjennomføres på en slik måte at ingen uhell skal kunne tilbakeføres til feil eller svikt ved sentralene.

Resultater 1996-97

I 1996 ble det ikke registrert uhell som kan føres tilbake til feil ved trafikkovervåkings-tjenestene eller i håndhevingen av de reglene som gjelder for ferdsel i disse farvann.

Bygget i Horten, som skal huse trafikksentralen for Oslofjorden, er ferdigstilt og delvis tatt i bruk i 1997. Radarstasjonene som skal tilknyttes trafikksentralen er ferdige. Losoldermann med stab er overført fra Hvasser til Horten. Det er inngått kontrakt med leverandør av det tekniske utstyret til trafikksentralen etter en internasjonal anbudsrunde i henhold til EØS-reglementet.

Prioriteringer for 1998

Oslofjorden trafikksentral i Horten vil bli satt i operativ drift medio 1998.

Trafikksentralen på Kvitsøy er under prosjektering, og operativ driftstart er planlagt tidlig i år 2000. Samlet er utgiftene anslått til 58,5 mill kroner (1996-kroner) for de tekniske installasjonene

som dekkes over Kystverkets budsjett. I tillegg kommer kostnader forbundet med bygg og skjerming av tekniske installasjoner som dekkes over Statsbyggs budsjett. Det er avholdt en arkitektkonkurranse våren 1997 som grunnlag for den bygningsmessige framdriften.

BUDSJETTFORSLAGET

Stillinger

Under kap 1067 Trafikksentraler var det pr 1. juli 1997 besatt stillinger tilsvarende 51 årsverk, hvorav ingen var midlertidige.

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Posten dekker lønn og godtgjørelser til 28 trafikklede ved trafikksentralene i Brevik og på Fedje. I tillegg skal bevilgningen dekke lønnsutgifter for et halvt år til de 12 trafikklede som vil bli knyttet til trafikksentralen i Oslofjorden. 2,815 mill kroner og 2,5 mill kroner vil gå med til å dekke henholdsvis lønn og godtgjørelser til de 12 trafikklede og driftsutgifter ved Oslofjorden trafikksentral siste halvår 1998.

S III 1997 var basert på drift ved Oslofjorden trafikksentral hele 1997 og nødvendig opplæring av ansatte ved sentralen. Oppstart av driften er imidlertid utsatt til medio 1998, jf St prp nr 63 (1996-97) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet i 1997. Dette medfører at budsjettforslaget for 1998 er redusert i forhold til S III 1997.

Det fremmes forslag om å bevilge 20,095 mill kroner på posten i 1998.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Overvåking og kontroll av trafikken på Troll-feltet fra trafikksentralen på Fedje er basert på et samarbeid mellom Statoil og Kystverket. I forbindelse med at Statoil styrker sin beredskapsorganisasjon i Bergen, vil overvåkingen av Troll-feltet også bli foretatt herfra. Endringer i samarbeidet mellom Statoil og Kystverket vil få budsjettmessige konsekvenser, som følge av reduksjon i antall ansatte ved sentralen på Fedje. Fiskeridepartementet vil følge opp den endelige avviklingsavtalen med selskapet.

Det fremmes forslag om å bevilge 3,215 mill kroner til spesielle driftsutgifter i 1998, jf kap 4067, post 03.

Post 45 (Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Fiskeridepartementet ønsker å samle alle utgifter knyttet til trafikksentralene på samme kapittel og har derfor opprettet en ny post 45 under kap 1067. Posten skal dekke utgifter til radarutbygging og instrumentering i forbindelse med trafikksentralen på Kvitsøy.

Det fremmes forslag om å bevilge 11,25 mill kroner på posten i 1998.

KAP 4067 INNTEKTER (jf kap 1067)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Sikkerhetsavgift Grenland	5 635	5 365	5 555
02	Sikkerhetsavgift Sture/Mongstad	5 054	4 565	4 729
03	Refusjon overvåking Troll.	4 076	3 220	3 215
04	Sikkerhetsavgift trafikksentral Oslofjorden . . .		10 630	5 440
	Sum kap 4067	14 765	23 780	18 939

Postene 01, 02 og 04 Sikkerhetsavgift

På disse postene blir sikkerhetsavgiftene knyttet til trafikksentralene ført. Det er kun driftsutgiftene som er knyttet til trafikkovertvåkingen som inngår i avgiftsgrunnlaget. Den delen som gjelder losformidlingsfunksjonen til trafikklede inngår i losgebyrene, jf kap 4066, post 01 Losgebyr. Det vil bli innkrevd sikkerhetsavgift for dekning av driftsutgifter knyttet til trafikksentralen i Oslofjorden når denne blir satt i drift.

Det fremmes forslag om å bevilge 15,724 mill kroner på posten i 1998.

Post 03 Refusjon overvåking Troll

Posten omfatter refusjon fra Statoil i forbindelse med trafikksentralen på Fedje sin overvåking av trafikken på Troll-feltet. Det vises til omtale under kap 1067, post 21.

Det fremmes forslag om å bevilge 3,215 mill kroner på posten i 1998.

KAP 1070 ELEKTRONISKE NAVIGASJONSHJELPEMIDLER (jf kap 4070)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Lønn og godtgjørelser	274		
11	Varer og tjenester	27 758	24 380	
01	(Ny) Driftsutgifter			19 800
30	Nyanlegg Loran-C, <i>kan overføres</i>	2 656		
70	Tilskudd til utbygging og drift av Loran-C, <i>kan overføres</i>	6 158	4 060	4 060
71	Tilskudd til personellutgifter, Omega senderstasjon, <i>kan overføres</i>	3 941	2 700	2 695
	Sum kap 1070	40 787	31 140	26 555

Innledning

Kapitlet dekker driftsutgifter for navigasjonssystemer og investeringsutgifter knyttet til Loran-C systemet. Loran-C, som er et sivilt radionavigasjonssystem for bruk i Nord-Europa, bygger på samarbeid mellom Norge, Danmark, Tyskland, Frankrike, Nederland og Irland. Fiskeridepartementet har satsset på Loran-C systemet til erstatning for Decca-systemet. I tillegg kommer satellittsystemer som det amerikanske Global Positioning System (GPS).

Fiskeridepartementet har ansvaret for å samordne budsjettet for driften på Jan Mayen, mens Det norske meteorologiske institutt og Telenor refunderer Fiskeridepartementet for sine deler av felleskostnadene. Forsvarets tele- og datatjeneste driver Loran-C stasjonen på vegne av Fiskeridepartementet og har også det daglige ansvaret for de nødvendige fellestjenestene.

Mål

Hovedmålet for Fiskeridepartementet er å tilby brukere av navigasjonshjelpemidler i Nordsjøen og Norskehavet et bakkebasert elektronisk navigasjonssystem i tillegg til satellittsystem som det amerikanske Global Positioning System (GPS).

Utsendte navigasjonssignaler fra de norske Loran-C stasjonene skal være tilgjengelige for brukerne i minst 99,9 pst av tiden.

Resultater 1996-97

Decca-systemet, med unntak av stasjonen på Jomfruland, ble nedlagt i januar 1997. Nedbygging og avhendelse av stasjonene ble igangsatt umiddelbart og følger planlagt framdrift.

De norske stasjonene i det nordvest-europeiske Loran-C systemet (NELS) er alle i full drift, og sammen med stasjonene Ejde og Sylt gir dette god navigasjonsdekning for områdene Nordsjøen og Norskehavet.

Ferdigstillelsen av NELS er sterkt forsinket. Dette skyldes forhold som ligger utenfor norsk kontroll, men som har hatt og fortsatt vil få konsekvenser for Norge. De norske stasjonene i NELS, inkludert det midlertidige kontrollsenderet i Bø i Vesterålen, har virket etter forutsetningene. Det franske kontrollsenderet i Brest er fortsatt ikke operativt, og kontrollen med kjedene utføres av det midlertidige kontrollsenderet på stasjonen i Bø. Utstyret ved det midlertidige kontrollsenderet er under stadig utbedring og fungerer godt i påvente av at kontrollsenderet i Brest skal bli operativt. Med unntak av forsinkelsene i framdriften i Brest og at den irske stasjonen Loophead fremdeles ikke er bygget, har driften vært i samsvar med den internasjonale avtalen.

Driften av Samfunnet Jan Mayen er gjennomført som planlagt.

Det er inngått kontrakt med Internavigation Research and Technical Centre i Moskva om gjennomføring av en studie vedrørende sammenknytning av Loran-C og Chaika i Barentsområdet.

Prioriteringer for 1998

Det er fortsatt uklart hvor lenge kontrollsenderet i Bø må opprettholdes. Norge vil fortsette kontrollen med Loran-C kjedene fra det midlertidige kontrollsenderet i Bø til stasjonen i Brest er operativ. For å opprettholde en best mulig sikkerhet og kontroll, samtidig som et framtidig navigasjonssamarbeid mellom Norge og Russland i Øst-Finnmark, øst i Barentshavet og i det nordlige Russland blir muligjort, vil Fiskeridepartementet vurdere å videreføre den midlertidige kontrollordningen ved kontrollsenderet i Bø i form av et permanent norsk kontrollsender.

Når det gjelder det norsk-russiske samarbeidet om radionavigasjon, pågår det studier for å knytte stasjonen Tumanny på Kola opp mot den norske Bø-kjeden for å få en tilfredsstillende dekning rundt Øst-Finnmark og i Barentshavet. Det skal lages en prosjektplan for å vise hvilke modifikasjoner, tidsplaner og midler som er nødvendig for å kunne starte samarbeidet.

På grunn av midlertidig begrenset Loran-C dekning i Skagerrak-området, vil driften av Decca-stasjonen på Jomfruland blir videreført innenfor det svensk-norske samarbeidet om navigasjonsdekning i Skagerrak.

BUDSJETTFORSLAGET

Post 01 (Ny) Driftsutgifter

Posten dekker utgifter til drift av de norske Loran-C stasjonene og fellesfunksjonene ved Jan Mayen.

Det fremmes forslag om å bevilge 19,8 mill kroner på posten i 1998.

Post 70 Tilskudd til utbygging og drift av Loran-C, kan overføres

Posten dekker kostnadene til drift av det midlertidige kontrollsenderet i Bø, og gjestående norske investeringsforpliktelser i NELS-samarbeidet.

Det fremmes forslag å bevilge 4,06 mill kroner på posten i 1998.

Post 71 Tilskudd til personellutgifter Omega senderstasjon, kan overføres

Som varslet i St prp nr 1 (1996-97) for Fiskeridepartementet vil Omega-systemet bli nedlagt i siste del av 1997. Det er imidlertid noe usikkerhet omkring kostnader ved avviklingen. Det er blant annet uklart når utstyr kan fjernes grunnet værmessige hensyn.

Det fremmes forslag om å bevilge 2,695 mill kroner til avvikling i 1998.

KAP 4070 INNTEKTER (jf kap 1070)

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 1996	S III 1997	Forslag 1998
01	Refusjoner NELS	3 241	983	970
02	Refusjon antenneutgifter	940		
07	Refusjoner	2 804	2 962	2 930
	Sum kap 4070	6 985	3 945	3 900

Post 01 Refusjoner NELS

Posten omfatter refusjoner fra de andre medlemslandene i NELS-samarbeidet for utgifter knyttet til det midlertidige kontrollsenderet ved Loran-C stasjonen i Bø i Vesterålen.

Det fremmes forslag om å bevilge 970 000 kroner på posten i 1998.

Post 07 Refusjoner

Posten omfatter refusjoner fra Det norske meteorologiske institutt og Telenor for deler av felleskostnadene knyttet til Samfunnet Jan Mayen.

Det fremmes forslag om å bevilge 2,93 mill kroner på posten i 1998.

Fiskeridepartementet

tilrår:

1. I proposisjonen om statsbudsjettet for 1998 blir de summene som er nevnt i det framlagte utkastet ført opp.

a. Sum utgifter under kap 1000-2415.....	kr	1 689 300 000
b. Sum inntekter under kap 4020-4070	kr	516 800 000

2. Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak som nevnt i utkastets I, II, III og IV.
-

UTKAST

til vedtak om bevilgninger til utgifter på kapitlene 1000-2415
og inntekter på kapitlene 4020-4070 under Fiskeridepartementet
for budsjettåret 1998.

I

Utgifter:

		Administrasjon		
1000	Fiskeridepartementet			
01	(Ny) Driftsutgifter	46 835 000		
70	Tilskudd diverse formål	200 000	47 035 000	
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner			
70	Tilskudd	3 470 000	3 470 000	50 505 000
		Forskning og utvikling		
1020	Havforskningsinstituttet (jf kap 4020)			
01	(Ny) Driftsutgifter	127 435 000		
21	Spesielle driftsutgifter	97 190 000	224 625 000	
1021	Drift av forskningsfartøyene			
01	(Ny) Driftsutgifter	71 115 000		
21	Spesielle driftsutgifter	25 370 000	96 485 000	
1023	Fiskeri- og havbruksforskning (jf kap 4023)			
01	(Ny) Driftsutgifter	12 815 000		
21	Spesielle driftsutgifter	5 055 000		
50	Tilskudd til Norges forskningsråd, kan overføres	170 000 000		
70	Tilskudd til Fiskeriforskning i Tromsø, kan overføres	15 040 000		
71	Tilskudd til utviklingstiltak, kan overføres	18 485 000	221 395 000	542 505 000
		Fiskeri- og havbruksforvaltning		
1030	Fiskeridirektoratet (jf kap 4030)			
01	(Ny) Driftsutgifter	222 100 000		
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	855 000	222 955 000	
1050	Diverse fiskeriformål			
71	Sosiale tiltak, kan overføres	1 500 000		
73	Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak, kan overføres	11 900 000		
74	Erstatninger, kan overføres	1 745 000		
79	Informasjon ressursforvaltning	1 000 000	16 145 000	
2415	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak			
73	Rentestøtte stønadslån	3 000 000		
75	(Ny) Tilskudd til kondemnering av fisketartøy, kan overføres	25 000 000	28 000 000	267 100 000

		Kystforvaltning			
1060	Kystadministrasjon (jf kap 4060)				
01	(Ny) Driftsutgifter	70 395 000			
47	Innkjøp av EDB-utstyr, <i>kan overføres</i> . .	2 365 000			
70	Tilskudd Redningsselskapet	<u>40 000 000</u>	112 760 000		
1064	Havnetjenesten				
30	Fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under kap 1064, post 33, 60 .</i>	121 000 000			
33	Farleder, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under kap 1064, post 30, 60 .</i>	38 000 000			
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap 1064,</i> <i>post 30, 33.</i>	<u>26 000 000</u>	185 000 000		
1065	Fyrtjenesten (jf kap 4065)				
01	(Ny) Driftsutgifter	173 920 000			
30	Nyanlegg, <i>kan overføres</i>	6 000 000			
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>8 770 000</u>	188 690 000		
1066	Lostjenesten (jf kap 4066)				
01	(Ny) Driftsutgifter	268 520 000			
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>13 105 000</u>	281 625 000		
1067	Trafikksentraler (jf kap 4067)				
01	(Ny) Driftsutgifter	20 095 000			
21	Spesielle driftsutgifter	3 215 000			
45	(Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>11 250 000</u>	34 560 000		
1070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf kap 4070)				
01	(Ny) Driftsutgifter	19 800 000			
70	Tilskudd til utbygging og drift av Loran-C, <i>kan overføres</i>	4 060 000			
71	Tilskudd til personellutgifter Omega senderstasjon, <i>kan overføres</i>	<u>2 695 000</u>	26 555 000	829 190 000	
	Sum Departementets utgifter				1 689 300 000

II

Inntekter:

4020	Havforskningsinstituttet (jf kap 1020)		
03	Oppdragsinntekter	97 190 000	97 190 000
4021	Drift av forskningsfartøyene (jf kap 1021)		
01	Oppdragsinntekter	25 370 000	25 370 000
4023	Fiskeri- og havbruksforskning (jf kap 1023)		
01	Inntekter Ernæringsinstituttet	5 320 000	5 320 000
4030	Fiskeridirektoratet (jf kap 1030)		
02	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
03	Inntekter Fiskets Gang	280 000	
06	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	540 000	
07	Inntekter ved laboratoriene	2 540 000	
08	Gebyr akvakultursøknader	2 170 000	
09	Gebyr Merkeregisteret	3 200 000	
10	Gebyr Kontrollverkets tjenester	19 558 000	
11	Avgift fiskeførkontroll	1 480 000	
12	(Ny) Gebyr ervervstillatelse	2 300 000	32 148 000
4060	Kystadministrasjon (jf kap 1060)		
01	Salg av fyr- og merkelister	40 000	
07	Refusjoner	10 000	50 000
4064	Havnetjenesten (jf kap 1064)		
07	Refusjoner	10 000	10 000
4065	Fyrtjenesten (jf kap 1065)		
02	Alminnelig kystgebyr	51 983 000	
07	Refusjoner	10 000	
42	Salg av bygg, inventar og andre innt	235 000	52 228 000
4066	Lostjenesten (jf kap 1066)		
01	Losgebyr	281 625 000	
04	Salg/avhendelse av losbåter	10 000	
07	Refusjoner	10 000	281 645 000
4067	Trafikksentraler (jf kap 1067)		
01	Sikkerhetsavgift Grenland	5 555 000	
02	Sikkerhetsavgift Sture/Mongstad	4 729 000	
03	Refusjon overvåking Troll	3 215 000	
04	Sikkerhetsavgift trafikksentral Oslofjorden	5 440 000	18 939 000
4070	Elektroniske navigasjonshjelpe- midler (jf kap 1070)		
01	Refusjoner NELS	970 000	
07	Refusjoner	2 930 000	3 900 000
	Sum Departementets inntekter		516 800 000

III

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1998 kan:

1. overskride bevilgningen for 1998 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020, postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021, postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023, postene 01 og 21	Kap 4023, post 01
Kap 1060, post 01	Kap 4060, postene 01, 07, og
	Kap 4064, post 07
Kap 1065, post 01	Kap 4065, post 07

IV

Tilsagnsfullmakt

1. Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1998 kan gi tilsagn for inntil 3 000 000 kroner utover gitt bevilgning under kap 1050 Diverse fiskeriformål, post 73 Kvinnerettede- og kompetansehevende tiltak.

